Η

ΕΥΤΕΡΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλ. ΙΣΤ'. *Ἐκδίδεται δὶς τοῦ μηνός.* *Ἐν Ἀθήναις, τὴν* 15 *Ἀπριλλίου* 1848. *Τόμ. Α'.*

ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΜΑΣΤΙΓΙΟΝ.

(*Ἄρθρον πρωτότυπον.*)

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδιον ΙΕ'.)

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας τοῦ χοροῦ ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἔδιδε γεῦμα εἰς τὰς κυριωτέρας οἰκογενείας τῆς Ἀλγερίας, καὶ ἀπεχαιρέτα αὐτὰς συγχρόνως, μέλλων ν' ἀναχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐνδότερα, καὶ ἀφ' οὗ ἀποδιώξῃ τοὺς ἐνοχλοῦντας τὰ πέριξ τῆς πόλεως Ἄραβας, νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἀπωτέρας ἐπαρχίας, καὶ νὰ ὀργανίσῃ νέον σύστημα πολέμου ἐπιθετικοῦ. Οἱ προσκεκλημένοι εἶχον ἤδη συνέλθει, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν καὶ οἱ γνώριμοί μας, ὁ Κ. Σαὶν Μαρτῖνος, καὶ ἡ ἀνεψιά του, ἣν ἐπολιόρκει ἤδη ὁ κόμης Δὲ Λαφεριέρος. Ἡ κυρία Δυβαλλὼν ἔγραψε, συγγνώμην ζητοῦσα, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ γεῦμα, καὶ διότι εἶχεν ἀπαυδήσει τὴν προτεραίαν, καὶ διότι ὁ υἱός της ἐξελθὼν εἰς τὸ κυνήγιον δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει ἀκόμη.

Πρὶν δὲ καθήσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, εἰσελθὼν ὑπηρέτης, εἶπεν εἰς τὴν Ἰουλίαν ὅτι ζητεῖται ἔξω. Ἡ Ἰουλία ἐξῆλθε. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐπέστρεψε, καὶ εἶχε τὸ πρόσωπον ἐρυθρὸν ὡς πύρινον, εἰς τὴν χεῖρα δ' ἐκράτει τὸ χρυσὸν μαστίγιον.

— Τί σᾶς συνέβη, κυρία; ἔσπευσε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ὁ Λαφεριέρος, δραμὼν πρὸς αὐτὴν ἅμα τὴν εἶδεν οὕτως εἰσερχομένην.

— Ἰδέτε, μοὶ τὸ ἔστειλεν! Εἶπε μυστικῶς ἡ Ἰουλία, πλήρης ταραχῆς, δεικνύουσα τὸ μαστίγιον, καὶ πιέζουσα μὲ τὴν χεῖρά της τὴν καρδίαν της, ὡς διὰ νὰ καταστείλῃ τοὺς βιαίους παλμούς της.

— Ὦ! πῶς τοῦτο;

— Εἷς Ἄραψ μοὶ τὸ ἐνεχείρισε, καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου δὲν ἠθέλησε ν' ἀποκριθῇ.

— Ὦ! δὲν μοὶ λέγετε ὅτι ὁ Κ. Δυβαλλὼν εἶναι ἱππότης ἄμεμπτος καὶ ἀνεπίληπτος, ὡς ἔλεγον ἄλλοτε; εἶπεν ὁ κόμης γελῶν.

— Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ τὸν χλευάσητε διὰ τοῦτο, κύριε κόμη, ἀπεκρίθη ἡ Ἰουλία μέ τινα σοβαρότητα. Ἐδείξε γενναιότητα θαυμασίαν· ἐζετέθη εἰς μέγαν κίνδυνον διὰ μίαν μου ἀφροσύνην. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι μεγάλως μετανοῶ.

— Φανταστὸς κίνδυνος! Οἱ Ἄραβες, εἶμαι βέβαιος, εἶναι μυθικὰ ὄντα, ἠθέλησε νὰ ὑποτραυλίσῃ ὁ κόμης, τεθορυβημένος ἀπὸ τὴν ἀπότομον τῆς νεανίδος ἀπάντησιν. Ἀλλ' αἴφνης ἡ θύρα ἠνοίχθη θορυβωδῶς, καὶ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλε μεγαλοφώνως,

— Ἡ Κυρία Δυβαλλών!

Ἐν τῷ ἅμα εἰσώρμησεν ἡ μήτηρ τοῦ Ριχάρδου σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτῆς.

— Τὸν συνέλαβον! τὸν σύρουσιν εἰς τὰ ὄρη, θὰ τὸν φονεύσουν! ἐφώναξεν, ἅμα ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος, ἐκπλαττόμενος διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐμφάνισίν της, προὐχώρησε πρὸς αὐτὴν μετὰ πολλῆς εὐγενείας διὰ νὰ τὴν δεχθῇ.

— Ποῖον συνέλαβον; ποῖον θὰ φονεύσουν; ἐξηγήσατέ μοι, κυρία, τῇ εἶπε μὲ γλυκὺν τόνον.

— Τὸν υἱόν μου συνέλαβον, τὸν υἱόν μου! θὰ τὸν φονεύσουν! Οἱ Ἄραβες τὸν συνέλαβον! ἔκραζεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ. Στρατηγέ, βοηθήσατε, σώσατέ τον. Ἠξεύρετε, ὁ υἱός μου εἶναι τὸ πᾶν δι' ἐμέ! Χωρὶς τὸν υἱόν μου ἠξεύρετε ὅτι θεν' ἀποθάνω. Καὶ ἂν ἀποθάνω τί ὠφελεῖ; Ὁ θάνατός μου θενὰ τὸν σώσῃ; Ὦ! φαντασθῆτε! οἱ Ἄραβες τὸν ἔχουν, τὸν σύρουν εἰς τὰ βουνά! Βοηθήσατε, βοηθήσατε!

— Κυρία, εἶπεν ὁ στρατάρχης, καθησυχάσατε· διηγηθῆτέ μας τὶ συνέβη.

Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν διηγήθη ὅτι ὁ υἱός της ἐξῆλθεν ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸ κυνήγιον, ὑποσχεθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς ἑσπέρας, ἀλλ' ὅτι πρὸ ὀλίγων στιγμῶν Ἄραψ τις ἐλθὼν τῇ ἔδοσε τὸ δακτυλίδιόν του, καὶ δύω λέξεις ἰδιογράφους του, δι' ὧν τῇ ἀναγγέλλει ὅτι συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἄραβας.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐρρίφθη ὡς παράφορος εἰς τοὺς πόδας τοῦ στρατηγοῦ.

— Τὸν υἱόν μου, ἐφώναζε, στρατηγέ! τὸν υἱόν μου! Καὶ ἔπεσεν ὡς νεκρὰ κατὰ γῆς.

Ἡ Ἰουλία, εἰς ἧς τὸ πρόσωπον ἐχύθη θανάτου ὠχρότης, ἔσπευσεν εἰς βοήθειάν της. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βυζῶδος, ὑποστηρίξας αὐτὴν, καὶ καταθέσας αὐτὴν εἰς τὸ ἀνακλιντήριον,

— Κυρία, τῇ εἶπε, μείνατε περὶ τοῦ υἱοῦ σας ἀμέριμνος. Πρὶν παρέλθουν εἰκοσιτέσσαρες ὧραι, θὰ σᾶς φέρω ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν υἱόν σας.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιϊσταμένους ἀξιωματικοὺς,

— Κύριοι, ἐπρόσθεσεν· σᾶς προσεκάλεσα εἰς γεῦμα, θὰ σᾶς δώσω εὐωχίαν καλλιτέραν τοῦ γεύματος.

Ἂς πίωμεν ἓν ποτήριον, καὶ ὅλοι εἰς τοὺς ἵππους σας. Τὰ τάγματα εἶναι ἕτοιμα! Εἰς ἡμίσειαν ὥραν ἐκστρατεύομεν. Αἱ κύριαι καὶ οἱ κύριοι ἐδῶ ἂς πίωσιν εἰς ὑγείαν καὶ εἰς ἐπιτυχίαν μας· ἀφήνω τὸν κόμητα Δὲ Λαφεριέρον νὰ μὲ ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὸ δεῖπνον. Ὁ Δυβαλλὼν εἶναι εἷς τῶν ἀξιωτέρων υἱῶν τῆς Γαλλίας. Πρὶν ἔλθῃ τὸ μεσονύκτιον πρέπει νὰ ἦναι ἐλεύθερος!

Εἶπε, καὶ γενικὸς ἐνθουσιασμὸς κατέλαβε τοὺς παρόντας. Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἠγέρθη, καὶ ἂν ὁ σρατηγὸς δὲν τὴν ἐμπόδιζεν, ἤθελε νὰ φιλήσῃ τὴν χεῖρά του. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔπιον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των, καὶ ἔσπευσαν πρὸς τὰ τάγματά των· μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος ἐξεστράτευσε, προπεμπόμενος ὑπὸ τῶν ζητοκραυγιῶν τῶν κατοίκων.

Ἡ Κ.Δυβαλλὼν μετεκομίσθη ἡμιθανὴς εἰς τὸν οἶκόν της, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Ἰουλίας, ἥτις οὐδὲ σιγμὴν δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Τὸν πρῶτον ἐρεθισμόν της διεδέχθη παντελὴς ὕφεσις ὅλων της τῶν δυνάμεων. Οἱ ὀφθαλμοί της ἔμενον τεταμένοι καὶ ἀκίνητοι, τὸ στόμα της ἄφωνον. Τὴν νύκτα ἀνεπτύχθη σφοδρὸς πυρετός, καὶ εἰς τοὺς παροξυσμοὺς αὐτοῦ ἔκραζε τὸν υἱόν της, τὸν ἐκάλει μὲ τὰ τρυφερώτατα ὀνόματα, ἐρώτα τὴν Ἰουλίαν ἂν ἠξεύρῃ τίς τὸν ἐρόνευσε, διατὶ τὸν ἐφόνευσαν· ἔλεγεν ὅτι ὁ ἀνήρ της τῇ τὸν ἐνεπιστεύθη ὅτι ὁ ἀνήρ της ἀπὸ αὐτὴν θενὰ τὸν ζητήσῃ. Ἄλλοτε ἐγείρετο, ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ τῆς κλίνης, νὰ δράμῃ κατόπιν τῶν στρατευμάτων, νὰ ἦναι πρώτη νὰ κόψῃ τὰ δεσμά του, πρώτη νὰ τὸν ἐγκλείσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της. Εἰς δὲ τὰς διαλήψεις τοῦ πυρετοῦ, ὅταν τῇ ἐπανήρχετο ἡ χρῆσις τοῦ λογικοῦ, ἔκλαιε, καὶ ὠδύρετο, καὶ ἐρώτα ἂν δὲν ἦλθον εἰδήσεις ἀπὸ τὸ στράτευμα.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας χαρμόσυνοι εἰδήσεις διεδόθησαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Μολις δὲ ἐξημέρωσε, καὶ ὁ Κ. δὲ Λαφεριέρος ἐλθὼν πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλὼν, τῇ ἐκοινοποίησεν ἐπιστολὴν τοῦ στρατάρχου, λέγοντος ὅτι διὰ νυκτὸς ἐπέπεσε κατὰ τῶν Ἀράβων κατεχόντων διαφόρους θέσεις περὶ τὴν πόλιν, ὅτι τοὺς κατέστρεψε κατὰ κράτος, ὅτι δὲ διώκει δραστηρίως τοὺς μείναντας ὀλίγους φυγάδας, καὶ ἐλπίζει ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς φθάσῃ, καὶ ν' ἀπισπάσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς των τὸν υἱόν της.

Αὐτὴ λοιπὸν ἦτον ἡ τόσον ἀνυπομόνως, ἡ τόσον ἀνησύχως περιμενομένη εἴδησις; αὐτὴ εἰς ἣν εἶχε σηρίζει ὅλας της τὰς ἐλπίδας; Καὶ ἰδοὺ ἦλθε, καὶ τὴν βυθίζει πάλιν εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀμφιβολίας ἢ μᾶλλον εἰς τῆς ἀπελπισίας τὴν ἄβυσσον; Καὶ ὅμως τί ἠδύνατο; νὰ περιμένῃ καὶ νὰ μετρᾷ ἕκαστον λεπτὸν παρερχόμενον, καὶ ἕκαστον λεπτὸν νὰ τῇ φαίνηται αἰὼν ἀγωνίας, πλήρης τῶν ἀπαισιωτέρων φαντασιῶν καὶ τῶν δεινοτέρων βασάνων. Περιέμενε λοιπὸν, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν μεθ' ὑπομονῆς καὶ μετὰ καρτερίας· ἀλλ' ἡ Ἰουλία, ἥτις τὴν παρετήρει περιφρόντις, ἔβλεπεν ὅτι τὸ βλέμμα της εἶχεν ἀτενές τι καὶ τὰ χείλη της πολλάκις ἐκινοῦντο σπασμωδικῶς, καὶ τὰς χεῖράς της ὅτι ἔκαιεν ὑπόκωφος πυρετός.

Τέλος περὶ τὸ τέλος τῆς πέμπτης ἡμέρας, ἐν ᾧ ἡ Ἰουλία ἦτον πλησίον της, ἠνοίχθη τοῦ θαλάμου ἡ θύρα.

—Ὁ Κόμης δὲ Λαφεριέρος! ἐπιστολὴν! μοὶ φέρει ἐπιστολὴν! ἔκραξεν ἡ Κ. Δυβαλλὼν, καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης της ἀνεσκίρτησεν, ἐρρίφθη πρὸς αὐτὸν μὲ δύναμιν τεραστίαν, καὶ τὸν ἥρπασεν ἀπὸ τὸν βραχίωνα. Ὁ κόμης εἶχε τὸ πρόσωπον κατηφὲς, καὶ τῇ ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν βραδέως. Ἦτον δὲ αὕτη ἀπὸ τὸν Στρατάρχην.

«Κυρία, ἔγραφε. Ὅ,τι δύνανται ἄνδρες γενναῖοι, οἱ στρατιῶταί μου τὸ ἔπραξαν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἡμῶν Δυβαλλῶνος. Ἀλλ' ἡ τύχη τῶν ἀνθρώπων εἶναι εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς χεῖρας. Κατεδίωξα τοὺς Ἄραβας μέχρι τῆς ἐρήμου, καὶ κατέκοψα πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἂν καὶ ἔφευγον ὡς σκιαὶ ἐμπρός μου. Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν τὴν καλουμένην » Βαβ-ἐλ-Σαρὰ (Πύλιν τῆς ἐρήμου), ὅριον ἀνυπέρβατον, φυσικὸν προμαχῶνα κλείοντα τὴν ἔρημον εἰς τὴν ἀνδρείαν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν τέχνην. Ὀπίσω τοῦ θενοῦ τούτου κατέφυγον οἱ αἰχμαλωτήσαντες τὸν υἱόν σας. Ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ σᾶς τὸν ἀποδώσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν μᾶς ὑπέστηριζε, καὶ ἐνεψύχωσε τὸν στρατὸν εἰς θαυμασίας πράξεις ἀνδρείας· τρὶς εἰσώρμησαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ θανάτου ἐκεῖνο, καὶ τρὶς εἶδα μάτην θυσιαζόμενον τὸ ἄνθος τῶν ταγμάτων μου. Εὐτυχέστεροι οἱ εὑρόντες τὸν ἔνδοξον θάνατον, ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς λαβόντας τὴν θλιβερὰν βεβαιότητα ὅτι πᾶσα ἡμῶν περαιτέρω προσπάθεια θέλει ἀποβῇ ματαία πρὸς τὸ παρόν! Ὁ θεὸς, ὅστις μόνος γνωρίζει διατὶ πέμπει τὰς μεγάλας συμφορὰς, εἴθε νὰ σᾶς πέμψῃ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ὑπομείνητε καρτερικῶς ταύτην, τὴν μεγίστην πασῶν.»

Ἡ Κ. Δυβαλλὼν ἀνέγνω, ἅπαξ καὶ δίς, ἔπειτα ἐστρεψεν ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν ὑπασπιστὴν, μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἀπολιθωθεῖσα, καὶ αἴφνης ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς νεκρά. Ἡ Ἰουλία καὶ ὁ Λαφεριέρος τὴν ἔθεσαν ἐπὶ τὴν κλίνην της, ὁ ἰατρὸς ἐκλήθη ἀμέσως, καὶ ἐνῷ ἐπεμελεῖτο νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ εἰς ἑαυτὴν, ἡ Ἰουλία λαβοῦσα τὸν κόμητα κατὰ μέρος,

— Λοιπὸν δὲν εἶναι ἐλπὶς, τῷ εἶπε. Τῷ ὄντι; εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν σώσωσιν;

— Ἐντελῶς ἀδύνατον, καθ' ὅλας τὰς ἐκθέσεις. Ἡ θέσις Βὰβ-ἐλ-Σαρὰ προσεβλήθη ἐπανειλημμένως. Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἔπεσαν χωρὶς ἀποτελέσματος. Οὔτε πτηνὸν δὲν δύναται νὰ διέλθῃ ἐν ὅσῳ οἱ Ἄραβες τὴν κατέχουσι.

— Καὶ θὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ τὴν κατέχωσι διὰ πάντοτε;

— Ὁ στρατάρχης γράφει ὅτι ἀφ' οὗ καθαρίσῃ καὶ ὀργανίσῃ τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας, θὰ προσπαθήσῃ νὰ προσβάλῃ αὐτὴν ὄπισθεν καὶ νὰ τὴν κυριεύσῃ.

— Καὶ τοῦτο πότε δύναται νὰ γίνῃ;

— Μετὰ πολλοὺς μῆνας βεβαίως, ἴσως μετὰ ἓν ἔτος.

— Γνωρίζετε, κύριε κόμη, τοὺς στρατιώτας σας· δὲν εἶναι δυνατὸν διὰ χρημάτων, διὰ πολλῶν χρημάτων, καὶ ἂν ἤθελεν εἰσθαι ὅλη ἡ περιουσία μου, νὰ πείσωμεν τινὰς εἰς ἀποτολμόν τι κίνημα;

— Τὰ χρήματα εἶναι δέλεαρ ὅταν ὑπάρχῃ ἀμυδρὰ κἂν ἐπιτυχίας ἐλπίς· ἀλλ' ὅπου ὁ στρατάρχης ἀπέτυχε, τοιαύτη ἐλπὶς δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἂν ἐπείθομεν διὰ χρημάτων τινὰς, θὰ τοὺς ἐστέλλομεν μόνον εἰς ἄφευκτον θάνατον.

— Ἡ Ἰουλία ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς σύννους· ἔπειτα δὲ πλησιάσασα πρὸς τὸν κόμητα,

— Ἀφ' οὗ ἀπέτυχεν ἡ ἀνδρεία, εἶπε, δὲν δύναται νὰ δοκιμάσῃ ἡ ἀφοσίωσις; Δὲν δύναταί τις νὰ δοκιμάσῃ νὰ εἰσχωρήσῃ μεταξὺ τῶν Ἀράβων καὶ μέχρις αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν ὑποκλέψῃ ἀπὸ τὰς ἀλύσεις του;

— Κυρία, ὁ ζῆλός σας σᾶς παραφέρει εἰς τὰ ἀδύνατα, ἀπεκρίθη ὁ κόμης. Ποῦ θέλετε εὕρει τὸν ἄνθρωπον, τὸν οὐ μόνον ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ ἀφωσιωμένον εἰς βαθμὸν ὥστε ν' ἀνταλλάξῃ ἐπισφαλεστάτην ἀπόπειραν ἀντὶ βεβαίου θανάτου;

— Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπρότεινον νὰ εἶσθε ὑμεῖς, Κύριε Κόμη; . . .

— Πῶς, Κυρία;

— Φαντασθῆτε ὅτι ἐνδύεσθε φέρ' εἰπεῖν φορέματα Ἄραβος· τὴν ἀραβικὴν γνωρίζετε, διότι ἦσθε πολλάκις εἰς τὴν Ἀλγερίαν. Ἂν οὕτω μετημφιεσμένος κατορθώσητε νὰ φθάσητε μέχρι τοῦ Δυβαλλῶνος, δὲν θὰ σᾶς εἶναι ἴσως ἀδύνατον νὰ τὸν σώσητε. Τί λέγετε περὶ τούτου;

— Λέγω, κυρία μου, ὅτι μὲ κολακεύει τὰ μέγιστα ἡ ἐμπιστοσύνη σας, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ προθυμία μεθ' ἧς σπεύδετε νὰ μὲ θυσιάσητε ἀντὶ τοῦ Κ. Δυβαλλῶνος. Καὶ χωρὶς νὰ φοβῶμαι τὸν θάνατον, ὃν φρονῶ βέβαιον ὅτι ἤθελον ἀπαντήσει, σᾶς ὁμολογῶ ὅτι φοβοῦμαι τὸ γελοῖον, εἰς ὃ εἶναι ἐπίσης βέβαιον ὅτι ἤθελον ἐκτεθῆ.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ἡ Ἰουλία συστέλλουσα τὰς ὀρρῦς ἀδιοράτως, τί ἠθέλατε εἰπῇ ἂν σᾶς ἐπρότεινον νὰ ἐκτεθῶμεν ὁμοῦ εἰς τὸ γελοῖον καὶ εἰς τὸν θάνατον, καὶ νὰ μὲ συνοδεύσητε εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο;

— Ἤθελον εἰπεῖ ὅτι παράδοξόν τι αἴσθημα, αἴσθημα ἀνεξήγητον, ἢ ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον ἐξηγούμενον σᾶς ἐμπνέει ἀτόπους ἰδέας. Βεβαίως εὐδαιμονία μου ἤθελεν εἶσθαι νὰ σᾶς συνοδεύσω μέχρι περάτων τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς τὴν περίσασιν ταύτην χρέος μου νομίζω, κυρία μου, πρὸς τὸ ἴδιόν σας συμφέρον, ὄχι μόνον νὰ σᾶς ἀποτρέψω μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ νὰ εἰδοποιήσω ἀνυπερθέτως τὴν θείαν σας, ὅπως φροντίσῃ νὰ σᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῆς καρδίας σας, μέχρις ὅτου σᾶς ἐπανέλθῃ ἡ σκέψις.

Ἡ Ἰουλία τὸν ἠτένισε τότε κατὰ πρόσωπον, καὶ ἀπεκρίθη εἰς τὰς λέξεις ταύτας μὲ μέγαν καὶ ἀπροσδόκητον καγχασμόν.

Ἄ! τὸ κατώρθωσα! εἶπεν. Ἰδοὺ σᾶς ἠπάτησα! Ἐνομίσατε ὅτι σᾶς ὁμιλῶ ἐμβριθῶς! Θὰ τὸ διηγηθῶ παντοῦ ὅτι κατώρθωσα ν' ἀπατήσω τὸν Κόμητα Δε-Λαφεριέρον.

— Μέγα κατόρθωμα δὲν ἦτον, κυρία. Πρὸ πολλοῦ ἀπεφάσισα ὅτι εἶναι προωρισμένον νὰ μ' ἀπατᾶτε πάντοτε. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μ' ἐτρόμαξεν αὐτὸς ὁ ἀστεϊσμός σας.

— Ναὶ, ἀστεϊσμὸς, εἶπεν ἡ Ἰουλία· ὁμολογῶ δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἦτον ἄκαιρος, καὶ δὲν σᾶς ἀρνοῦμαι ὅτι λυποῦμαι τὸν δυστυχῆ Δυβαλλῶνα. Ὑπάγετε, καὶ ὅ,τι μάθετε ἄλλο, εἰδοποιήσατέ με.

Ὁ Λαφεριέρος κλίνας βαθέως ἀνεχώρησεν. Ἐν ᾧ δ' ἐξήρχετο, ἡ Ἰουλία ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ τῷ ἔρριψε βλέμμα ἀνεκφράστου περιφρονήσεως. Τότε ἡ ψυχή της, συλλέξασα πάσας της τὰς δυνάμεις, καὶ ἐνταθεῖσα εἰς βαθμὸν ἀνώτατον, συνέλαβε μίαν τῶν ὑπερτάτων ἐκείνων ἀποφάσεων, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸν χαρακτῆρα ὁλόκληρον, καὶ μεταπλάττουσι τὴν ὅλην ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Μετὰ ταῦτα δ' εἰσῆλθε πρὸς τὴν ἀσθενῆ, καὶ τὴν εὗρεν ἀναλαβοῦσαν τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ Κυρία Δυβαλλὼν τὴν ἠτένισε πολλὰς στιγμὰς ὡς νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζεν. Ἔπειτα δ' ἔλαβε τὴν κεφαλήν της μὲ τὰς δύω της χεῖρας καὶ τὴν ἐπλησίασεν εἰς τὸ στόμα της.

— Τὸν ἐχάσαμεν! ἐψιθύρισεν.

Ἡ Ἰουλία τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς, ἐν ᾧ τὰ δάκρυά της ἔτρεχον ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Μετ' ὀλίγον εἰσελθὼν ὁ ὑπηρέτης ἔδοσεν εἰς τὴν Κ. Δυβαλλὼν ἓν γραμμάτιον περιέχον τὰς λέξεις ταύτας.

« Θαρρῆτε! Ὑπάρχει τις ὅστις ἢ θὰ σώσῃ τὸν υἱόν σας ἢ θ' ἀποθάνῃ μαζή του. »

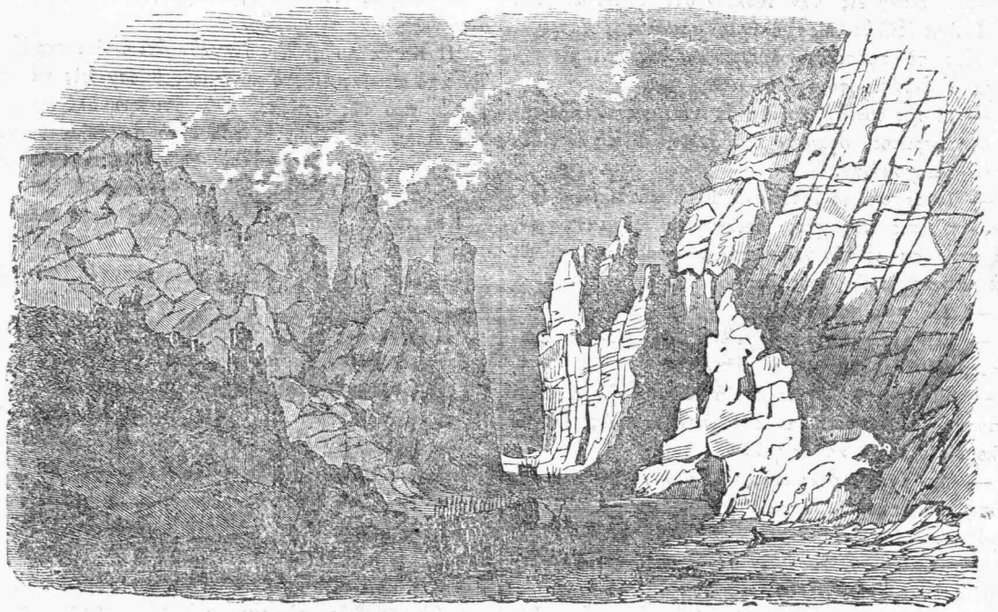

Βαβ-ἐλ-Σαρὰ, πύλη τῆς ἐρήμου.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κ. Σαιν-Μαρτῖνος μὴ βλέπων τὴν ἀνεψιάν του νὰ καταβῇ εἰς τὸ πρόγευμα, ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά της, καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὗρε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

« Ἀγαπητὲ θεῖε ! Ἀναχωρῶ. Πρὸ δέκα ἡμερῶν ἂς μὴ τὸ μάθῃ κανείς. Μὲ συνοδεύει ὁ γέρων Ἰουσούφ. Ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ. »

Ὁ Κ. Σαιν-Μαρτῖνος καὶ ἡ γυνή του ἔμειναν ὡς ἐμβρόντητοι ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης, ἀλλὰ μὴ ἠξεύροντες ποῦ νὰ τὴν ζητήσωσιν, ἐξεπλήρωσαν ἀκριβῶς τὴν εὐχὴν τῆς ἀνεψιᾶς των, ἀποκρινόμενοι εἰς τοὺς ἐρωτῶντας περὶ αὐτῆς, ὅτι ἠσθένει, καὶ τοῦτο εὐκόλως ἐπιστεύετο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἰδόντας τὴν ταραχήν της καθ' ὅλας τὰς τελευταίας ἡμέρας.

Ἀφ' οὗ οἱ Γάλλοι ἐγκατέλιπον τὴν θέσιν Βαβ-ἐλ-Σαρὰ, ὡς ἀπόρθητον κατὰ μέτωπον, οἱ Ἄραβες ὠχυρώθησαν εἰς αὐτὴν, καὶ ἡ *Δεῖρα*, ἡ νομαδικὴ φυλὴ τοῦ Φαρὰτ Βὲν Ἀζίζ, ἐστρατοπέδευσε μεταξὺ τῶν βράχων, εἰς θέσιν ἀψηφοῦσαν πᾶσαν ἐχθρικὴν προσβολήν. Εἰς τὸ μέσον τῆς Δεῖρας περίπου, ὑπὸ σκηνὴν αὐτοσχέδιον, ἔκειτο ὁ αἰχμάλωτος, καὶ, ἂν καὶ ἦτον δεδεμένος χεῖρας καὶ πόδας, ἀλλ' ἀνὰ εἷς Ἄραψ ἐπηγρύπνει ἀλληλοδιαδόχως πάντοτε ἐπ' αὐτόν.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν *Δεῖραν* γυνὴ ἐπαίτις, ζητοῦσα ὀλίγην τροφὴν, καὶ τὴν ἄδειαν νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Οἱ φρουροὶ δὲν ἐδίστασαν παντάπασι νὰ τῇ ἐπιτρέψωσι νὰ εἰσέλθῃ· Ἡ γυνὴ αὕτη ἐφαίνετο ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν Βεδουῒν ἐκείνων ἢ κατζιβέλων, αἵτινες ζῶσιν ἐξ ἀγυρτίας, μεταλλεύουσαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀμαθῶν. Ἐφόρει δὲ ἐνδύματα πενιχρότατα, ὡς ἦτον ἐπόμενον, παλαιὰ ἀνδρὸς ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, δῶρον ἐλεημοσύνης ἀναμφιβόλως, πλατείας περισκελίδας, καταπεποικιλμένας μὲ παντὸς χρώματος ἐμβαλλώματα, ἐπανωφόριον κατεσχισμένον εἰς ῥάκη, καὶ ἐπὶ πᾶσι βουρνούζιον ἀραβικὸν ἀπὸ χονδροειδέστατον καὶ ῥυπαρὸν ὕφασμα, καλύπτον ὅλον τὸ σῶμά της, καὶ συγχρόνως τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν μόνων τῶν ὀφθαλμῶν. Οἱ ὀφθαλμοὶ οὗτοι εἶχον σπανίαν ζωηρότητα· ἀλλ' ὅσον ἐφαίνετο τῆς ἡλιοκαοῦς της μορφῆς, τοῦ σώματός της τὸ κύρτωμα, ἡ ῥάβδος ἣν ἐκράτει εἰς τὰς μελαίνας της χεῖρας, ἀπεδείκνυον γραίαν.

II. Δεῖρα τοῦ Φαρὰτ-Βὲν-Ἀζίζ.

Ἐλθοῦσα ἡ γυνὴ αὕτη εἰς τὸ μέρος τῆς Δεῖρας, ὅπου ἦσαν αἱ γυναῖκες, ἔψαλέ τινα ἀραβικὰ ᾄσματα, προσκυμβαλίζουσα εἰς ἓν εἶδος ἐγχωρίου *Δαῖρε* ἢ τυμπάνου, κρεμαμένου εἰς τὸ πλευρόν της, καὶ τὸ ᾆσμά της συνῆψε πέριξ της γυναῖκας, παιδία καὶ ἄνδρας. Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσεν, ἔτεινε τὸν μικρὸν δίσκον της πρὸς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους διὰ νὰ συλλέξῃ ἐλέη. Μετὰ ταῦτα αἱ γυναῖκες τὴν ἠρώτησαν ἂν *λέγῃ τὴν τύχην*.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ τέχνη μου, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Εἶναι τώρα σαράντα χρόνοι ὁποῦ εἶπα εἰς ἕνα παιδὶ πῶς θὰ γίνῃ τῶν Ἀράβων Σουλτάνος. Τὸ παιδὶ αὐτὸ ὠνομάζετο Ἀβδὲλ-Καδέρ.

— Ἀλλάχ, ἀλλάχ! ἀνεφώνησαν οἱ παρόντες, καὶ καθεὶς ἔτεινε τὴν παλάμην του ἀνοικτὴν εἰς τὴν μάγισσαν, ἥτις ἐξέτασε τὰς γραμμὰς τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἄλλην, προφέρουσα πάντοτε λέξεις τινὰς ἀκατανοήτους.

— Μετ' ὀλίγον θὰ ἔχῃς υἱόν, ὅστις θὰ ζήσῃ ἔτη πολλὰ, καὶ θὰ γίνῃ Πασᾶς τριῶν οὐρῶν, εἶπεν εἰς γυναῖκα, ἥτις προφανῶς περιέμενε τὴν προσεχῆ γέννησιν υἱοῦ.

— Θὰ ὑπανδρευθῇς ἕνα νέον μαυρομάτην καὶ μελαγχροινὸν, ἀνδρεῖον καὶ πλούσιον, εἶπεν εἰς νέαν κόρην, ἥτις ἔσπευσε νὰ ῥίψῃ ἐν γρόσιον εἰς τὸν δίσκον της.

— Ἀφ' οὗ δουλεύσῃς πιστὰ καὶ καλὰ, οἱ κύριοί σου θὰ σ' ἐλευθερώσουν μὲ τὰ παιδία σου, εἶπεν εἰς γυναῖκα μαύρην, ἥτις μὲ τεθλιμμένα βλέμματα ἔβλεπε δύω παιδία τοῦ γένους της ἐργαζόμενα ἐπιπόνως. Ἡ δυστυχὴς γυνὴ χρήματα δὲν εἶχεν, ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν ἀγαθὴν μάγισσαν.

Ἔπειτα στραφεῖσα πρὸς τοὺς ἄνδρας, προεῖπεν εἰς ἕνα γέροντα ὅτι θὰ γίνῃ *Καδὴς*, πρὶν ἡ σελήνη πληρωθῇ δωδεκάκις· εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δεῖρας ὅτι ὁ Ἀβδὲλ-Καδὲρ θὰ διώξῃ τοὺς Γάλλους ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ θὰ τὸν διωρίσῃ Καλλιφὰν ἢ διοικητὴν τῆς Ἀλγερίας. Εἰς ἕνα Ἰουδαῖον παρόντα, ὅστις ἐπρομήθευε λαθραίως ἐμπορεύματα εἰς τοὺς Ἄραβας, ὅτι θὰ τὸν κρεμάσουν συγχρόνως καὶ οἱ Γάλλοι τοὺς ὁποίους προδίδει καὶ οἱ Ἄραβες τοὺς ὁποίους κλέπτει. Τοῦτο ἐπροξένησε μέγαν γέλωτα μεταξὺ τῶν Ἀράβων, καὶ εἵλκυσε τὴν εὔνοιάν των πρὸς τὴν Βοημήν. Τέλος, ἐλθοῦσα πρὸς ἕνα τῶν Ἀράβων, ὅστις ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος μέ τινα ἐπιτήδευσιν, ἀποδεικνύουσαν τὴν ἐπιθυμίαν μᾶλλον παρὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς πολυτελείας, ἡ Βοημὴ τὸν παρετήρησε πολλὴν ὥραν, ἐξετάζουσα τὰς γραμμὰς τῆς χειρός του. Τέλος δὲ εἶπεν·

— Ὦ! Ἰδοὺ γραμμὴ ἀξιόλογος, ἡ γραμμὴ τοῦ πλούτου.

— Τοῦ πλούτου! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἄραψ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαμψαν ἀπὸ χαράν.

— Τοῦ πλούτου, ἐπανέλαβεν ἡ γυνὴ, καὶ πλούτου μεγάλου.

— Καὶ πῶς θὰ τὸν εὕρω καὶ πότε;

— Ὦ! ὤ! εἶπεν ἡ μάγισσα, ἀφ' οὗ πάλιν ἐξέτασε τὴν χεῖρά του. Αὐτὴ ἡ γραμμὴ κόπτεται ἀμέσως ἐδῶ ἐπάνω· φαίνεται, φίλε μου, ὅτι ὁ πλοῦτος θὰ σ' ἔλθῃ πολὺ ὀγλήγορα. Ἀλλ' ἰδὲ! ὤ, βέβαια! συνδέεται μ' αὐτὴν τὴν γραμμὴν τοῦ δακτύλου. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὲ νὰ τὸν ἀποκτήσῃς· ὅτι διὰ νὰ τὸν εὕρῃς πρέπει νὰ τὸν ζητήσῃς.

— Καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ μὲ εἰπῇς ποῦ πρέπει νὰ τὸν ζητήσω;

— Τοῦτο εἶναι δυσκολώτερον, ἀπεκρίθη μεγαλοφώνως ἡ γυνή· καὶ μετὰ ταῦτα κρυφίως, οὕτως ὥστε ἀπὸ μόνον αὐτὸν ἠκούσθη, ἐπρόσθεσε· Καὶ ἂν ἠμπορῶ, θέλεις νὰ σοὶ τὸ εἰπῶ ἐμπρὸς εἰς ὅλους αὐτούς;

Ὁ Ἄραψ ἔνευσεν ἀκατανοήτως ὅτι ὄχι, καὶ τῇ ἔδοσε τινὰ κέρματα. Ἀφ' οὗ δὲ ἔψαλεν αὐτὴ ἀκόμη τινὰ ᾄσματα, ἀπεσύρθη κατὰ μέρος, καὶ ἐκάθησε νὰ δειπνήσῃ ἐξ ὅσων τῇ ἐπρόσφερε τῶν ξενοδόχων της ἡ ἐλευθεριότης. Μετ' ὀλίγον ὁ Ἄραψ, ἰδὼν ὅτι εἶναι ἐντελῶς μόνη, ἦλθε καὶ ἐκάθησε πλησίον της.

— Καὶ τώρα, τῇ εἶπε, δὲν δύνασαι νὰ μὲ εἰπῇς ποῦ καὶ πῶς θὰ εὕρω τὸν πλοῦτον;

— Τοῦτο ἐμελέτων ἀπεκρίθη ἡ Βοημή· ἀλλὰ πρέπει νὰ μοὶ δείξῃς πάλιν καὶ τὰς δύω σου χεῖρας.

Καὶ λαβοῦσα αὐτὰς, τὰς παρετήρησε, μεταφέρουσα ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τὴν προσοχήν της, καὶ ψιθυρίζουσα παράδοξα λόγια.

— Τώρα, εἶπεν, ἠμπορῶ νὰ ἔχω τινὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς σου;

Ὁ Ἄραψ ἔκοψε τινὰς μὲ τὸ ἐγχειρίδιόν του καὶ τῇ τὰς ἔδοσεν.

— Ἀλλ' ἐπεθύμουν καὶ ἄλλο τι δυσκολώτερον, ἐπρόσθεσεν ἡ μάγισσα. Εἰς τὰς τρίχας αὐτὰς πρέπει νὰ προστεθῇ μία ῥανὶς τοῦ αἵματός σου.

— Ὁ Ἄραψ ἐκέντησε μὲ τὸ ἐγχειρίδιον τὸν βραχιωνά του, καὶ ἔβρεξε τὰς τρίχας του εἰς τὸ αἷμα. Ἐν τούτοις δ' ἡ μάγισσα εἶχε διαθέσει διάφορα λιθάρια, ὑαλία, μικρὰ μέταλλα εἰς κύκλον.

— Τώρα, εἶπεν, ἔχω πλέον μόνον ἀνάγκην φωτίας.

Ὁ Ἄραψ τῇ ἔδοσε τὴν καπνοσύριγγά του, καὶ αὐτὴ, ῥίψασα εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου τὸν ἄνθρακα, ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ τὰς τρίχας, καὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ὃν ἐξέπεμπον καιόμεναι ἐκράτει τὸν δίσκον της. Ἔπειτα δὲ ἐμβλέψασα εἰς αὐτὸν, καὶ χαράξασα ἐπ' αὐτοῦ διάφορα σχήματα μὲ τὸν δάκτυλον,

— Ἔχετε κανένα χριστιανὸν εἰς τὴν Δεῖραν; ἐρώτησεν.

Ὁ Ἄραψ διστάζων ἀπεκρίθη — ὄχι!

— Λυπηρὸν, εἶπεν ἡ γυνή. Ὁ πλοῦτος φαίνεται ὅτι εἶναι θησαυρὸς τεθαμμένος. Ἐγὼ, καθὼς βλέπω ἀπὸ τὸν δίσκον μου, δύναμαι νὰ σὲ ὁδηγήσω ἕως εἰς τὸ μέρος, ἂν μὲ ὑποσχεθῇς ἑκατὸν γρόσια ἀφ' οὗ εὕρῃς τὸν θησαυρόν. Ἀλλὰ διὰ νὰ εὑρεθῇ, εἶναι ἄφευκτον χριστιανὸς νὰ σκάψῃ τὴν γῆν.

— Χριστιανός! Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ χρήματα;

— Ἀκριβῶς δὲν ἠξεύρω. Ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας γρόσια μ' ἔδειξεν ὁ καπνός.

— Ὦ! τῷ ὄντι, ἔκραξεν ὁ Ἄραψ, ἐκτείνων τὴν χεῖρα ὡς νὰ ἐκράτει ἤδη τὰ γρόσια. Ἄκουσε. Ἔχομεν ἕνα χριστιανὸν εἰς τὴν Δεῖραν, ἕνα αἰχμάλωτον. Ἀλλὰ πῶς ἠμπορῶ νὰ τὸν λάβω μαζῆ μου;

— Τοῦτο δὲν τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ἡ Βοημή. Ἐδικόν σου συμφέρον εἶναι, σὺ φρόντισε περὶ τούτου.

— Νὰ σὲ εἰπῶ, εἶπεν ὁ Ἄραψ. Ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον ἕως τὸ πρωὶ ἐγὼ ἔχω τοῦ αἰχμαλώτου τὴν φυλακήν. Νομίζεις ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα προφθάνομεν νὰ τελειώσωμεν;

Ἡ μάγισσα ἐφάνη βυθιζομένη εἰς εἶδος ἐκστάσεως καὶ εἰς ὑπολογισμούς.

— Βλέπω, εἶπε τέλος, ἓν μέγα δένδρον εἰς τὸ μέσον πεδιάδος· πλησίον βλέπω ἓν ῥεῦμα, καὶ εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ῥεύματος ἐρείπιον κρημνισμένου τείχους. Κάτω ἀπὸ τὸ τεῖχος βεβγαίνει καὶ τρέχει βρύσις. Ἐκεῖ κάπου εἶναι κρυμμένος ὁ θησαυρός. Δύω ὥρας ἢ δύω καὶ μισὴν πρέπει νὰ ἦναι μακρὰν ἀπ' ἐδώ.

— Γνωρίζω, γνωρίζω πολλὰ καλὰ τὸν τόπον ὁποῦ μὲ λέγεις, ἀνέκραξεν ὁ Ἄραψ. Ἐγὼ μίαν καμήλαν τῆς Σαχάμβας, ἀπὸ αὐτὰς ὁποῦ ὀνομάζουν *Μαχάρι*, καὶ τρέχουν, ἠξεύρεις, εἰς μίαν ἡμέραν δέκα ἡμερῶν δρόμον. Τὸ μεσονύκτιον ἀναβαίνομεν εἰς αὐτὴν μὲ τὸν αἰχμάλωτόν μας, τὸν φοβερίζω ἂν φωνάξῃ ὅτι θὰ τὸν φονεύσω, καὶ τὸν φέρω εἰς τὸν τόπον τοῦ θησαυροῦ. Ἀφ' οὗ μὲ τὸν ἐκθάψῃ, τότε....

— Τί τότε;

— Τότε τὸν θάπτομεν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον του.

Ἡ Βοημὴ ἀνεσκίρτησεν ἀκουσίως.

— Ὦ! καὶ διατὶ τοῦτο; εἶπε.

— Διότι οἱ νεκροὶ δὲν ὁμιλοῦν.

— Ἴσως ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη αὐτὴ ἡσύχως. Ἀλλὰ καὶ ὁ φόβος κλείει τὸ στόμα. Ἴσως ἠμπορεῖς μόνον νὰ τὸν φοβερίσῃς.

— Νὰ ἰδῶμεν· ὅπως φανῇ συμφερώτερον τότε·

Καὶ ἐχωρίσθησαν. Τὸ μεσονύκτιον, ἅμα ὁ πρῶτος φύλαξ τοῦ Ῥιχάρδου ἀπῆλθε νὰ κοιμηθῇ, ὁ φίλος ἡμῶν Ἄραψ, ὅστις ὠνομάζετο Βοὺ-Μωχαμὲτ, ἀπερχόμενος νὰ τὸν διαδεχθῇ, διῆλθε διὰ τοῦ μέρους ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ Βοημὴ, ὀλίγον μακρὰν τῶν γυναικῶν, καὶ τὴν ἔσπρωξε μὲ τὸν πόδα. Ἡ Βοημὴ ἠγέρθη καὶ τὸν ἠκολούθησε κρυφίως.

Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ῥιχάρδου, αὐτὸς ἐκοιμᾶτο, ἀλλ' ὁ Βοὺ-Μωχαμὲτ τὸν ἐξύπνησεν ἀποτόμως.

— Σκύλε χριστιανέ, τῷ εἶπεν, ἐξύπνα, θὰ πηγαίνωμεν·

— Ποῦ θὰ πηγαίνωμεν; ἐρώτησεν ὁ Ῥιχάρδος τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς του.

Τότε ἐπλησίασεν ἡ Βοημὴ, μόλις φαινομένη εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς σελήνης.

— Ὅ,τι ἰδῇς καὶ ὅ,τι ἀκούσῃς, ἐπρόσθεσε, λέξιν νὰ μὴ προφέρῃς ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου. Ἀκολούθησε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον καὶ μὴν ἐκπλήττεσαι διὰ τίποτε.

— Τί εἶναι τοῦτο! ἀνέκραξεν ὁ Ῥιχάρδος.

— Σιωπὴ, σοὶ εἶπα· τὸν διέκοψε βιαίως ἡ Βοημή. Ἐγὼ σοὶ τὸ παραγγέλλω ἂν θέλῃς τὴν ζωήν σου.

Ὁ Ῥιχάρδος ἀνεπήδησεν ἀμέσως ὡς ἀστραπή.

— Διάταξον, εἶπεν εἰς τὸν Ἄραβα. Σὲ ἀκολουθῶ ὅπου θέλεις.

Ἐν τῷ ἅμα ὁ Βοὺ-Μωχαμὲτ ἔλυσε τὰ δεσμά του, τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέρος ὁποῦ ἦτον ἡ ταχύπους του κάμηλος, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς αὐτὴν, καὶ ὀπίσω του τὴν Βοημὴν, καὶ ἀναβὰς αὐτὸς ἐμπρός του, ὠδήγησε τὸ ζῶον δι' ἀγνώστων στενωπῶν, ὅπου δὲν ἐροβεῖτο ν' ἀπαντήσῃ φρουροὺς τῆς Δεῖρας. Ἐν ᾧ δὲ ἀνέβαινον εἰς τὴν κάμηλον, ἡ Βοημὴ μίαν μόνην σιγμὴν εὑροῦσα, ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ῥιχάρδον, καὶ τῷ εἶπε γαλλιστὶ τὰς δύω ταύτας λέξεις· « Σιωπὴ καὶ φρόνησις! »

Ἡ κάμηλος ἔτρεχε τῷ ὄντι ὡς πτερωτὴ εἰς τοὺς βράχους, καὶ μετὰ μίαν ὥραν περίπου κατέβη εἰς τὴν πεδιάδα. Μετ' ὀλίγον ἀκόμη ἔφθασεν εἰς τὸ ῥεῦμα ὅπου ἦτον τὸ ἐρείπιον, ἡ πηγὴ καὶ τὸ δένδρον. Ἐδῶ κατέβησαν ἀπὸ τὴν κάμηλον, καὶ ἔδεσαν αὐτὴν εἰς τοὺς θάμνους. Ἡ Βοημὴ, λαβοῦσα εἰς τὴν χεῖρά της ῥάβδον, διέγραψεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς διαφόρους κύκλους, καὶ ἄλλας φανταστὰς γραμμὰς, καὶ τέλος κτυπήσασα τὸ ἔδαφος εἰς ἓν σημεῖον πλησίον τῆς ἀπωτέρας γωνίας τοῦ ἐρειπίου,

— Ἐδώ! εἶπεν.

Τότε ὁ Βοὺ Μωχαμὲτ, ἐγχειρίζων εἰς τὸν Ῥιχάρδον μίαν σκαπάνην, ἣν εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ,

— Πήγαινε νὰ σκάψῃς ἐκεῖ! Τῷ εἶπεν ἀπειλητικῶς.

— Ὑπάκουσε εἰς τὸν αὐθέντην σου, ἂν θέλῃς τὴν σωτηρίαν σου, ἐπρόσθεσεν ἀποτόμως ἡ Βοημή.

Ὁ Ῥιχάρδος ἔλαβε τὸ ἐργαλεῖον μὲ χεῖρας τρεμούσας ἀπὸ συγκίνησιν, καὶ πορευθεὶς πρὸς τὸ καταδειχθὲν μέρος, ἤρχισε νὰ σκάπτῃ τὴν γῆν, ἥτις εὐκόλως ἐνέδιδεν.

— Ὅταν εὕρῃς τίποτε περίεργον, εἰδοποίησέ μας, τῷ ἐφώναξεν ἡ Βοημὴ, ἥτις ἔμενε πλησίον τῆς καμήλου μετὰ τοῦ Βου-Μωχαμὲτ, οὗ τὰ νεῦρα ἐσκίρτων σπασμωσδικῶς, καὶ τὸ μέτωπον ἐβρέγετο ἀπὸ ἱδρῶτα, ἐν ᾧ ἡ ψυχή του ἐταλαντεύετο μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου.

Μετὰ ἑνὸς τετάρτου ἐργασίαν περίπου ὁ Ῥιχάρδος ἔκραξεν. — Εὑρίσκω εἰς τὸ χῶμα χρυσᾶ νομίσματα.

— Παῦσε νὰ σκάπτῃς! ἐφώναξεν ἡ Βοημή. Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Ἄραβα, ὅστις ἀνεπήδησεν ὡς ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἅμα ἤκουσε τὴν κραυγὴν τοῦ Ῥιχάρδου.

— Ἰδοὺ, τῷ εἶπεν, εὑρέθη ὁ θησαυρός. Ἀλλὰ δὲν συμφέρει νὰ γνωρίσῃ ὁ χριστιανὸς τὴν ποσότητα. Μάκρυνέ τον ἐκεῖθεν, καὶ σύναξέ την ὁ ἴδιος.

— Δὲν νομίζεις συμφερώτερον νὰ τὸν φονεύσω; ἐρώτησεν ὁ Ἄραψ, ἑτοιμάζων τὸ πυροβόλον του.

— Ὄχι ὄχι! ἀνέκραξε βιαίως ἡ Βοημή! Φυλάξου! ἄλλως καταστρέφεις τὰ πάντα.

Ὁ Βου-Μωχαμὲτ φοβηθεὶς τότε μὴ διακινδυνεύσῃ τὸ εὕρημά του, ἔλαβε τὸν Ῥιχάρδον ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ τὸν ἔφερε παρὰ τὸ δένδρον ὅπου ἵστατο καὶ ἡ Βοημή.

— Ἀλλὰ τοὐλάχιστον πρέπει νὰ τὸ δέσω εἶπεν.

— Ἀναμφιβόλως πρέπει νὰ τὸν δέσῃς, ἀπεκρίθη αὐτή. Ἄλλως ἠμπορεῖ νὰ σοὶ φύγῃ. Ἀναβίβασέ τον εἰς τὴν καμήλαν καὶ δέσε τον. Τὸν φυλάττω κ' ἐγώ.

Ὁ Ἄραψ ἐνέκρινε τὸ σχέδιον τοῦτο, τὸν ἀνεβίβασεν εἰς τὴν κάμηλον, καὶ τὸν ἔδεσεν τὸ σῶμα καὶ τὰς χεῖρας. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἀνοιχθέντα λάκκον, κατέθεσε τὰ ὅπλα του εἰς τὸ χεῖλος αὐτοῦ, καὶ ἐπήδησεν ἐντός.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἡ Βοημὴ ἐκτύπησε δὶς τὰς χεῖράς της, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ τοὺς θάμνους ἐπήδησαν δύω ἄνθρωποι, ἥρπασαν τὰ ὅπλα τοῦ Βου-Μωχαμὲτ, καὶ στρέψαντες αὐτὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς του,

— Ἂν κινηθῇς, τῷ εἶπον, εἶσαι νεκρός.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Βοημὴ ἔλυσε τὴν κάμηλον, ἀνέβη μὲ ἓν πήδημα εἰς αὐτὴν, καὶ διερχομένη πλησίον τοῦ λάκκου ὅπου ἦτον ὁ Ἄραψ,

— Βου-Μωχαμὲτ, τῷ ἐφώναξεν. Σοὶ προεῖπα ὅτι θὰ εὕρῃς θησαυρὸν τεσσαράκοντα χιλιάδων γροσίων. Ἡ ποσότης εἶναι ὁλόκληρος εἰς τὸν λάκκον ἐκεῖνον, καὶ εἶν' ἐδική σου, ἀλλ' ὁ αἰχμάλωτος δὲν εἶν' ἐδι-

κός σου πλέον. Σὲ συμβουλεύω ν' ἀφήσῃς τὴν Δέϊραν τοῦ Φαρὰτ Βὲν-Ἀζίζ.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἐκτύπησε τὴν κάμηλον, ἥτις ὡς ὑπόπτερος ὥρμησε διὰ τῆς πεδιάδος. Ἐνταυτῷ δὲ καὶ οἱ δύω ἄνδρες ἀναβάντες εἰς δύω ἵππους οὓς ἐκράτουν ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἀπῆλθον κατόπιν της, καὶ ἀπερχόμενοι ἔκραζαν πρὸς τὸν Ἄραβα ὅτι τὰ ὅπλα του θέλει εὕρει ἑκατὸν βήματα μακρὰν τοῦ μέρους ὅπου ἔσκαπτε.

Τ' ἀλλεπάλληλα ταῦτα συμβάντα ἐκινδύνευσαν ν' ἀπομωράνωσι τὸν δυστυχῆ Βου-Μωχαμέτ. Ἀλλ' ἀφ' οὗ συνῆλθε, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι μόνος καὶ ἀσφαλής, ἐξηκολούθησε νὰ σκάπτῃ, εὗρεν ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τῶν 40 χιλιάδων γροσίων εἰς χρυσᾶ γαλλικὰ νομίσματα, μετὰ ταῦτα ἐπορεύθη ἑκατὸν βήματα μακράν, καὶ εὗρε τὰ ὅπλα του, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπορεύθη πανταχοῦ ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν Δέϊραν, ὅπου ἦτον βέβαιος νὰ εὕρῃ τὸν θάνατον μετὰ τὴν δραπέτευσιν τοῦ αἰχμαλώτου.

Ἡ δὲ ὠκύπους *Μαχαρὴ* μετὰ μιᾶς ὥρας πτῆσιν μᾶλλον ἢ δρόμον ἔφθασαν εἰς τὸ πρῶτον χωρίον τὸ κατεχόμενον ὑπὸ Γάλλων. Ἐκεῖ κατέβησαν οἱ ἐπιβάται της, καὶ ὁ Ριχάρδος ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἰουλίας, καὶ τὴν προσεκύνησεν ὡς θεότητα ἐλευθερωτίν του, μὴ δυνάμενος νὰ καθέξῃ τὰ δάκρυά του, δάκρυα θαυμασμοῦ. Αὐτὴ δὲ ἀποδυθεῖσα τὰ ῥάκη τῆς Βοημῆς, καὶ ἀποπλύνασα τὰ χρώματα δι' ὧν εἶχεν ἐντελῶς μεταμορφωθῇ, ἀνέλαβε τὸ εὔχαρι *Ἀμαζόνιον*, ἢ ἱππευτικὸν τῶν γυναικῶν ἔνδυμα. Μετ' ὀλίγον ἀφίχθησαν καὶ οἱ δύω της ἔριπποι βοηθοί, ὧν ὁ εἷς ἦν ὁ πιστὸς γέρων Ἰουσοὺφ, καὶ ὁ ἄλλος συγγενὴς αὐτοῦ, καὶ οὕτως ὅλη ἡ συνοδεία ἀνεχώρησε διὰ τὸ Ἀλγέριον.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν της ἡ Ἰουλία ἔφθασε πάλιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Καὶ πρῶτον μὲν ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς τὴν θείαν της, ἥν, ὡς καὶ τὸν Κ. Σαιν-Μαρτῖνον, εὗρε σπαραττομένους ὑπὸ μεγίστης ἀνησυχίας, καὶ ἑτοιμαζομένους ν' ἀρχίσωσι τὴν ἐπαύριον δραστηρίας ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησίν της. Φιλήσασα ἀμφοτέρους περιπαθῶς, ἔλαβε τὸν θεῖόν της, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ριχάρδου ἔδραμε πρὸς τὴν Κ. Δυβαλλῶνα, ἣν ἡ ἀπελπισία εἶχε καταστήσει ἀγνώριστον. Ὅταν εἶδε τὸν υἱόν της, κατελήφθη ὑπὸ τοιούτου νευρικοῦ τρόμου καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε πάντες ἐφοβήθησαν μὴ μείνῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπόπληκτος. Πολλὴν ὥραν ἤθελε νὰ προφέρῃ «υἱέ μου» καὶ δὲν ἐδύνατο. Τέλος ἡ λέξις αὕτη ἐξῆλθε μὲ μεγάλην κραυγὴν, καὶ μὲ χείμαρον δακρύων. Ὅταν δὲ ἔμαθε τῆς Ἰουλίας τὴν ἀροσίωσιν, ἀρῆκε τὸν υἱόν της διὰ νὰ ῥιφθῇ εἰς αὐτῆς τὰς ἀγκάλας.

— Ὁ Θεὸς μόνος δύναται ν' ἀνταμείψῃ τοιαύτην πρᾶξιν, εἶπε. Ἐγὼ, καὶ ὅλην μου τὴν ζωὴν ἂν σοὶ δώσω, πῶς ποτὲ νὰ σὲ ἀνταμείψω;

— Καλοῦσά με θυγατέρα σας, ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα ἡ Ἰουλία.

Μετὰ δύω ἡμέρας ἐπροκηρύχθη εἰς Ἀλγέριον ὁ γάμος τοῦ Κ. Ριχάρδου Δυβαλλῶνος μετὰ τῆς Κυρίας Ἰουλίας Βωσσάν. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου ὑπέγραψεν ὁ στρατηγὸς Βυζῶδος. Ἡ ἱστορία δὲν λέγει ἂν ὁ ὑπασπιστής του, κόμης δὲ Λαφερτέρος, ἦν παρὼν εἰς τὴν τελετήν.

Α. Ρ. Ρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

Ὅστις δὲν εἶδε τὴν βασιλεύουσαν τοῦ Κωνσταντίνου, δὲν ἐγνώρισε τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως. Κάμμία πόλις τοῦ κόσμου δὲν συγκινεῖ τὴν ψυχὴν, δὲν ἀναπτεροῖ τὴν φαντασίαν, ὅσον ἡ αἰώνιος ἐκείνη πόλις! Ἡ χώρα, ὁ οὐρανὸς, οἱ κάτοικοι, τὰ ἤθη, τὰ οἰκήματα, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, ἔχουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ φυσιογνωμίαν, ἀνακαλοῦσαν εἰς τὴν μνήμην μας τὰς ὡραίας ἐκείνας σελίδας τῆς ἱστορίας, ὅπου, καίτοι μετὰ παρέλευσιν ἀπειραρίθμων αἰώνων, ἀντλοῦμεν εἰσέτι ἀπαραμίλλου ποιήσεως ἀντικείμενα. Αἱ ἀκριβεῖς τοῦ Σατωβριὰν περιγραφαὶ, αἱ ποιητικαὶ τοῦ Λαμαρτὶν ἐξεικονίσεις, διεγείρουσι μὲν τὰς ἐπιθυμίας, ἐξάπτουσιν ἴσως τὴν φαντασίαν, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης μόλις συλλαμβάνει ἰδέαν ἀμυδρὰν, ἀσθενεστάτην, τῆς ἐξαισίου καθέδρας τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὀσμάν. Ὁ νοῦς μου ἐντρυφᾷ ἀδιαλείπτως ἐν τῷ μέσῳ τῶν θαυμασίων της· ἀλλ' ἡ χείρ μου ἀδυνατεῖ καὶ νὰ τὰ σκιαγραφήσῃ.

Ἀναχωρήσαντες περὶ μεσημβρίαν ἐκ Πειραιῶς διὰ τοῦ γαλλικοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ παραλλάξαντες μετά τινας ὥρας τὸ Σούνιον, διέβημεν πρὸς τὸ ἑσπέρας μεταξὺ τῆς ἐρημονήσου Ἑλένης καὶ τῆς Κέας, ὅπου παρουσιάσθη εἰς τὰς ὄψεις μας θέαμα τερπνότατον. Πρὸς δεξιὰ ἐπὶ ὑψηλοῦ τινος λόφου, ἀνυψοῦτο ἐν εἴδει ἀμφιθεάτρου ἡ κατάλευκος πόλις τῆς πατρίδος τοῦ Σιμωνίδου, καὶ πρὸς ἀριστερὰ ἐβλέπομεν φεύγοντα τὰ ξηρὰ, ἀλλὰ σοβαρὰ καὶ ποιητικὰ ὄρη τῆς Ἀττικῆς, τῶν ὁποίων ἐχρύσιζε τὰς κορυφὰς ὁ δύων ἥλιος.

Τὴν ἐπιοῦσαν, μετὰ εἰκοσιδύω ὡρῶν πλοῦν, κατεπλεύσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς καλλιγύναικος μητροπόλεως τῆς Ἰωνίας. Ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν καταφύτων καὶ τερπνῶν πεδιάδων, ψιθυρίζει ὁ Μέλης! Τοῦ Ὁμήρου ἡ σκιὰ μ' ἐφαίνετο πετῶσα περὶ τὰς ὄχθας του, καὶ μὲ ἄπληστα βλέμματα ἀνεζήτουν τὴν θέσιν ὅπου ἡ δυστυχὴς δούλη ἀπέθεσεν, ἐν τῷ μέσῳ καλάμων, τὸ μελησιγενὲς τέκνον της!

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης παρεπλεύσαμεν τὴν Τρωάδα, καὶ εἴδομεν τὰ δύω χώματα, τὰ ὁποῖα, μνήματα τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἕκτωρος λέγονται κατὰ παράδοσιν. Μετ' ὀλίγον διέβημεν τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἐνταῦθα ἤρχισε νὰ ἀναπτύσσεται ἐνώπιόν μας ἡ μεγαλοπρεπὴς εἰκὼν τῆς Τουρκίας. Χωρία, πολίχνια, καὶ πόλεις διεσπαρμέναι ἐπὶ λοφίσκων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, σκιάζονται πανταχόθεν ἀπὸ σωροὺς δένδρων, καὶ τὰ παράθυρα τῶν ξυλίνων οἰκιῶν, ἄλλων μὲν ἐρυθροβαφῶν, ἄλλων δὲ λευκῶν, καὶ ἄλλων διαφόρων χρωμάτων, φράσσονται σχεδὸν ἀπὸ κλίματα. Ἡ γῆ ὅλη ἦτο κατάφυτος. Πολλάκις κομψοὶ μιναρέδες ὕψωναν τὰς ὑπερνεφεῖς κορυφάς των ἐν τῷ μέσῳ τῶν πόλεων, καὶ κιόσκια θελκτικὰ ἐστόλιζον τὴν παραλίαν, ἥτις δὲν εἶναι ἄμοιρος κλασικῶν ἀναμνήσεων. Γέρων ἤδη, δὲν ἐζήτησα ὡς ὁ ἐρωτόληπτος τῆς Ἀλβιῶνος ποιητὴς, νὰ χαιρετήσω κολυμβῶν τὴν ἐρωμένην τοῦ Λεάνδρου· ἀλλ' οἱ Αἰγὸς ποταμοὶ κατεσπάραξαν τὴν καρδίαν μου. Ἐκεῖ οἱ Σπαρτιᾶται κατετρόπωσαν ἄλλοτε, ὡς ἄλλους Πέρσας, τοὺς συμπολίτας των Ἀθηναίους, καθὼς σήμερον οἱ συμπολῖταί μου ἐξωστράκισαν, ὡς ἄλλους Σκύθας, τοὺς μὴ γεννηθέντας Ἕλληνας ἐντὸς ἐλαχίστου τινος τεμαχίου τῆς Ἑλλάδος!

Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἡ θέα τῆς ἐξαισίας αὐτῆς φύσεως, ἐπηύξησε τὴν ἐπιθυμίαν μου τοῦ νὰ φθάσωμεν τὸ ταχύτερον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐπλέομεν ἤδη τὴν Προποντίδα. Κυβερνῶντες πάντοτε πρὸς ἀριστερὰ ὅπου τὸ ῥεῦμα συνεβοήθη τὴν μηχανὴν καὶ τὰ ἱστία μας, προσηγγίσαμεν τὴν φερώνυμον Καλλίπολιν, τῆς ὁποίας αἱ προξενικαὶ σημαῖαι ἐχαιρέτησαν τὴν τρίχρωον τοῦ τελευταίου Βασιλέως τῶν Γάλλων. Ἡ θάλασσα κατέστη ἀργότερον γαληναία, ὁ οὐρανὸς ὅλος κυανοῦς, καὶ σειρὰ λευκῶν νεφελῶν ἐξετείνοντο περὶ τὸν ὁρίζοντα. Τὴν αὐγὴν ἐρρίψαμεν τὴν ἄγκυραν εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον.

Ὅτ' ἐφθάσαμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁμίχλη λευκοτάτη καὶ διαφανὴς κατεκάλυπτε τὴν ἑπτάλοφον. Τὸ θέαμα ἦτο βεβαίως ἀπαράμιλλον! Ὡς τὴν σελήνην συνεσκιασμένην ἀπὸ λευκὸν καὶ λεπτὸν νέφος, εἶδον διὰ τῆς ὁμίχλης τὴν ἀπέραντον ἐκείνην πόλιν μὲ τὰ τσαμία, τοὺς μιναρέδας, τὰς στοιβάδας τῶν οἰκιῶν, τὰ σεράγια, τὰς κυπαρίσσους, τὰ δένδρα της, καὶ μ' ἐφάνη ὅτι εἶναι συγχρόνως καὶ πόλις, καὶ ἐξοχὴ, καὶ θάλασσα, καὶ λιμὴν, καὶ ποταμὸς, καὶ κῆπος, καὶ δάσος, καὶ κοιλὰς, καὶ ἀχανὴς κατοικιῶν ὠκεανὸς, καὶ μυριηκὰ πλοίων, καὶ νεκρόπολις, καὶ μαγευτικὴ ἐρημία!

Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Βυζαντίου τοῦ διαχωρίζοντος τὴν θάλασσαν τῆς Προποντίδος ἀπὸ τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Κεράτειον κόλπον, κεῖνται τὰ μεγάλα παλάτια, τὰ ἀνεγερθέντα ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ. Τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη ἐφιλοτιμήθησαν νὰ ἀναδείξωσι τὸ θαυμασιώτερον τῆς οἰκουμένης. Ὑβρίζει τὴν φύσιν, εἶπεν ὁ Λαμαρτὶν, ὅστις τολμᾷ, νὰ συγκρίνῃ τι πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ χαρίεσσαν ἐκείνην φύσιν!

Καὶ ἐγὼ ἐπεσκέφθην τὰ ὑψίδομα ἐκεῖνα βασίλεια! Ἐκεῖ κατασπασθεὶς μετὰ δακρύων τὴν στήλην Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, καὶ σταθεὶς ὀλίγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν περὶ αὐτὴν ὑψικόμων κυπαρίσσων, ἤκουον, βεβυθισμένος εἰς σκέψεις μελαγχολικὰς, τὸ θλιβερὸν ψιθύρισμα παρακειμένης τινος κρήνης! Καὶ τὸ ψιθύρισμα μ' ἐφαίνετο ὅτι ἐπανελάμβανε τὸν Περσικὸν στίχον τοῦ κατακτητοῦ· « Αἱ ἀράχναι ἐξύφανον τὰ ὑφάσματά των ἐντὸς τῶν Παλατίων τῶν Καισάρων, καὶ μὲ τὰς νυκτερινὰς οἰμωγὰς τῶν γλαύκων ἀντήχησαν οἱ πύργοι τοῦ Ἐφρασιγιάπ! »

Παραλλάξαντες τὸ ἀκρωτήριον τῶν Βασιλείων, ἀφήσαμεν ὄπισθεν ἡμῶν τὴν μειδιῶσαν παραλίαν τῆς Χρυσοπόλεως. Πλῆθος λόφων τῶν ὁποίων αἱ πλευραὶ ἦσαν κατάφυτοι, στρατῶνες ἐκτεταμένοι, τὴν ὄψιν ἔχοντες ἀνακτόρων, τσαμία μολυβδοσκέπαστα περικυκλωμένα ἀπὸ περιλαμπεῖς μιναρέδας, ἀπέραντον δάσος κυπαρίσσων σκιαζουσῶν τὰ ἀναρίθμητα καὶ προαιώνια μαυσωλεῖα τῶν Ὀθωμανῶν, ἀπειρία οἰκιῶν, ἀγορῶν, ἀνθρώπων, ἰδοὺ τὸ Σκούταρι τῶν Ὀσμανλίδων.

Ἐπιβὰς εἰς *μπιαδὲρ* ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐβιάσθην νὰ ἐξαπλωθῶ ὡς ἀληθὴς μουσουλμάνος, ἦλθον εἰς Τοπχανὲ, πλησίον ὡραίου τινος στρατῶνος τοῦ πυροβολικοῦ, καὶ ἔμεινα δέκα σχεδὸν λεπτὰ ἐντὸς τοῦ κέλητός μου, ἑωσοῦ κατορθώσω ν' ἀποβῶ, τόσον ἦτο τὸ πλῆθος τῶν πλοιαρίων τὰ ὁποῖα ἐπήγαινον καὶ ἤρχοντο ἀδιακόπως. Κρήνη ἐξαισίας κατασκευῆς, κατὰ τὸν ἀραβικὸν τρόπον, προσέβαλεν ἀμέσως τὰς ὄψεις μου. Τὰ μάρμαρά της γεγλυμμένα ἐπιτηδείως καὶ πεποικιλμένα μὲ λαμπρὰ χρώματα, μ' ἐφάνησαν ὡς διαφανές τι γυναικεῖον κόσμημα ἐπὶ ἐσθῆτος συρικῆς. Ἡ πλατεῖα ἦτο μεστὴ ἀνθρώπων παντοίων ἐθνῶν καὶ παντοίας ἐνδυμασίας, ἐμπορευμάτων, ἵππων καὶ ἐδωδίμων, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο βαθεῖαι πλάθανοι μὲ ἐρεβίνθους καὶ πιλάφιον.

Τὸ ἑσπέρας ἡ σελήνη, ἡ περίχρυσος τῆς Ἀσίας σελήνη, τὴν ὁποίαν περιέγραψε μὲ ζωηρότατα χρώμα-

τα ὁ ἀόμματος ποιητής, παρίστα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου ὡς λαμπρόν τι πανόραμα τὴν πόλιν. Αἱ ἀκτῖνές της, ὡς φῶς τι μαγικόν, διεπέρων τὰς πεπυκνωμένας κυπαρίσσους τοῦ μικροῦ πολυανδρείου—μνηματάκια—καὶ ἐξηπάτουν τὴν φαντασίαν μου παρουσιάζουσαι ὡς νηρηΐδας τὰς ὑπ' αὐτὰς λευκοπέπλους τοῦ Σταυροδρομίου παρθένους.

Ἐπειδὴ σκοπεύω νὰ διαμείνω ἕνα μόνον μῆνα ἐνταῦθα, διατρέχω ἐπὶ ὀκτὼ καὶ δέκα πολλάκις ὥρας καθ' ἡμέραν τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Βοσπόρου. Χθὲς διέπλευσα κατὰ μῆκος τὸν Κεράτειον κόλπον. Ὦ τί τεράστειον! Ὁ μπιαδές μου ἐπέτα ὡς Ἀλκύων ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν κυμάτων, καὶ διέβαινε μεταξὺ ἀναριθμήτου σμήνους ἄλλων πλοιαρίων χωρὶς οὔτε κἂν νὰ τὰ ἐγγίσῃ. Καθήμενος εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ ἀκίνητος, ἀνεκάλυπτον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἀνὰ πᾶσαν νέαν βολὴν τῆς κώπης, καὶ νέα κάλλη. Ἐντεῦθεν πλοῖα πολεμικὰ, τῶν ὁποίων πολλάκις αἱ κεραῖαι ἠσπάζοντο τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, καὶ ναύσταθμοι, καὶ νεώρια, καὶ παλάτια, καὶ σχολεῖα, ἐκεῖθεν ἀδιάκοπος σειρὰ οἰκημάτων συσσωρευμένων, καὶ στίφη ἀνθρώπων, καὶ κίνησις ἀπερίγραπτος· καὶ πέραν, πλοιάρια περιέχοντα αὐλητὰς καὶ κιθαριστὰς τῆς Δακίας, μεγαλύνοντας τὴν ἁρμονίαν τῆς φύσεως διὰ τῆς μουσικῆς ἁρμονίας! Πρὸς ἀριστερὰ εἶδον τὸ χωρίον Ἐγιοὺπ μετὰ τοῦ τσαμίου του, ὅπου οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ὀσμὰν περιζώνυνται τὴν ῥομφαίαν τοῦ Μωάμεθ ὅταν ἀναβαίνωσιν εἰς τὸν θρόνον. Πορρωτέρω, ἐπὶ τῆς ὄχθης, ὡραῖον παλάτιον τῆς Σουλτάνης ἀνταναχλᾶται εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Βαρβύζη καὶ τοῦ Κυδάρου· τὰ παράθυρά του βρέχονται ἀπὸ τὰ μικρόφλοισβα καὶ σιγηλὰ κύματά των· αἱ πυκναὶ κορυφαὶ τῶν δένδρων κυρτούμεναι ὄπισθεν καλύπτουσι τὴν σέγην, καὶ οἱ κλάδοι των πίπτοντες ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου ζωγραφίζονται εἰς τῆς θαλάσσης τὴν ἐπιφάνειαν. Ἡ γῆ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο λοφώδης, καὶ τὸ βλέμμα μου ἔπιπτεν ἐπάνω ἐκτεταμένου τινος περιστυλίου δένδρων, τῶν ὁποίων αἱ ῥίζαι περιβρέχονται πανταχόθεν. Πρὸς δεξιὰ ἐκτεταμένη τις καὶ χλοαυγὴς πεδιὰς, σκιάζεται ἀπὸ ὑπερμεγέθεις πλατάνους καὶ ἄλλα δένδρα ἀειθαλῆ. Ἐκεῖ σωροὶ γυναικῶν μετὰ γιασμακίων καὶ φερετζέδων ἐκάθηντο τρώγουσαι, ἢ ἀκροαζόμεναι μονότονόν τι βοεμικὸν ᾆσμα, ἢ τερπόμεναι ἀπὸ τὸν ἄρρυθμον καὶ ἄκομψον χορὸν Βουλγάρου τινος παίζοντος τὴν καΐδαν. Πλῆθος τουρκικῶν ἁμαξῶν καὶ ἵππων ἐπηύξανον τὴν ποικιλίαν καὶ ἕτερον τὰς ὄψεις. Ὅσῳ ἐπροχώρει ὁ κέλης μου, τόσῳ συνεστέλλετο ὁ ποταμὸς, καὶ αἱ κῶπαι προσέκρουον εἰς τὰς ὄχθας καὶ τῶν δένδρων τὰς ῥίζας. Ὁ ποταμὸς μεταβάλλεται εἰς ῥύακα! Ἰδοὺ πῶς ἀποπερατοῦται ὁ ὡραῖος τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων λιμήν! Ἰδοὺ ποῖον τὸ τέλος τῆς εὐρείας, τῆς ὡραίας, τῆς τριχυμιώδους θαλάσσης τῆς Μεσογείου! Ἀνεπαισθήτως εὑρέθην εἰς τὴν ἄκραν κόλπου σκιώδους καὶ χλοεροῦ, ἐν τῷ μέσῳ εὐωδιῶν καὶ ἀνθέων, μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῶν πόλεων καὶ τοῦ πελάγους! Ὦ πόσον μακαρία ἡ ζωὴ ἡ τελευτῶσα ὡς τὸν Κεράτειον κόλπον!

Ἀποβὰς εἰς τὴν ξηρὰν ἐπεσκέφθην κιόσκιον βασιλικὸν, περικυκλωμένον ἀπὸ αὔλακας ὑδάτων ὅπου ἐνήχοντο κύκνοι λευκότατοι. Ἐκεῖ φέρουσι τὸν Μάϊον τοὺς ἀναριθμήτους ἵππους τῶν Σουλτάνων. Τὸ κιόσκιον τοῦτο εὐνόει ἄλλοτε ὁ τελευταῖος Μαχμούτης· τὸ ἐγκατέλειψεν ὅμως διὰ πάντοτε ὅταν ἀπέθανεν ἡ ἐν αὐτῷ προσφιλὴς ὀδαλίσκη του.

Διέπλευσα πολλάκις τὸν Βόσπορον ἀπὸ τοῦ Τοπχανὲ μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ἀπερίγραπτος ὡραιότης, καὶ ποικιλία ἀλλεπάλληλος ἔτι πλέον ἀνέκφραστος! Διέβην χιλιάκις ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ Τσεραγὰν — Βασίλεια — καὶ χιλιάκις ἡ φαντασία μου πλανηθεῖσα μὲ ἀνενθύμιζε τοὺς μύθους τῆς Χαλιμᾶς! Τὸ λαμπροβόλον του περιστύλιον καταβρέχεται ἀπὸ τὰ κύματα, ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης ῥαντίζει τοὺς περιχρύσους σοφάδας τῶν ὀδαλίσκων, καὶ οἱ πόδες τοῦ σιωπηλοῦ καὶ βραδυπατοῦντος σκοποῦ πατῶσι τὴν θάλασσαν. Ἡ θάλασσα εἰσέρχεται εἰς τὰς αὐλὰς καὶ τοὺς κήπους διὰ μεγάλων δικτυωτῶν πυλῶν, καὶ λευκότατοι ὡς περιστεραὶ λάροι κρώζωσιν ἐκεῖ πέριξ καὶ σύρονται ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τοῦ ῥεύματος.

Ἐπεσκέφθην πολλάκις τὸ Νεοχώριον, τὰ Θεραπεῖα, τὸν Βουγιούκτερε, τὸ Μέγα ῥεῦμα. Περιηγήθην τὴν ἀσιατικὴν παραλίαν ἀσυγκρίτως ὡραιοτέραν τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καὶ παντοῦ ἐθαύμασα τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως. Ἡ πεδιὰς τοῦ Χουνκιὰρ Σκελεσὶ μὲ κατεμάγευσε, καὶ ἡ ἀνεγερθεῖσα ἐκεῖ πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν στήλη, μὲ ἀνενθύμισε τὴν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας πολύκροτον μυστικὴν συνθήκην.

Εἶδον ἄλλοτε τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ· ἐθαύμασα ἄλλοτε τὴν φύσιν τῆς Ἰταλίας· ἀλλ' ἡ Κωνσταντινούπολις! . . . . τὴν βλέπω πάντοτε μὲ ἄπειρον πόθον καὶ μὲ μελαγχολίαν! Τῆς φύσεώς της τὰ ἀγαθὰ εἶναι κοινὰ καὶ εἰς πλουσίους καὶ εἰς πτωχοὺς, καὶ διὰ νὰ ζήσῃ τις ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἀνάγκην βρεταννικοῦ θησαυροφυλακείου.

Εἰσέρχομαι πολλάκις εἰς τουρκικὰ καφφενεῖα. Μ' ἐσταυρωμένους πόδας καθήμενοι οἱ Μουσουλμάνοι πέριξ λεκάνης εἰς ἣν καταπίπτουσι μετὰ ψόφου κρουνοὶ ὕδατος, ῥοφῶσιν ἡδονικῶς καφὲν τοῦ Γεμὲν καὶ προσεγγίζουσιν εἰς τὰ χείλη των τὸν ὀφιοδῆ σωλῆνα τοῦ ναργιλέ των. Ἀκίνητοι, σιγηλοὶ, μὲ κεφαλὴν κεκυφυῖαν καὶ μὲ πώγωνα μακρὸν καὶ λευκὸν, μὲ φαίνονται ὡς οἱ γερουσιασταὶ ἐκεῖνοι τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, τοὺς ὁποίους ἐξέλαβον ὡς ἀνδριάντας οἱ εἰσβαλόντες εἰς τὸν φόρον Γαλάται.

Ἐπεσκέφθην ἱππόδρομον καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὁ ἥλιος ἦτο καυστικὸς καὶ ὁ οὐρανὸς πάντῃ ἀνέφελος· ἀλλὰ πότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σκέπτομαι περὶ κόπου καὶ καύσωνος; Τὰ τείχη ταῦτα εἶναι βεβαίως ἀξιοθαύμαστα. Εἰς πολλὰ μέρη ὑψοῦνται μέχρι τεσσαράκοντα ποδῶν, καὶ κρατύνονται διὰ πύργων κισσοσκεπάστων. Εἰς μάτην ἀνεζήτησα τὴν θέσιν ὅθεν, διαρρηχθέντος τοῦ τείχους, εἰσέβαλον εἰς τὴν πόλιν οἱ νικηταί. Ἐν μίλλιον σχεδὸν μακρὰν πρὸς τὴν πεδιάδα φαίνεται ὑψηλός τις προμαχὼν, ὅθεν ὁ κατακτητὴς ἐβύθισε τὸ πρῶτον τὸ βλέμμα του εἰς τὴν μέλλουσαν μητρόπολίν του. Ἡ θέα της τὸν κατέπληξε· καὶ σκιρτῶν ἀπὸ ἀνυπομονησίαν καὶ χαρὰν ὡρκίσθη ἢ νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν, ἢ ν' ἀποθάνῃ μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας. Ἀπέναντι τῆς θέσεως ἐκείνης ὑπάρχει ἡ πύλη, ὅθεν ὥρμησε κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὁ τελευταῖος τῶν Κωνσταντίνων. Πληγωθεὶς θανατηφόρως μετεφέρθη πλησίον τινὸς δένδρου, ὅπου σήμερον ὑπάρχει καφφενεῖον.

Ἀναπαυθεὶς ὀλίγον ἐκεῖ μετέβην εἰς Βαλουκλίον

καταστραφὲν τὸ 1821 ἔτος, καὶ ἀνεγερθὲν μεγαλοπρεπῶς πρό τινων ἐτῶν. Ἐπισκεφθεὶς δὲ μετὰ ταῦτα τὰ γραικικὰ νοσοκομεῖα, ὅπου διατηρεῖται καὶ τάξις καὶ καθαριότης, ἀνεπαύθην ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πλατυφύλλων πλατάνων τοῦ χωρίου Λιτρῶν, καὶ συνεγεύθην μετὰ τοῦ φίλου μου Α. γλυκύτατον γκιουβέτσιον.

Ποτὲ ἡ περιέργειά μου δὲν ὑπῆρξε τοσοῦτον ἀκόρεστος. Ἐπεσκέφθην δὶς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τὴν ὁποίαν ἐπισκευάσας χριστιανὸς ἀρχιτέκτων, ἔξυσε, κατ' αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, τὴν ἄσβεστον τὴν κρύπτουσαν τὸ βυζαντινὸν μωσαϊκὸν, καὶ ἀνεφάνησαν καθαρώταται αἱ ἀρχαῖαι εἰκόνες. Τὸ μεγαλοπρεπὲς ὕψος τοῦ θόλου μὲ κατέπληξεν· ἀνέβην εἰς τὰ ἀπέραντα κατηχούμενα, καὶ καθεὶς ἀπέναντι τοῦ πάλαι ἱεροῦ βήματος, ἠσθάνθην φρίκην ἐσωτερικὴν κινήσασαν τὰ δάκρυά μου! Γυμνὸς, ζοφερὸς, ἀκαλλώπιστος ὁ περικλεὴς οὗτος ναὸς μ' ἐφάνη ὡς κολοσσαῖον μνημεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκείμην ζῶν.! Καὶ μὲ ἦλθε τότε κατὰ νοῦν ἡ ἀστασία τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ εἶπον· φεῦ! τῆς ματαιότητος τῶν θνητῶν, οἵτινες οἰκοδομοῦσι διὰ ἰδέας τὰς ὁποίας νομίζουσιν αἰωνίας, ἀλλὰ τῶν ὁποίων τὰς οἰκοδομὰς ἄλλαι ἰδέαι ἔρχονται ἀλληλοδιαδόχως νὰ κατοικήσωσιν ἢ νὰ καταστρέψωσι διὰ βιβλίου ἢ διὰ μαχαίρας!

Ἐπεσκέφθην καὶ τὰ ἐπισημότερα τῶν ἄλλων τσαμίων, καὶ μάλιστα τὰς βυζαντινὰς ἐκκλησίας τὰς μεταβληθείσας εἰς τεμένη ὀθωμανικά. Ἡ Ἁγία Εἰρήνη, ναὸς ἐκτεταμένος καὶ μεγαλοπρεπὴς, χρησιμεύει σήμερον ὡς ὁπλοθήκη. Τὰ ἀρχαῖα ὅπλα δὲν δεικνύονται εἰς ὅλους· κατώρθωσα μ' ὅλον τοῦτο νὰ ἰδῶ τινα ἐξ αὐτῶν φέροντα γράμματα ἑλληνικὰ, καὶ μάλιστα ὑπερμεγέθη τουφέκια. Ἐκεῖ εἶδον πρὸς τούτοις ἐντὸς ὑαλίνων κιβωτίων πολλὰς διαφόρου μεγέθους κλεῖδας ἀργυρᾶς ἀνηκούσας εἰς πόλεις τὰς ὁποίας κατέκτησαν ἄλλοτε οἱ Ὀθωμανοὶ, καθὼς καὶ σάκκους τινὰς μὲ χῶμα, προσφερθὲν ἴσως πρὸς σημεῖον ὑποταγῆς, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν.

Δὲν ἐγνώρισα ἄλλοτε τοὺς Ὀθωμανούς· σήμερον ὅμως εἶναι καὶ προσηνεῖς, καὶ γλυκεῖς καὶ εὐπροσήγοροι. Μὲ προθυμίαν μ' ἔδιδον τὰς πληροφορίας ὅσας ἐζήτουν, καὶ εὐχενῶς μ' ἔκαμον τὰς παρατηρήσεις τῶν παρεκτροπῶν εἰς ἃς ἐνίοτε ὑπέπιπτον ὡς ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν τουρκικῶν ἐθίμων.

Ἐὰν δὲν ἀναχωρήσω ταχέως ἐντεῦθεν, θέλω σὲ γράψει τὰς ἰδέας μου περὶ τοῦ Τουρκικοῦ πολιτισμοῦ. Σήμερον δὲ περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι ἡ κατάργησις τῆς δημεύσεως καὶ αὐτῆς σχεδὸν τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἡ σύστασις λοιμοκαθαρτηρίων, ἡ τακτοποίησις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος, ἡ πολλαπλασίασις τῶν σχολείων, ἡ μισθοδότησις τῶν ὑπαλλήλων, ἡ μάθησις ξένων γλωσσῶν, εἶναι κατορθώματα πολλοῦ καὶ μεγάλου λόγου ἄξια.

Τὸ σχολεῖον τοῦ Γαλατᾶ σεραγίου, ὅπου διδάσκονται γλῶσσαι, φυσικαὶ ἐπιστῆμαι καὶ ἰατρικὴ, περιέχει ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους μαθητὰς οἰκοτρόφους, Τούρκους, Γραικούς τε, Σέρβους καὶ Ἀρμενίους, διατηρουμένους ὅλους δι' ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως. Ὅλοι ὁμιλοῦσι τὴν Γαλλικὴν καὶ μὲ ἀρκετὴν εὐκολίαν. Πανεπιστήμιον ἐκτεταμένον ἀνεγείρεται πλησίον τῆς Ἁγίας Σοφίας, καὶ τὰ ἀνακαλυπτόμενα λείψανα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς τιμῶνται καὶ φυλάττονται ὡς ἱερὰ παρὰ τῆς ἐξουσίας.

Εἶδον λάσνακας ἐκ πορφυρίτου ἐξαισίας καλλονῆς καὶ ὑπερμεγέθεις, εὑρεθείσας ἐσχάτως. Πρέπει βεβαίως νὰ ὑπῆρξαν τάφοι Αὐτοκρατόρων, ἢ Πατρικίων, ἢ ἄλλων ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς βυζαντείου αὐτοκρατορείας. Ὅλοι φέρουσιν ἀνάγλυφον σταυρὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐντὸς κύκλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπικάθηται κεφαλαιῶδες Ρ.

Βεβαίως τὸ ὀθωμανικὸν ἔθνος δὲν αἰσθάνεται ὁλόκληρον εἰσέτι ὅσον δεῖ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ· ἀλλ' ὁ θαυμασμὸς τοῦ παρατηρητοῦ αὐξάνει ὁσάκις συλλογισθῇ ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ βελτιώσεις, ὅλη ἡ πρόοδος, ὀφείλονται εἰς μίαν μόνην θέλησιν, τὴν τοῦ Σουλτάνου, δρασηρίως ἐνισχυομένην καὶ σοφῶς ὁδηγουμένην ἀπὸ τὸν ἀληθῶς μέγαν Βεζύρην Ρεσὶτ Πασσᾶν, τὴν εἰκόνα τοῦ ὁποίου θέλω σκιαγραφήσει ἄλλοτε.

Ξ. Μ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

ΓΚΕΤ. (Gœthe.)

Τὴν διανοητικὴν ἱστορίαν τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν ιή. καὶ ιθ'. αἰῶνα κατέχει ἓν μόνον ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ Γκέτ. Ἐγεννήθη τὸ 1749 ἔτος ἀπὸ πλούσιον καὶ τὰ μέγιστα τιμώμενον αὐτοκρατορικόν τινα σύμβουλον. Μόλις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἡ ἀρχαία καὶ νεωτέρα τέχνη, καὶ ἡ πομπὴ τῶν αὐτοκρατορικῶν τελετῶν εἵλκυσαν τὰ βλέμματά του. Αἱ ὡραῖαι τῆς Ῥώμης χωρογραφίαι στολίζουσι τοὺς θαλάμους τῆς πατρικῆς του οἰκίας· οἱ εὔρυθμοι τόνοι τῆς Ἰταλίδος φωνῆς, προσβάλλουσιν ἡδέως τὴν ἀκοήν του, καὶ οἱ γονεῖς του ἐκθειάζουσι τὰ τῆς Ἰταλίας, τοὺς ποιητάς της, καὶ πρὸ πάντων τὸν θεῖον Τορκουάτον τὸν Τάσσον· τοῦ πατρός του ἡ βιβλιοθήκη πλήθει Λατινικῶν συγγραμμάτων καὶ ἄλλων πραγματευομένων περὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς σύμβουλος ἔχει συλλογὴν ἀντικειμένων φυσικῆς ἱστορίας καὶ κῆπον βοτανικόν· καταγίνεται εἰς τὴν κηπουρίαν, τὴν μουσικὴν, τὴν ζωγραφικὴν καὶ βοηθεῖται πολλάκις ἀπὸ τὸν νέον υἱόν του. Ἰδοὺ αἱ πρῶται ἐντυπώσεις τῆς ἁπλοϊκῆς ζωῆς τοῦ Γκέτ· τὸ βρέφος αὐξάνει, νοῦς ἐξαισίως διωργανωμένος πρὸς τελείαν κατάληψιν, ἀνατέλλει καὶ λάμπει ὑπὸ τὰς ἐπιῤῥοὰς ταύτας. Αἱ ὡραῖαι τῆς μάμμης του πλαγγόνες δίδουσιν εἰς αὐτὸν τὰς πρώτας γνώσεις τῆς δραματικῆς τέχνης. Ἔμεινεν ἔκθαμβος καὶ ἐσκίρτησεν ἡ ποιητικὴ καὶ τεραστία κλίσις του, ὅτ' ἔμαθεν ὅτι ὁ λευκογένειος πάππος του προλέγει τὰ μέλλοντα. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐντυπώσεων τούτων ἡ παιδική του ἡλικία διατρέχει ἀτάραχος καὶ γαληναία. Παρατηρεῖ ἀρτότερον τὴν πόλιν ὅπου ἐγεννήθη, καὶ διδάσκεται τὰ πρῶτα τῆς πείρας μαθήματα. Πόσαι μικραὶ φατρίαι ἀλλήλας ἐμπαίζουσαι! Πόσαι μικραὶ πόλεις ἐντὸς τῆς μεγάλης πόλεως. Ἐνταῦθα μοναὶ ὑψιτενεῖς ὅμοιαι φρουρίοις, ἐκεῖ τὸ ἀρχαῖον τῆς πόλεως παλάτιον, καὶ ἱστορικὰ μνημεῖα, καὶ ἀνδριάντες, καὶ χρυσόβουλλα! Ὁ ἔρως τοῦ παρελθόντος κατεκυρίευσε τὴν

ΓΚΕΤ.

καρδίαν του, καὶ ἡ ἀκράτητος πρὸς τὰ ἀρχαῖα ὁρμή του αὐξάνει ὁσημέραι διὰ τῆς ἀναγνώσεως· ἀλλὰ σπουδάζων τὰ παλαιὰ, δὲν ἠμέλησε τὴν σύγχρονον κοινωνίαν· καὶ παρασκευάζων τὸ μέγα μέλλον του, ἐπορίσθη ἀπείρους γνώσεις, διατρέχων ἀμερίμνως τὴν ὁδὸν τῆς νεότητός του. Ἐμελέτησε τὴν ἱστορίαν, καὶ ἐγνώρισε τὰ ὀνόματα, τὰ ἔθιμα, καὶ τὰς δόξας τῶν πάλαι γεννεῶν. Ἡ μεγαλοπρεπὴς στέψις τοῦ αὐτοκράτορος ἐπεσφράγισε τὰς ἱστορικάς του μελέτας, καὶ μόνος διηγεῖται τὸν ἄπειρόν του ἐνθουσιασμὸν ὅταν ὑπῆρξε θεατὴς τοῦ σεβασμίου τούτου λειψάνου τοῦ μεσαιῶνος!

Οὕτως αἱ περιστάσεις συνέτρεχον τὴν φύσιν του. Ὁ ὀξύτατος νοῦς του, ἡ ἀπαραδειγμάτιστος φιλοπονία του, τὸ μνημονικόν του, ὅλα συνετέλουν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ἀγωγῆς του. Ἀκούων συνεχῶς τὰς ἀδιακόπους περὶ τῶν δύω ὁμολογιῶν τῆς πίστεως συζητήσεις καὶ ἔριδας τῶν φίλων του, ἐμόρφωσε σκέψεις περὶ θρησκείας, αἵτινες ἔφερον τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τῆς ἀμεροληψίας.

Ὁ πατήρ του, μέγας τῶν τεχνῶν ἐραστὴς, ἐκάλει περὶ ἑαυτὸν, ὄχι μόνον τοῦ Φραγκφόρτ τοὺς ζωγράφους ἀλλὰ καὶ ἄλλων πόλεων, καὶ ἡ οἰκία του μετεβάλλετο εἰς ἐργαστήριον καλλιτεχνημάτων· τὸ παιδίον παρευρίσκετο εἰς ὅλα τὰ συμβούλιά των, καὶ ἔδιδε γνώμην ἐπὶ τῶν σχεδίων των. Ἦτο δωδεκαετὲς ὅτ' ἔγραψεν ἔκθεσιν λεπτομερῆ περὶ κατασκευῆς δώδεκα εἰκόνων, ἱστορικὸν ἐχουσῶν ἀντικείμενον· ἐξ αὐτῶν τινες ἐζωγραφίσθησαν. Μετ' ὀλίγον ἐσυστήθη θέατρον γαλλικὸν, ὅπου παρευρισκόμενος συνεχῶς, ἐγυμνάσθη εἰς τὴν γλῶσσαν, συνέλαβε νέον σύστημα δραματικὸν καὶ ἀπέβαλε τὰς προλήψεις τοῦ τόπου καὶ τοῦ αἰῶνος. Ἐνησχολήθη εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τὴν μουσικὴν, τὴν νομολογίαν καὶ τὴν σπουδὴν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ὁποίων ἐφαντάσθη περίεργόν τινα μέθοδον. Συνέταξε μυθιστο-

ρίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἑξ ἢ ἑπτὰ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἀνεκοίνουν πρὸς ἀλλήλους τὰ συμβάντα καὶ τὰς ἰδέας των, ὁμιλοῦντες ἕκαστος τὴν πάτριον γλῶσσαν. Ἔμαθε τὴν ἑβραϊκὴν καὶ ἐνησμενίζετο περιγράφων χαρακτῆράς τινας τῆς ἱερᾶς βίβλου. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσὴφ ὑπῆρξε τὸ πρῶτον δοκίμιόν του. Αἱ μετὰ διακεκριμμένων ἀνδρῶν σχέσεις του, καὶ ἡ διεξαγωγὴ βιωτικῶν τινων ὑποθέσεων, διευκόλυνον εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῶν καρδιῶν καὶ νὰ σπουδάσῃ τὰ πράγματα.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν συγχρόνως καὶ ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλοσοφία αἵτινες κατεύθυνον τὰ διαβήματα τοῦ νέου ποιητοῦ. Ὁ ἔρως τὸν κατέστησε μετ' ὀλίγον τελειότερον· « τὰ πρῶτα, εἶπεν, ἐρωτικὰ αἰσθήματα τῶν τιμίων νέων, ἔχουσι πάντοτε πνευματικόν τινα χαρακτῆρα· ἡ φύσις, φαίνεται, ἀπαιτεῖ νὰ ἀνακαλύπτῃ τὸ ἓν φύλλον εἰς τὸ ἄλλο κατὰ τρόπον αἰσθητὸν, ὄχι μόνον τῶν ἡδονῶν τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τὸ βαθύτερον μυστήριον τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ καλοῦ. Οὕτω πως ἐπενήργησεν ἐπ' ἐμὲ νέα τις ἀξιολάτρευτος· ἐνόμισα ὅτε εἶδον αὐτὴν ὅτι ἀνεκάλυψα νέον κόσμον ἁγνείας καὶ ὡραιότητος. » Ὁ ἔρως δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, τὸ τέλος του ὑπῆρξεν ὀδυνηρὸν, ἀλλὰ τὸ αἴσθημα ἐπέζησεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ, καὶ αἱ γυναικεῖαι εἰκόνες τὰς ὁποίας ἐζωγράφισεν, ὑπῆρξαν πολλάκις ἀπαύγασμα τῆς ἐρωμένης του.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρός του μετέβη εἰς Λειψίαν διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰς σπουδάς του, ὅπου διεφημίζετο ὁ σχολαστικὸς Γοττσχὶλδ, ἀλλ' ὅπου ὁ Ἐρνὲς καὶ ὁ Γκέλλερ εἵλκυσαν ἰδίως τὴν προσοχήν του. Τὸ πανεπιστήμιον δὲν τὸν ἤρεσεν· ἡ διδασκαλία ἦτο ἐσφαλμένη, καὶ ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἀπεδείκνυεν εἰς αὐτὸν τὸ κενὸν καὶ ἀόριστον τῶν συστημάτων. Κατὰ τὴν σπουδὴν τῶν νόμων συνέλαβε καὶ ἄλλας ἀμφιβολίας. Ἐμόρφωσεν ἔκτοτε τὴν περὶ ἀγωγῆς καὶ μεθόδου γνώμην, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε θαυμασίως. Αἱ περὶ φιλοκαλίας διαφωνίαι ἤθελον ἴσως ἀποσπάσει αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὴν ποίησιν, ἐὰν αὕτη δὲν ἀπετέλει μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ἐσωτερικῆς του ὑπάρξεως, καὶ ἐὰν ἐδύνατο νὰ τὴν ἀπαρνηθῇ, χωρὶς συγχρόνως ν' ἀπαρνηθῇ καὶ τὸν ἑαυτόν του.

Ἡ φιλολογικὴ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔζη, ἀνεπτύσσετο καὶ ἐκυοφορεῖτο ἀπὸ τὴν τελευτήσασαν ἐποχὴν διὰ τῆς ἀντιφάσεως, ὅπως συμβαίνει πάντοτε. Τὸ θεωρητικὸν μέρος τῆς ποιήσεως ἦτο εἰσέτι σκοτεινὸν, καὶ τὰ δευτερεύοντα ζητήματα ἐπησχόλουν τὰ πνεύματα· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τόλμης συνετάρασσε τὴν Γερμανίαν, καὶ ἀνεφαίνοντο φιλοτεχνήματα πλήρη ἀξίας καὶ ἀνομοιότητος. Εἶχον μιμηθῆ τὴν Ἱσπανίαν, τὴν Γαλλίαν, καὶ ἤρχιζον νὰ λαμβάνωσι τὴν Ἀγγλίαν ὡς ὑπογραμμόν. Τὸ αἴσθημα, ἡ σκέψις τοῦ Γκὲτ τὸν ἀνεμίγνυον εἰς ταύτην τὴν κίνησιν· μετέβαλλε πάντα εἰς ποίησιν, καὶ ἐδοκίμαζεν, ὡς λέγει, μεγίστην λύπην, διότι δὲν ἐδύνατο νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς πηγὰς τῆς ἐμπνεύσεώς του διὰ περιηγήσεων, καὶ νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὸν περικρατοῦντα αὐτὸν κύκλον. Τότε τὸ πρῶτον ἤρχισε, καὶ τὴν ἕξιν ταύτην διετήρησεν ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς του, νὰ δίδῃ εἰς ὅλα του τὰ αἰσθήματα, φιλολογικόν τινα καὶ τεχνικὸν χαρακτῆρα. Ἅμα τι ἐπροξένει θλίψιν ἢ ἡδονὴν εἰς αὐτὸν, μετέβαλλε τὸ αἴσθημα εἰς ποίημα, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ θεωρία τὸν καθησύχαζεν· ὅ,τι ἔγραψεν, ὡς ποιήματα λυρικὰ, δράματα, ἐλεγεῖα, μυθιστορήματα, ὅλα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐξομολόγησις συμπληροῦσα τὴν βιογραφίαν του. Ἀνυψοῦτο ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰ μερικὰ εἰς τὰ γενικά. Ὁ ἔρως του πρὸς τὴν Μαργαρίταν ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ πηγὴ τοῦ δράματος ἐνυπάρχει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ ὅτι ἡ θρησκεία, ἡ ἠθικὴ, οἱ νόμοι, αἱ κλίσεις, αἱ θέσεις, αἱ συνήθειαι ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ μόνας τὰς ἐπιφανείας.

Ἡ βραδεῖα, ἀλλὰ σπουδαία, καὶ ἐμβριθὴς αὐτὴ πεῖρα ἐμόρφωσε τὸν Γκὲτ, καὶ ἀνέπτυξε τὴν τόλμην καὶ τὴν ὑπεροχὴν νοὸς αἰσθανομένου τὴν δύναμίν του, μὴ πτοουμένου ἀπὸ τοὺς κινδύνους, ἀλλὰ μάλιστα περιφρονοῦντος, προκαλοῦντος αὐτούς. Ἠγάπα τὴν μελέτην τῶν τεχνῶν, καὶ δι' ἐνδελεχοῦς ἀναγνώσεως ἐγύμνασε τὴν κρίσιν καὶ ἐμόρφωσε τὴν φιλοκαλίαν του. Συνοικειώθη μὲ ὅλων τῶν σχολῶν τὰ συστήματα, καὶ ἡ εἰς Ῥώμην μετάβασίς του τὸν ἐτελειοποίησεν. Ἐγυμνάσθη ἐπίσης καὶ εἰς τὴν γλυφὴν, καὶ ἐπέδωκε θαυμασίως· ἀλλ' ὁ ὑδράργυρος καὶ ἡ ἀτέλεια τῆς μεθόδου ἔβλαψαν οὐσιωδῶς τὴν ὑγείαν του. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνεχώρησεν ἀπὸ Λειψίαν, ὅπου ἔμαθεν ὀλίγιστα νομικὰ, ἀλλ' ὅπου ἔρριψε τὰς βαθυτάτας καὶ εὐρεῖας βάσεις τῆς δόξης του. Πάσχων πάντοτε καὶ ἠναγκασμένος νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς βραδείας ἀναῤῥώσεώς του, εἵλκυσε τὰ βλέμματα νεανιδός τινος, τῆς ὁποίας ἡ μυστικὴ εὐαισθησία ἐτροποποίησεν ἐπαισθητῶς τὴν ἐσωτερικὴν ὕπαρξίν του. Αἱ μετ' αὐτῆς πλατωνικαὶ σχέσεις του, τὸν ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μυσταγωγηθῇ εἰς τὰ μυστήρια τῶν κατὰ καιρὸν ἀλχημικῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ προσῆλθεν εἰς τὸν Ἰ. Βέχμεν, καὶ ἐπροχώρησε καὶ μέχρι δοκιμῶν.

Εἰσπηδήσας ἐντὸς τῆς διαπύρου καὶ ἀοράτου ταύτης σοαίρας, δὲν ἐσταμάτησεν· ἠθέλησε νὰ πλάσῃ εἰς ἑαυτὸν θρησκείαν διὰ μόνης τοῦ συλλογισμοῦ τῆς δυνάμεως· βάσις της ἦτο ὁ πλατωνισμὸς, μέρος της ἡ μυστικὴ, καὶ ἀλληγορικὴ, καὶ ἀεροβάμων φιλοσοφία, τὸ δὲ ὅλον, οἰκοδόμημα χιμαίρας καὶ παραδοξολογίας.

Δὲν πρέπει ἄρα νὰ θαυμάζωμεν ἐὰν, μεταβὰς εἰς Στρασβοῦργ διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰ νομικά του, καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὸν πῖλον τοῦ διδάκτορος, ἐλησμόνησε καὶ πῖλον καὶ νομικὰ χάριν τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς χημείας. Ἐπεσκέφθη τὰ νοσοκομεῖα διὰ νὰ σπουδάσῃ τὴν κλινικὴν, καὶ ἐν τοσούτῳ ἐμακρύνθη ὅσον ἦτο δυνατὸν ἀπὸ τὸν κύριον σκοπόν του. Ἡ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην διαμονή του εὑρέστει εἰς τὰς περὶ Γοτθικῆς γλυφῆς καὶ ζωγραφικῆς ὁρέξεις του· ἀλλ' αἱ μετὰ τοῦ Ἐρδερ σχέσεις του ὑπῆρξαν τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον συμβὰν τῆς ζωῆς του, ἐξ οὗ ἔμελλε νὰ προκύψωσι πολλοῦ λόγου ἄξιαι συνέπειαι. Ὁ Ἐρδερ εἶχε φανῆ ἐφάμιλλος τῶν πρώτων συγγραφέων· τὰ σπάνια προτερήματά του, ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεών του, ὁ διαβατικώτατος νοῦς του, κατεγοήτευσαν τὸν Γκέτ. « Ὅλη μου, λέγει ὁ ἴδιος, ἡ φιλαυτία, ἡ ματαιότης, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἀλαζωνεία κατεσπαράχθησαν ἀπὸ τὸν Ἐρδερ. Διωρθώθην, μετεβλήθην, καὶ ἐννόησα πόσον ἤμην ἄμοιρος καὶ πείρας καὶ ἐπιστήμης. Χάρις εἰς αὐτὸν ἤρχισα νὰ ἐμφιλοχωρῶ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν

ἑβραϊκὴν ὑψίνοιαν, εἰς τὴν καλλονὴν τῆς ἰταλικῆς ζωγραφικῆς. Ἡ ποίησις ἔλαβεν ἀλλοίαν ὄψιν ἐνώπιόν μου, ἐν ἁρμονίᾳ μὲ τὸν χαρακτῆρά μου.» Ὁ Γκὲτ ἔμαθε πρὸς τούτοις ἀπὸ τὸν Ἔρδερ νὰ κρίνῃ ὀρθώτερον τὰ νέα δοκίμια τῆς ποιήσεως καὶ τὰς νέας τάσεις της. Ἐνίοτε ἐγεννᾶτο διαφωνία μεταξὺ διδασκάλου καὶ μαθητοῦ. Ὁ πρῶτος ἐχλεύαζε τοὺς νεωτερισμοὺς εἰς οὓς ἐπλανᾶτο τοῦ δευτέρου ἡ φαντασία· διὸ καὶ ἀπέκρυψεν οὗτος ἀπὸ ἐκεῖνον τὰς δοξασίας του περὶ ὑπάρξεως νέας τέχνης δραματικῆς καὶ νέας ποιήσεως· ἀπέκρυψε δὲ ἐπιμελέστερον τὴν πρὸς τὴν ἀλχημείαν καὶ τὰ μυστήρια κλίσιν του, καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς αὐτὰ πάντοτε μόνος.

Ὁ πολιτισμὸς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. καὶ τοῦ Βολταὶρ εἶχε κατεξουσιάσει τὴν Γερμανίαν· ἀλλ' ὁ Γκὲτ καὶ ὀλίγοι τινὲς φίλοι του ἐθεώρουν βαρὺν τὸν ζυγόν του. Ἐφαντάσθησαν λοιπὸν Γερμανίαν ἀληθῶς γερμανικὴν, ποίησιν τευτονικωτέραν, φιλοσοφίαν μᾶλλον ποιητικὴν καὶ πολιτισμὸν ἀσφαλέστερον. Λαβοῦσα δὲ ὡς ὑπογραμμὸν τὸν Σεκσπὴρ ἡ μικρὰ ἐκείνη συμμορία, ἐθεοποίησεν αὐτὸν, καὶ ἐπενήργησε σπουδαίως ἐφ' ὅλην τὴν πατρίδα. Θὰ ἦτο βεβαίως περίεργον ἐὰν ἐγνωρίζομεν ἀκριβῶς τι ἐγίνετο τότε ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ὀργαζούσης ἐκείνης συμμορίας, ποῖα ἦσαν τὰ ἀντικείμενα τῶν συνομιλιῶν τοῦ Γκὲτ καὶ τῶν φίλων του, καὶ ποῖαι αἱ πλᾶναι καὶ αἱ μωρίαι των· διότι αἱ πλᾶναι καὶ αἱ μωρίαι των ἤλλαξαν τὴν ὄψιν τῆς νεωτέρας Γερμανίας!

Ἐπανελθὼν διδάκτωρ εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν τὸ 1771, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἔχοντας τὰ ἴδια φρονήματα. Μεταξὺ τῶν συντρόφων του πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὸν Ἔρδερ. Συναλάσσοντες τὰς ἰδέας των, ὅλως ἔκδοτοι εἰς οἶστρον ἀκατάσχετον, ῥίπτοντες ἐν τῷ μέσῳ δόγματα, περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὁποίων δὲν ἐγγυᾶτο καμμία θεωρία, ἐσχεδογράφησαν τὴν περίφημον φιλολογικὴν ἐποχὴν, ἥτις διεκρίθη διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γκέτ.

Εἰς Οὐεσλὰρ ἔμαθε τὰς περιστάσεις αἵτινες ἐγέννησαν τὴν πρώτην ἰδέαν τοῦ Βέρτερ. Ὁ νέος Ἱερουσαλὴμ, ὁ τύπος τοῦ πονήματος τούτου, εἶχε γίνει αὐτόχειρ ἐξ αἰτίας τοῦ ἔρωτος. Δημοσιευθεὶς ἀνωνύμως ὁ Βέρτερ, ἐκίνησε θαυμασμὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Γερμανίαν. Ἐλθόντος τότε εἰς Φραγκφῶρτ τοῦ δουκὸς Σὰξ-βέϊμαρ, ὁ Κνέβελ παρουσίασεν εἰς αὐτὸν τὸν νέον ποιητὴν, οὕτινος ἡ τύχη ἀπεφασίσθη ἔκτοτε ὁριστικῶς. Ὁ διάδοχος τοῦ δουκὸς, ἀγαπήσας τὸν συγγραφέα, τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν αὐλήν του ἅμα ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως· καὶ ὁ Γκὲτ ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν. Ὠνομάσθη τὸ πρῶτον σύμβουλος πρεσβείας, μετ' ὀλίγον σύμβουλος ἰδιαίτερος, πρόεδρος τῆς οἰκονομίας, καὶ ἔλαβε δίπλωμα εὐγενείας. Μετέβη εἰς τὴν Ἐλβετίαν, διέτρεξεν ὁλόκληρον τὴν Ἰταλίαν, καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν δέκα ἔτη, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ῥώμην. Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας καὶ ὁ Ναπολέων τὸν ἀπένειμον μεγαλοσταύρους. Αἱ βιογραφικαί του ἐξομολογήσεις ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἠγάπα πολὺ τὸν δημόσιον βίον, καὶ ὅτι ὡς ὑπουργὸς ἡγεμονίσκου τινὸς τῆς Γερμανίας, δὲν ἐθεώρει ἑαυτὸν κατώτερον τοῦ συγγραφέως τοῦ Βέρτερ καὶ Φάους.

Εἰς τρεῖς ἐποχὰς διαιρεῖται τὸ ᾠδιόν του· τὴν πρώτην, ἐποχὴν μορφώσεως σκιεγραφήσαμεν ἤδη· ἡ δευτέρα ὑπάρχει ἐποχὴ φαντασίας καὶ ποιήσεως. Ἐπ' αὐτῆς ἀναφύονται οἱ πρῶτοι καρποὶ τῆς μακρᾶς προπαρασκευῆς του, ὁ Βέρτερ, γέννημα τῆς μελαγχολικῆς τῆς νεότητός του ὁρμῆς, καὶ ὁ Γοὲτς, δρᾶμα κατὰ Σεκσπήρ. Καὶ εἰς τὸ ἓν καὶ εἰς τὸ ἄλλο τῶν δύω τούτων πονημάτων, ἀνέπτυξεν ἀφειδῶς τὰς ἀσπαστοτέρας του κλίσεις, τὴν ἔνθερμόν του ῥοπὴν πρὸς τὰς γερμανικὰς ἀρχαιότητας, καὶ τὴν ἐξεικόνισιν τοῦ ἔρωτος, τοῦ μεγάλου τούτου ἐλατηρίου τοῦ ἠθικοῦ βίου. «Εἶναι ἀδύνατον, εἶπε, νὰ περιγράψῃ τις ὅ,τι οὔτε ἠγάπησεν, οὔτ' ἐθαύμασεν.» Ἡ ἐρωμένη του, καὶ ὁ μεσαιὼν χαρακτηρίζουσιν ἀμφότερα τὰ συγγράμματά του, καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀλήθεια, ἡ δύναμις, ἡ ζωὴ, τὸ ἀφελὲς, τὸ νευρῶδες, καὶ τὸ βαθὺ αἴσθημα, ἅτινα ἐπικρατοῦσιν εἰς αὐτά. Ὁ νέος ποιητὴς τὰ προητοίμασεν ἐν τῷ σκότει. Ἦτο τότε εἰκοσιπεντατής. Γράφων τὸν Βέρτερ, εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰς τελευταίας ἐπιστολὰς καὶ τὴν φρικώδη καταστροφὴν τοῦ νέου Ἱερουσαλήμ. Συνθέτων τὸν Γοὲτς, ἠκολούθησε κατ' ἴχνος τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀνδρείου καὶ τρομεροῦ αὐτοῦ ἥρωος.

Ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν ποιημάτων τοῦ Γκὲτ ἔχουσι τελείαν ὁμοιότητα μὲ τὴν φύσιν, εἶναι ἀληθέστατα μέχρι κεραίας, καὶ αἱ λεπτομέρειαι ἀναπτύσσονται καὶ συναρμολογοῦνται μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἐγεννήθησαν διὰ μιᾶς. Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ἔλλειψις πάσης ὑπερβολῆς, πάσης ἐπιτηδεύσεως, παντὸς ψεύδους· ἡ ἐνέργειά του εἶναι ἐνέργεια ἄκοπος, καὶ ὄχι ἔκρηξις κρατῆρος ἀκαταμαχήτου.

Εἰς τὰ ἄσματά του ἀναφαίνεται ὅλη του ἡ καρδία. Ἐξῆλθον ἀγνὰ, ἀνέπαφα ἀπὸ αὐτὴν, ἄνευ κόπου, ἄνευ ἐργασίας. Ὁ λαὸς τὰ διετήρησεν ὡς ἰδιοκτησίαν του, καὶ τὰ ἐπαναλέγει μὲ ὑπερηφάνειαν, διότι ἀνυψοῦσι καὶ ἐξευγενίζουσι τὴν ζωήν του. Ἡ σπανία ἐθνικότης τοῦ Γκὲτ, ἡνωμένη μετὰ ἐξαισίου πνεύματος ἐννοοῦντος τὰ ξένα ἀριστουργήματα, εἶναι βεβαίως ἓν τῶν θαυμάτων τῆς διανοητικῆς του ὑπάρξεως.

Ἐπὶ δώδεκα ἔτη ὁ συγγραφεὺς τοῦ Βέρτερ δὲν ἐξέδωκε κανὲν σύγγραμμα· ἀλλ' ὅταν παρουσιάσθη ἐκ νέου εἰς τὴν σκηνὴν, ἀπέραντος ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις. Πῶς, μετὰ τοσαύτην μακρὰν σιωπὴν, ἀνεφαίνετο τόσον πλούσιος, τόσον ποικίλος, τόσον βαθὺς, τόσον τέλειος! Ἡ Ἰφιγένειά του εἶναι ἀριστούργημα εὐαισθησίας καὶ ἀρχαϊκοῦ μεγαλείου! δὲν εἶναι μίμησις τοῦ Εὐριπίδου, ἀλλ' ἀνάμνησις ζωηροτάτη τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ὡς ὡραία τις τοῦ Ῥαφαὴλ εἰκὼν, ὅπου ἀνακαλύπτει νέα ἀδιακόπως θέλγητρα ἡ παρατήρησις, παρομοίως μαγεύεται ὁ ἀναγνώστης, ὁσάκις ῥίπτει τὴ βλέμματά του ἐπὶ τῆς τραγῳδίας αὐτῆς. Ὁ Τάσσος του δὲν εἶναι κατώτερος τῆς Ἰφιγενείας.

Ἡ μακρὰ ἐν Ἰταλίᾳ διατριβή του, ἐτροποποίησε τὰς κλίσεις τῆς πρώτης του ἐποχῆς· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ λατρεύῃ ὡς ποιητὴς τὸν μεσαιῶνα. Ἡ Ἰταλία ἀπεκάλυπτεν εἰς τοὺς ὀρθαλμούς του νέον τινὰ κόσμον, τὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, τῆς ὁποίας χαρακτὴρ ἦτο τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἁπλότης. Ὁ ἔνθερμος πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν τέχνην ἔρως του, κατέστη ὑψηλότερος, καὶ τὰ μεγάλα του συγγράμματα τὰ ὁποῖα ἔγραψε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὡς ὁ Φάουστ, ἡ Δωροθέα κλπ. φέρουσι τὸν τύπον τοῦτον.

Ἀδίκως κατηγορήθη ὁ Γκὲτ, ὡς συντελέσας εἰς τὴν ὕπαρξιν νέας τινὸς σχολῆς φιλοσοφικοῦ καθολικισμοῦ. Αὐτὸς ἦτο ποιητὴς πρὸ πάντων, χριστιανὸς εἰς τὸν Φάουστ, ἐθνικὸς εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἐλεγεῖα, Μωαμεθανὸς εἰς τὸ Διβάνιόν του. Νέος ἔτι, ἐπροτίμα τὴν παλαιὰν ἀπὸ τὴν νέαν γραφὴν, καὶ μετὰ ταῦτα κατέστη ἀδιάφορος. Καὶ ἐνῷ οἱ πολλοὶ τὸν κατέκρινον ὡς ὑπερασπιζόμενον τὴν καθολικὴν θρησκείαν, οἱ θρῆσκοι τὸν ἐμέμφοντο ὡς ἄθρησκον.

Ἐπὶ τῆς τρίτης καὶ τελευταίας του ἐποχῆς, δὲν ἀπέφυγε καὶ αὐτὸς καθὸ ποιητὴς, τὴν φρικτὴν τοῦ χρόνου ἐπιῤῥοήν· ἡ γεννητική του ἐνέργεια ἐξησθένησε, καὶ ἐκτός τινων μικρῶν ἀσμάτων, τὰ ποιήματά του δὲν μετέχουσι τῆς παλαιᾶς τοῦ νοός του δυνάμεως.

Ἀλλ' αἱ φιλολογικαί του ἐργασίαι δὲν ὠφέλησαν μόναι τὴν Γερμανίαν. Εἰς Βεῦμαρ ἐπροστάτευσε γενναίως καὶ διὰ παντὸς τρόπου τὰς τέχνας, τὰ θέατρα, τὰς φυσικὰς ἀπομιμήσεις· καὶ τὴν ἐνέργειάν του μαρτυροῦσι πολλοὶ κῆποι, πολλὰ κτίρια τῆς πόλεως ἐκείνης.

Ἀπέθανε τὴν 22 Μαρτίου τοῦ 1832 ἔτους περὶ τὸ 83 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡ Γερμανία ὁλόκληρος κατεταράχθη. Ὁ συγγραφεύς της, ὁ ὁδηγὸς τοῦ αἰῶνός της, δὲν ὑπῆρχε πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἀοκνος καὶ φιλόπατρις ὁ Γκὲτ, εἰργάζετο μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας του ἀναπνοῆς, καὶ ἐπιδιώρθωνε τὰ συγγράμματά του. Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ νοός του ἐθαυμάσθησαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, μετεφράσθησαν εἰς πολλὰς γλῶσσας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἰταλικήν. Ἡ προτομή του κατεσκευασθεῖσα ἀπὸ τὸν γνωσὸν τῆς Γαλλίας λιθοξόον Δαυὶδ, ἐτέθη πλησίον τῆς τοῦ Σίλλερ εἰς τὴν ἐν Βεῦμαρ βιβλιοθήκην. Ὁ Γκὲτ ὑπῆρξεν ὁ μεγαλήτερος ποιητὴς τῆς πατρίδος του, καὶ κομψότατος λογογράφος τοῦ αἰῶνός μας, πολιτευτὴς τῆς ἀρκτώας Εὐρώπης καὶ πατὴρ τῆς φιλολογίας της.

Ξ. Μ.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣΥΚΗ (Musa Paradisiosa),

Ἐν τῶν ὡραιοτάτων, χρησιμωτάτων, καὶ διὰ τὰς προσηρτημένας αὐτῷ θρησκευτικὰς ἰδέας περιεργοτάτων φυτῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὑψούμενον μέχρι δέκα καὶ δεκαπέντε ποδῶν, ἔχει φύλλα στερεὰ καὶ εὐλύγιστα, μακρὰ δὲ ποδῶν 12, καὶ πλατέα, ποδῶν 2, καὶ ἔχοντα καυλὸν χονδρὸν πολλάκις ὡς τὸν βραχίονα. Ἄνθη δὲ ἔχει μεγάλα, εὐωδέστατα, ἰοβαφῆ συγχρόνως καὶ κίτρινα, καὶ φυόμενα βοτρυδὸν, καὶ καρποὺς τριγωνικοὺς, σικυοειδεῖς, εὐχύμους, ἑνὸς δακτύλου μέχρι τριῶν.

Τὸ φυτὸν τοῦτο, καλλιεργούμενον ἐν Ἀμερικῇ καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεώς της ἀκόμη, πολλὰς παρέχει ὠφελείας εἰς τοὺς κατοίκους. Καὶ τοῦ μὲν κορμοῦ αἱ ἶνες χρησιμεύουσιν ὡς κλωστὴ, τὰ δὲ φύλλα εἰς στέγασιν οἰκιῶν, εἰς περιζώματα τῶν ἀγρίων, καὶ

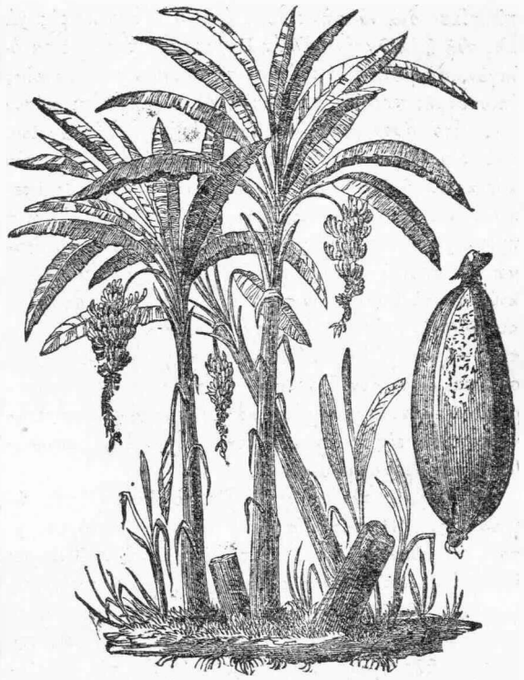

Παραδεισοσυκή.

ἐν γένει ἀντὶ ὑφάσματος. Διάφορα τῶν μερῶν του εἰσὶν ἰαματικά· οἱ ἀκρέμωνές του παρέχουσιν εὐάρεστον ὄψον, καὶ πρὸ πάντων οἱ ἄφθονοι καρποί του θαυμασίως παρασκευαζόμενοι εἰσὶ τῶν μερῶν ἐκείνων ἡ πρωτίστη τροφή· ὑπάρχουσι δὲ τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου δένδρου δάση ὁλόκληρα, καὶ τοσοῦτον καρποφόρον εἶναι, ὥστε ἡ αὐτὴ γῆ ἡ παρέχουσα 100 γεωμήλων λίτρας, παράγει ὑπὲρ τὰς 4000 λίτρας παραδεισοσύκων.

Διὰ τὰ παντοῖα του προτερήματα ταῦτα ἔλαβε τὸ πομπῶδες του ὄνομα, καὶ θεωρεῖται ὑπὸ πολλῶν ὡς ἱερὸν δένδρον· οἱ χριστιανοὶ μάλιστα τῆς Μαδέρας ἔχουσιν εὐλάβειαν πρὸς αὐτὸ, οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες ὅτι ὁ καρπὸς του εἶναι αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μῆλον τὸ δελεάσαν τὴν κοινὴν ὅλων ἡμῶν μητέρα, καὶ οἱ Ἱσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι δὲν κόπτουσι ποτὲ αὐτὸν ἐγκαρσίως, διότι λέγουσιν ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ εὑρίσκουσι σταυροῦ σχῆμα. Τινὲς δὲ διϊσχυρίζονται ὅτι τούτου βότρεις ἦσαν οἱ ὑπερμεγέθεις ἐκεῖνοι, οἱ κομισθέντες εἰς τὸν Μωσῆν εἰς δεῖγμα τῆς εὐφορίας τῆς γῆς Χαναὰν, καὶ ὑπῆρξαν συγγραφεῖς γράψαντες ὅτι ταύτης τῆς συκῆς τὰ φύλλα ἐκάλυψαν τὴν γυμνότητα τοῦ Ἀδὰμ μετὰ τὴν πρώτην παρακοήν του.

Η ΚΟΡΗ ΤΗΣ ΣΙΒΗΡΙΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ . . . . .

(Συνέχεια. Ἰδὲ φύλ. ΙΕ'.)

Καὶ τῳόντι ἐπανῆλθε δρομαία διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν θείαν ἀντίληψιν, ἐνῷ κάλογραϊά τις ἡτοιμάζετο νὰ κλείσῃ τὴν θύραν· ὅλη ἔκθαμβος διὰ τὴν βιαίαν ἐπιστροφὴν τῆς νέας ξένης καὶ πλήρης θαυμασμοῦ διὰ τὴν ζέσιν μεθ' ἧς προσηύχετο, ἡ μοναχὴ τὴν ἐ-

πλησίασε διὰ νὰ τὴν εἰδοποιήσῃ ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ κλεισθῇ ἡ ἐκκλησία· ἀλλ' ἡ Παρασκευὴ, ταραχθεῖσα ὀλίγον, διηγήθη ἐν ἀπλότητι τὴν αἰτίαν τῆς ταχείας ἐπιστροφῆς της εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὴν εἶπε πόσον τῆς ἦτο δυσάρεστον νὰ καταλύσῃ εἰς ξενοδοχεῖον, καὶ τὴν παρεκάλεσεν ἐπὶ τέλους νὰ τὴν δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ μείνῃ εἰς τὸ μοναστήριον. Ἡ θυρωρὸς ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχον τοιαύτην συνήθειαν, ἀλλ' ὅτι ἡ ἡγουμένη ἐδύνατο νὰ τὴν συντρέξῃ· « ἡ μόνη συνδρομὴ τὴν ὁποίαν ζητῶ, ἐπανέλαβεν ἡ Παρασκευὴ, δεικνύουσα τὸ βαλάντιόν της, εἶναι τὸ νὰ μὲ δοθῇ ἄσυλον διὰ ταύτην μόνην τὴν νύκτα. Φιλελεήμονές τινες κύριαι μ' ἔδωκαν μικράν τινα χρηματικὴν ποσότητα, ὥστε δὲν ἔχω πρὸς τὸ παρὸν ἀνάγκην ἐλεημοσύνης· ἐξαιτοῦμαι μόνον νὰ μοὶ συγχωρηθῇ νὰ διανυκτερεύσω εἰς τὸ μοναστήριον· αὔριον θὰ ἐξακολουθήσω τὸν δρόμον μου. »

Ἡ θυρωρὸς τὴν ὡδήγησεν εἰς τὸ οἴκημα τῆς ἡγουμένης. Ἡ σεβασμία αὐτὴ μοναχὴ προσηύχετο ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἡ δὲ θυρωρὸς ἐσταμάτησε πλησίον τῆς θύρας, καὶ ἐσαύρωσε τὰς χεῖρας της. Ἡ Παρασκευὴ ἐμιμήθη τὸ παράδειγμά της, καὶ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ νεύσῃ ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἡγουμένης. Μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς πλησιάσασα εἰς τὴν ξένην, τὴν ἠρώτησε μὲ πολλὴν ἀγαθότητα πόθεν ἤρχετο. Ἡ Παρασκευὴ ἐφανέρωσε καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ὁδοιπορείας της, ἔδειξε τὸ διαβατήριόν της καὶ παρεκάλεσε νὰ τὴν φιλοξενήσωσι διὰ μίαν μόνην νύκτα· ἡ αἴτησίς της δὲν ἀπερρίφθη. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα πολλαὶ μοναχαὶ, περιεργείᾳ φερόμεναι, τὴν ἐπερικύκλωσαν, καὶ τὴν ἀπεύθυνον ἀπείρους ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀπεκρίθη, διηγηθεῖσα τὰ ὀδυνηρὰ συμβεβηκότα τῆς ὁδοιπορείας της μὲ τόσην ἀφέλειαν καὶ φυσικὴν εὐγλωττίαν, ὥστε ὄχι μόνον εἵλκυσε τὴν συμπάθειάν των, ἀλλὰ καὶ τὰς εἶδε νὰ χύνωσι δάκρυα. Τὴν ἐπεριποιήθησαν μὲ ὅσην ἐνδέχεται φιλοφροσύνην· ἡ δὲ ἡγουμένη τὴν ἐκράτησεν εἰς τὸ οἴκημά της, καὶ συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ τὴν συγκαταλέξῃ μεταξὺ τοῦ ποιμνίου της.

Πρὸ πολλοῦ ἡ Παρασκευὴ εἶχεν ἀποφασίσει, ὡς εἴπομεν, νὰ ἐκλέξῃ τὸν μοναστικὸν βίον, ἐὰν εὐδοκίμουν οἱ ἀγῶνές της. Εἴδομεν ἤδη ὅτι μέχρι τῆς εἰς Αἰκατερινόπολιν ἀφίξεώς της ἐπίστευεν ὅτι τὸ Κίοβον ἔκειτο παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Πετρούπολιν. Εἰς ἓν τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων εἶχεν ὑποσχεθῇ νὰ θέσῃ τὴν μετάνοιάν της· ἤλπιζε νὰ ἰδῇ διαβαίνουσα τὰ περίφημα νεκροτάσια, νὰ προσκυνήσῃ τὰ ἐν αὐτοῖς ἱερὰ λείψανα, καὶ νὰ ἐκλέξῃ τὸ μοναστήριον ὅπου ἔμελλε νὰ ἐγκαταβιώσῃ.

Ἀφοῦ ὅμως ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ ἰδέα της ἦτο ἐσφαλμένη, ἔσπευσε νὰ προσδιορίσῃ τὸ Μοναστήριον τῆς Νιγενῆς ὡς τὸ τελευταῖόν της ἄσυλον· τὸ ὑπεσχέθη ὅμως εἰς μόνην τὴν Ἡγουμένην, καὶ ὅταν τὴν ἐβίασαν νὰ λάβῃ ἀμέσως τὸ μοναχικὸν σχῆμα, τὸ ἀπεποιήθη. « Μήπως ἠξεύρω, ἀπεκρίθη, ποία εἶναι ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ μου; Θέλω, ἐπιθυμῶ τὰ μέγιστα νὰ τελειώσω ἐνταῦθα τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, καὶ ἐὰν ἡ θεία πρόνοια τὸ ἐγκρίνῃ, τίς δύναται ν' ἀντισταθῇ; »

Συγκατένευσεν ἐν τοσούτῳ νὰ μείνῃ ὀλίγας ἡμέρας εἰς Νιγενῆν χάριν ἀναπαύσεως, καὶ διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὰ τῆς ὁδοιπορείας της μέχρι Μόσχας· ἀλλ' ἠσθάνθη τόσον δριμεῖς πόνους καθ' ὅλον της τὸ σῶμα, ὥστε ἔπεσεν ἐπικινδύνως ἄῤῥωστος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ συμβεβηκότος της εἰς τὴν Βόλγαν, εἶχεν ἀποκτήσει βῆχα ξηρὸν καὶ ἐξερχόμενον ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ στήθους της. Θέρμη φλογερὰ κατέκαιεν ὅλα της τὰ μέλη, καὶ οἱ ἰατροὶ ἐδήλωσαν ὅτι δὲν εἶχον πλέον ἐλπίδα· αὐτὴ μόνη ἔμενεν ἀτάραχος! « Φρονῶ, ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἐσήμανεν εἰσέτι ἡ ὥρα μου· ἐλπίζω ἐξ ἐναντίας ὅτι ὁ Θεὸς θὰ συγκατανεύσῃ νὰ φέρω πρῶτον εἰς πέρας τὸ ἐπιχείρημά μου. » Καὶ τῷ ὄντι ἀνέλαβεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ διέμεινεν ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸ μοναστήριον. Ἀδύνατος ὅπως ἦτο, δὲν ἐδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν της οὔτε πεζῇ, οὔτε ἐπὶ ταχυδρομικῆς ἁμάξης· μὴ ἔχουσα δὲ τὸν τρόπον νὰ μισθώσῃ ἰδιαίτερον ὄχημα, ἠναγκάσθη νὰ περιμείνῃ τὴν βελτίωσιν τοῦ καιροῦ, διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ μεταβῇ εἰς Πετρούπολιν χωρὶς νὰ κοπιάσῃ πολύ. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἠκολούθησε τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς κανόνας τοῦ μοναστηρίου μὲ τόσην ἀκρίβειαν, ὥστε ἐβράδυνε μὲν ἡ ἀνάῤῥωσίς της, ἐτελειοποιήθησαν ὅμως αἱ σπουδαί της. Διὰ τῆς διαγωγῆς ταύτης εἵλκυσεν εἰς ἑαυτὴν ὅλην τὴν ἀγάπην τῆς Ἡγουμένης καὶ τῶν μοναχῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον πλέον τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ὅτι θὰ ἔσπευδε νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις της.

Ἅμα οἱ δρόμοι ἐβελτιώθησαν ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μόσχαν ἐπὶ ὀχήματος σκεπαστοῦ μετὰ καὶ ἄλλων ἀπερχομένων εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Πολλάκις ἐπροσπάθησεν ἡ ἡγουμένη νὰ τὴν καταπείσῃ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπιχείρησίν της· ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι ἦτο ἀμετάπειστος, τὴν ἔδωκε συστατήριον ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἐν Μόσχᾳ φίλην της Κυρίαν Σ.... , καὶ τὴν ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁποιανδήποτε ἔκβασιν καὶ ἂν λάβωσιν αἱ προσπάθειαί της, αὐτὴ ἐδύνατο, ἂν ἤθελε, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ θὰ ἐγίνετο προθύμως δεκτὴ ὡς τέκνον ἀγαπητόν.

Κατὰ πρώτην φορὰν ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ἡ Παρασκευὴ ἀπὸ τὸ Ἰσχὶμ, ἡ ὁδοιπορεία της ὑπῆρξεν εὐτυχὴς καὶ ἄνευ οὐδενὸς ἀπαισίου συναντήματος. Φθάσασα εἰς Μόσχαν ἀπευθύνθη πρὸς τὴν Κυρίαν Σ.... ἥτις τὴν ὑπεδέχθη λίαν φιλοφρονητικῶς, καὶ δὲν τὴν ἄφησε νὰ ἀναχωρήσῃ ἑωσοῦ τύχῃ καλόν τινα σύντροφον μέχρι Πετρουπόλεως.

Καὶ τῷ ὄντι ἀνεχώρησε μετά τινος ἐμπόρου ἔχοντος ἰδίαν ἅμαξαν, καὶ ἔφθασε μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τῆς Ῥωσσίας. Ἐκτὸς τῶν συστατηρίων τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπὸ τὴν Αἰκατερινόπολιν, ἔλαβε καὶ ἄλλην ἀπὸ τὴν Κυρίαν Σ.... διὰ τὴν Πριγγιπέσσαν Τ.... σεβασμίαν καὶ ἐσχατόγηρων. Ἰδοὺ ποῖα ἦσαν τὰ μέσα της ὅταν ἔφθασεν εἰς Πετρούπολιν Φεβρουαρίου μεσοῦντος, δεκαοκτὼ περίπου μῆνας μετὰ τὴν ἐκ Σιβηρίας ἀναχώρησίν της, ἔχουσα πάντοτε τὴν αὐτὴν γενναιότητα καὶ τὰς αὐτὰς ἐλπίδας τὰς ὁποίας εἶχε καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ὁδοιπορείας της.

Κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνοδοιπόρου της παρὰ τὴν διώρυγα Αἰκατερίνσκυ, καὶ διά τινα καιρὸν ἐπλανήθη ὡς πρόβατον ἀπολωλὸς ἐντὸς τῆς ἀπεράντου ἐκείνης πόλεως, ἀγνοοῦσα τί νὰ ἐπιχειρισθῇ, καὶ πῶς νὰ ἐγχειρίσῃ τὰ συστατήρια γράμματά της!

Ὁ συνοδοιπόρος της ἔμπορος, ἐνασχολούμενος εἰς τὰς ὑποθέσεις του δὲν ἐφρόντιζε διόλου περὶ αὐτῆς· εἶχεν ἐν τοσούτῳ ἀναλάβει τὸ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῆς κατοικίας τῆς Πριγγιπέσσης Τ . . . ἀλλὰ πρὶν τούτου ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Ῥήγαν, ἡ δὲ Παρασκευὴ ἔμεινεν ὁμοῦ μὲ τὴν σύζυγόν του, ἥτις, τὴν μετεχειρίζετο μὲν φιλοφρόνως, δὲν ἐδύνατο ὅμως νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας της.

Ἡ ἐπιστολὴ τῆς Κυρίας Γ. ἐπεγράφετο εἰς κυρίαν κατοικοῦσαν πέραν τῆς Νέβας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ἦτο λεπτομερὴς, ἡ Παρασκευὴ, ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐμπόρου, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ ὁμοῦ μὲ τὴν γυναῖκά του εἰς Βασιλι-οστρὼβ, νῆσον κειμένην πρὸς τὴν δεξιὰν ὄχθην τῆς Νέβας. Ἀλλ' οἱ πάγοι τοῦ ποταμοῦ εἶχον ἤδη ἀρχίσει νὰ ταράσσωνται, ἡ διάλυσίς των ἐπλησίαζε, καὶ ἡ ἀστυνομία δὲν ἐσυγχώρει τὴν διάβασιν. Ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν σχεδὸν ἀπηλπισμένη. Εἷς τῶν φίλων τοῦ ἐμπόρου τὴν ἐσυμβούλευσεν ἀνοήτως, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν γερουσίαν ἀναφοράν, ζητοῦσα τὴν ἀναθεώρησιν τῆς δίκης τοῦ πατρός της, καὶ ὑπεσχέθη νὰ εὑρῇ γραφέα διὰ νὰ τὴν συντάξῃ. Ἐνθυμουμένη τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ Τοβὼλσκ ἀναφορᾶς της, ἐδέχθη τὴν πρότασιν. Συνετάχθη λοιπὸν ἡ ἀναφορὰ, ἀλλὰ κακῶς καὶ παρὰ τοὺς ἀπαιτουμένους τύπους, καὶ χωρὶς νὰ ὁδηγηθῇ ἡ ὑπογράψασα αὐτὴν τίνι τρόπῳ ἔπρεπε νὰ τὴν παρουσιάσῃ. Ὡς ἐκ τούτου παρημέλησε νὰ ἐγχειρίσῃ ἐγκαίρως τὰ συστατήριά της, τὰ ὁποῖα θὰ ἐγίνετο βεβαίως εἰς αὐτὴν ὠφελιμώτερα.

Κρατοῦσα τὴν ἀναφοράν της ἡ Παρασκευὴ διευθύνθη πρωΐαν τινὰ πρὸς τὴν Γερουσίαν, ἀνέβη τὴν μεγάλην κλίμακα, καὶ ἔφθασε μέχρις ἑνὸς τῶν γραφείων· ἀλλ' εἰς τίνα μεταξὺ τῶν τόσων ὑπαλλήλων νὰ πλησιάσῃ; Οἱ γραμματεῖς πρὸς οὓς ἀπευθύνετο ἔῤῥιπτον ἐπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα, καὶ ἐπανελάμβανον ἀδιάφοροι τὴν ἐργασίαν των. Ὅσοι ἄλλοι τὴν ἀπήντων ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἀντὶ νὰ τὴν ἀκούσωσιν ἢ νὰ λάβωσι τὴν ἀναφοράν της, ἔστρεφον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὡς πράττει τις ὁσάκις κλείει τὸν δρόμον του σκεῦός τι, ἢ στήλη, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἐμπόδιον. Ἐπὶ τέλους εἷς τῶν φυλαττόντων τὸ γραφεῖον ἀπομάχων, ὅστις διέσχιζε δρομαῖος τὴν αἴθουσαν, ἀπαντήσας αὐτὴν, ἔστρεψε πρὸς τὰ δεξιὰ διὰ νὰ περάσῃ, ἐνῷ ἡ Παρασκευὴ ἔφερε πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος τὰ βήματά της, ὥστε συνεκρούσθησαν. Ὁ γέρων κλητὴρ τὴν ἠρώτησεν ἀποτόμως τί ἤθελεν, ἡ δὲ νέα τὸν παρουσίασε τὴν ἀναφοράν της παρακαλοῦσα νὰ τὴν ὑποβάλῃ εἰς τὴν γερουσίαν· ἀλλ' ἐκλαβὼν αὐτὴν ὡς ἐπαίτιδα, τὴν ἐπίασεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἐδίωξεν. Ἡ ἀθλία δὲν ἐτόλμησε πλέον νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν γερουσίαν, ἀλλὰ διαμείνασα ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἐζήτει νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν ἀναφοράν της εἴς τινα γερουσιαστήν. Εἶδε πολλοὺς ἐλθόντας ἐπὶ ὀχημάτων καὶ ἀναβάντας τὴν κλίμακα, ἔχοντας παράσημα ἐπὶ τοῦ στήθους, ξίφος εἰς τὴν ἀριστερὰν καὶ στολὴν· ἐξ αὐτῶν τινες μάλιστα ἔφερον καὶ ἐπωμίδας. Ἡ Παρασκευὴ ὑπέθεσεν ὅτι ἦσαν ἀξιωματικοὶ καὶ στρατηγοὶ, καὶ ἀνέμενε πάντοτε τοὺς γερουσιαστὰς οἵτινες, κατὰ τὴν φαντασίαν της, ἔπρεπε νὰ ἔχωσί τι ἰδιαίτερον γνώρισμα· διὸ καὶ δὲν ἀπευθύνθη εἰς κανένα. Περὶ τὰς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν ἀνεχώρησαν ὅλοι, καὶ ἡ Παρασκευὴ, μείνασα μόνη, ἀπεσύρθη ἡ τελευταία, ὅλη ἔκθαμβος διότι εἶδε τόσον κόσμον χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ καὶ γερουσιαστήν τινα. Ἐπιστρέψασα εἰς τὴν οἰκίαν ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ ἐμπόρου τὰ διατρέξαντα, καὶ μόλις αὕτη κατώρθωσε νὰ τὴν πείσῃ ὅτι οἱ γερουσιασταὶ ἦσαν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους εἶδεν ἦσαν βεβαίως γερουσιασταὶ εἰς οὓς ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν ἀναφοράν.

Τὴν ἐπιοῦσαν μετέβη ἀπὸ πρωΐας εἰς τὴν γερουσίαν, ἐστάθη ἐπὶ τῆς κλίμακος, καὶ παρουσίασε τὴν ἀναφοράν της εἰς ὅλους τοὺς ἀναβάντας, φοβουμένη μὴ τὴν διαφύγωσιν οἱ γερουσιασταὶ, περὶ τῆς φύσεως τῶν ὁποίων εἶχεν εἰσέτι δισταγμούς· κανεὶς ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν λάβῃ. Ἐπὶ τέλους εἶδεν ἐρχόμενόν τινα πολύσαρκον κύριον φέροντα στολὴν ἐρυθρὰν, ταινίαν μεγαλοσταύρου ἐπίσης ἐρυθρὰν, παράσημα καὶ εἰς τὰ δύω μέρη τοῦ στήθους, καὶ ξίφος εἰς τὰ ἀριστερά· « τὴν φορὰν ταύτην, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, ἢ ἐπέτυχον τὸν γερουσιαστὴν, ἢ δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι εἰς τὸν κόσμον! » τὸν ἐπλησίασε λοιπὸν, παρουσίασε τὴν ἀναφοράν, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐνεργήσῃ περὶ αὐτῆς τὰ δέοντα. Ἐπειδὴ δὲ ἐστέκετο ἔμπροσθέν του, ὁ ὑπηρέτης τοῦ γερουσιαστοῦ τὴν ἀπεμάκρυνε χωρὶς βίαν, καὶ ὁ κύριός του, νομίζων ὅτι ζητεῖ ἐλεημοσύνην, « ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ, » τὴν εἶπε, καὶ ἀνέβη.

Δεκαπέντε ἡμέρας καὶ ἐπέκεινα ἡ Παρασκευὴ ἐπανήρχετο εἰς τὴν γερουσίαν, καὶ ἐπέστρεφε πάντοτε ἄπρακτος. Πολλάκις, ἀποκαμωμένη καὶ ῥιγῶσα, ἐκάθητο συνεσταλμένη εἰς βαθμίδα τινὰ διὰ νὰ θερμανθῶσιν οἱ πόδες της, καὶ παρετήρει τὰς φυσιογνωμίας τῶν διαβαινόντων μήπως ἀναγνωρίσῃ σημεῖα τινὰ οἴκτου καὶ φιλανθρωπίας, τὰ ὁποῖα θὰ εὕρισκε βεβαίως ἐὰν οὗτοι ἐγνώριζον τὴν θέσιν της.

Τοιαύτη εἶναι ἡ κοινωνία εἰς τὰς μεγάλας πόλεις· ἡ ἔνδεια καὶ ἡ πλουσιότης, ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία συγκρούονται ἀκαταπαύστως καὶ συναπαντῶνται χωρὶς νὰ βλέπωσιν ἀλλήλας· ὡς δύω κόσμοι χωρισοὶ δὲν ἔχουσι κἀμμίαν σχέσιν μεταξύ των· μικρός τις μόνος ἀριθμὸς γενναίων ψυχῶν προωρισμένων ἀπὸ τὴν θείαν πρόνοιαν, βάλλουσιν αὐτοὺς εἰς συνάφειαν διὰ σπανίων τινων μέσων συγκοινωνίας.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ὑπάλληλός τις, ὅστις θὰ τὴν εἶδε βεβαίως πολλάκις, τὴν ἐπλησίασεν, ἔλαβε τὴν ἀναφοράν, καὶ ἔσυρεν ἀπὸ τὸ θηλάκιόν του φάκελλόν τινα ὀγκώδη. Ἡ ἀθλία Παρασκευὴ συνέλαβεν ἀμέσως ἐλπίδας τινὰς, ὁ φάκελλος ὅμως δὲν περιεῖχεν εἰμὴ τραπεζογραμμάτια, ἐξ ὧν ἔβαλεν ἓν πέντε ῥουβλίων ἐντὸς τῆς ἀναφορᾶς της, καὶ τὴν ἐπέστρεψεν εἰς αὐτήν· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὴν γερουσίαν ἔγεινεν ἄφαντος. Ἡ Παρασκευὴ ὅλη περίλυπος ἀνεχώρησεν. « Εἶμαι βεβαία, ἔλεγε μίαν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκοδέσποινάν της, ὅτι ἐὰν μεταξὺ τῶν γερουσιαστῶν εὑρίσκετό τις ἀδελφὸς τῆς Κ. Μιλὲν, θὰ ἐλάμβανε τὴν ἀναφοράν μου χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζῃ. »

Ὅταν ἔφθασαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα, ἐπειδὴ ἡ γερουσία δὲν συνήρχετο, ἀνεπαύθη καὶ αὐτὴ καὶ ἐνησχολεῖτο εἰς ἔργα εὐσεβείας. Ὅλη ἔκδοτος εἰς αὐτὰ, παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ εὐοδώσῃ τοὺς κόπους της· εἶχε δὲ τοιαύτην πίστιν, ὥστε μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν ἔλεγε μετὰ πολλῆς πεποιθήσεως, ὅτι θὰ ἐγίνετο δεκτὴ ἡ ἀναφορά της εἰς τὴν γερουσίαν

ἅμα παρουσιασθῇ· ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ ἐμπόρου μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν πρώτων προσπαθειῶν της, τὴν ἐσυμβούλευε νὰ μεταχειρισθῇ ἄλλον τινα τρόπον. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ Παρασκευὴ ἐπέμενε, καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς γερουσίας ἡτοιμάζετο νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ αὐτὴ τὸ ἔργον της, τὴν παρέλαβεν εἰς τὴν δρόσκαν της — ὄχημα ῥωσσικόν — διὰ νὰ τὴν ὁδηγήσῃ μέχρι τοῦ καταστήματος τῆς γερουσίας. « Δὲν ἠξεύρω, εἶπεν εἰς τὴν νέαν καθ' ὁδόν, πῶς δὲν σὲ ἀηδίασεν ἡ τόση σου ἀποτυχία! Ἐὰν ἤμην εἰς τὸν τόπον σου, δὲν θὰ ἐγύριζα πλέον νὰ ἰδῶ οὔτε τὴν γερουσίαν οὔτε τοὺς γερουσιαστάς, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ σὲ βοηθήσωσιν εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα! Εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ παρουσιάσῃς τὴν ἀναφοράν σου εἰς αὐτὸ τὸ ἄγαλμα, ἐπρόσθεσε δεικνύουσα τὸν ἀνδριάντα τοῦ μεγάλου Πέτρου.

— Ἐλπίζω, ἀπεκρίθη ἡ Παρασκευή, ὅτι ἡ πίστις μου θὰ μὲ σώσει. Σήμερον ἔρχομαι διὰ τὴν τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν γερουσίαν, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ λάβωσι τὴν ἀναφοράν μου. Ὁ Θεὸς εἶναι μεγαλοδύναμος· ναί, ἐπρόσθεσε καταβαίνουσα ἀπὸ τὴν δρόσκαν, ὁ Θεὸς εἶναι μεγαλοδύναμος, καὶ δύναται, ἐὰν θέλῃ, νὰ βιάσῃ τὸν σιδηροῦν αὐτὸν ἄνθρωπον νὰ χαμηλώσῃ καὶ νὰ λάβῃ τὴν ἀναφοράν μου. » Ἡ οἰκοδέσποινά της ἐξεκαρδίσθη ἀμέσως ἀπὸ τὸν γέλωτα, καὶ ἡ Παρασκευή, συνελθοῦσα εἰς τὸν ἑαυτόν της, ἐγέλασεν ἐπίσης.

Ἐνῷ παρετήρει τὸν ἀνδριάντα, ἡ συνοδοιπόρος της τὴν εἶπεν, ὅτι ἡ γέφυρα τῆς Νέβας ἐτέθη ἐκ νέου εἰς τὴν θέσιν της, καὶ ὅτι ὀχήματα μετέβαινον ἐλευθέρως εἰς Βασιλι-Οστρὸβ καὶ ἐπέστρεφον. « Ἔχεις τὸ πρὸς τὴν Κυρίαν Α. συστατήριον; τὴν ἠρώτησεν· ἐπειδὴ δὲν ἔχω βιαστικὰς ὑποθέσεις, ἠμπορῶ νὰ σὲ ὁδηγήσω μέχρι τῆς θύρας της. » Ἦτο ἑνωρὶς εἰσέτι, καὶ ἡ Παρασκευὴ συγκατετέθη. Διέβησαν τὴν γέφυραν, καὶ ὁ ποταμὸς ὁ ὁποῖος πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν ἐφαίνετο ὡς τις παιδιὰς κινητῶν παγετῶν, ἀλλὰ σήμερον ἦτο ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰς χιόνας, καὶ πλήρης πλοίων καὶ λέμβων παντὸς εἴδους, τὴν κατέθελξεν· ὁ καιρὸς ἦτο ὡραῖος, ἡ κίνησις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ὀχημάτων μεγίστη, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἠσθάνετο διπλασιαζόμενον τὸ θάρρος της, καὶ ἡ καρδία της ἐπρομάντευεν αἰσίαν τὴν ἔκβασιν τῆς ἐπισκέψεώς της. « Μὲ φαίνεται, εἶπε φιλοῦσα τὴν συνοδοιπόρον της, ὅτι ὁ Θεὸς μετ' ἐμοῦ καὶ δὲν θὰ μ' ἐγκαταλείψει.

Εὗρε τὴν Κυρίαν Α.... λαβοῦσαν ἤδη ἐξ Αἰκατερινοπόλεως ἐπιστολὴν ἀναγγέλλουσαν τὰ περὶ τῆς Παρασκευῆς, καὶ ἤκουσεν ἐπιπλήξεις εὐμενεῖς διότι, οὖσα πρὸ τόσων ἡμερῶν εἰς Πετρούπολιν, δὲν ὑπῆγε εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἡ ἐγκάρδιος καὶ εἰλικρινὴς αὕτη ὑποδοχὴ τὴν ἀνενθύμισε τὴν φιλοφροσύνην τῆς Κυρίας Μιλέν. Μετὰ ταῦτα ἡ Παρασκευὴ ἀνέπτυξε τὸ περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ πατρός της σχέδιόν της, καὶ διηγήθη τὰς ματαίας ἐπισκέψεις της εἰς τὴν γερουσίαν. Ὁ Κ. Α.... ἐξέτασε τὴν ἀναφοράν της καὶ παρετήρησε ὅτι δὲν ἦτο ὀρθῶς συντεταγμένη.

« Κάνεις δὲν θὰ σὲ χρησιμεύσει καλήτερον ἐμοῦ εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν, εἶπεν ὁ Κύριος Α.... Ἔχω συγγενῆ τινα κατέχοντα θέσιν ἐπίσημον ἐντὸς τῆς γερουσίας, μετὰ τοῦ ὁποίου ὅμως, σὲ τ' ὁμολογῶ, [illegible]αι ἀπό τινος δυσαρεστημένος. Δὲν θὰ διστάσω ὅμως διόλου νὰ τὸν ὁμιλήσω ἀμέσως περὶ τῆς ὑποθέσεώς σου, καὶ οὕτω νὰ ἐπαναλάβω συγχρόνως τὰς πρώτας σχέσεις μου μετ' αὐτοῦ· χαίρω μάλιστα διότι θὰ μὲ χρησιμεύσεις ὡς μέσον συμφιλιώσεως ἐν καιρῷ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα. »

Ἐκράτησαν τὴν νέαν εἰς τὸ γεῦμα, καὶ πολλοὶ συνεστιάτορες, ἐλθόντες ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἔδειξαν μεγίστην συμπάθειαν πρὸς αὐτήν. Ἐνῷ δὲ ἡτοιμάζοντο νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ συγγενὴς περὶ οὗ ὡμιλήσαμεν παρουσιάσθη ἀπροσδοκήτως εἰς τὸ ἑστιατόριον καὶ εἶπε· « *Χριστὸς βοσκρής* — Χριστὸς ἀνέστη. — Εὐθὺς ὅλοι ἐφώναξαν· *βοΐστινο βοσκρής* — ἀληθῶς ἀνέστη — καὶ ἠσπάσθησαν φιλικώτατα ἀλλήλους. Ὁ Κ. Α.... παρουσίασεν εἰς τὸν συγγενῆ του τὴν κόρην τῆς Σιδηρίας. Ὡμίλησαν ἐκ καιρῷ τοῦ γεύματος περὶ τῆς ὑποθέσεώς της, καὶ ὅλοι ἔμειναν σύμφωνοι, ὅτι κακῶς τὴν ἐσυμβούλευσαν νὰ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τὴν γερουσίαν. Ὅλοι ἐθεώρησαν προτιμώτερον ν' ἀπευθυνθῇ ἀμέσως εἰς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Αὐτοκράτορος, διότι ἡ ἀναθεώρησις τῆς δίκης ἀπήτει πολὺν καιρόν. Ἐπὶ τέλους τὴν ἐπρότρεψαν νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ πλέον τὰς εἰς τὴν γερουσίαν ἐπισκέψεις της, τῶν ὁποίων ἡ διήγησις ἔτερψε τοὺς συνεστιάτορας. Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἡ Παρασκευὴ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐμπόρου συνωδευμένη ἀπὸ ἕνα ὑπηρέτην τοῦ Κ. Α....

Καθ' ὁδὸν ἐδόξαζε τὴν θείαν πρόνοιαν διότι τὴν ὡδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κυρίας Α.... κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συμφιλιώσεως τῶν δύω συγγενῶν· διαβᾶσα δὲ ἔμπροσθεν τῆς γερουσίας, ἐνθυμήθη τὴν παράκλησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰμὴ μόνον μίαν φοράν. « ἡ ἀγαθότης του, εἶπε καθ' ἑαυτήν, εἰσήκουσε τὴν δέησίν μου, καὶ ἔτι πρός· διότι δὲν θὰ ἐπανέλθω πλέον. Καὶ ὁ σιδηροῦς αὐτὸς ἄνθρωπος, ἐξηκολούθησεν ἀτενίζουσα τὸν ἀνδριάντα τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ἦλθεν ἐπίσης εἰς βοήθειάν μου διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· διότι ἐξ αἰτίας του εἶδον τὴν γέφυραν, καὶ διαβᾶσα αὐτὴν ἐγνώρισα τοὺς ἀγαθοὺς φίλους τοὺς ὑποσχεθέντας μοι τὴν συνδρομήν των, καὶ διὰ τῆς προστασίας τῶν ὁποίων προσδοκῶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πατρός μου. »

Τοιοῦτοι ἦσαν τῆς Παρασκευῆς οἱ συλλογισμοί, τῆς ὁποίας ἡ πίστις καθωδήγει καὶ συνέτρεχε τὰ διαβήματά της. Ἐν τοσούτῳ, μὲ ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν ἐν Βασιλι-Ὀστρὸβ φίλων της ἡ εὐτυχία της ἔμελλε νὰ προέλθῃ ἄλλοθεν.

Ὁ ἔμπορος, ἐπανελθὼν μετά τινας ἡμέρας, ἠπόρησε πῶς εἰσέτι ἡ νέα δὲν εἶχε κατορθώσει τίποτε, καὶ ἐνησχολήθη εἰς τὸ νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τῆς κατοικίας τῆς Κυρίας Τ...., διὰ τὴν ὁποίαν ἡ νέα εἶχεν ἐπιστολὴν συστατήριον· ἡ Κυρία αὐτή, εἰδοποιηθεῖσα ὡσαύτως περὶ τῆς εἰς Πετρούπολιν μεταβάσεως τῆς νέας τὴν ἐπερίμενε πρὸ πολλοῦ. Ὁ ἔμπορος κατώρθωσε νὰ τὴν εὕρῃ, καὶ παρηγγέλθη νὰ ὁδηγήσῃ τὴν Παρασκευὴν εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἐγκατέλειψε λοιπὸν τὴν οἰκίαν ὅπου διέμεινε δύω μῆνας, καὶ ἀπεχαιρέτησε περίλυπος τὴν καλὴν σύζυγον τοῦ ἐμπόρου.

Φθάσασα τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Πριγγιπέσσης ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἐν στολῇ θυρωρός της ἦτο γερουσιαστής, καὶ τὸν ἀπένειμεν ὑποκλινέστατον χαιρετισμόν. « Εἶναι ὁ θυρωρὸς τῆς Πριγγιπέσσης, » εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ ἔμπορος. Ἀναβᾶσα τὴν κλίμακα εἶδεν αὐτὸν σημαίνοντα τὸν κώδωνα καὶ δὲν ἐννόησε τὴν αἰτίαν· διότι ἐνόμιζεν ὅτι οἱ κώδωνες τοὺς ὁποίους παρετήρησεν εἰς τὰς θύρας τινῶν ἐργαστηρίων ἦσαν εἴδός τι προφυλάξεως ἐναντίον τῶν κλεπτῶν. Ἡ ἄκρα σιωπὴ ἥτις ἐπεκράτει ἐντὸς τῆς αἰθούσης τὴν ἐδειλίασε· ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδεῖ θαλάμους οὕτω πως ἐστολισμένους, καὶ μάλιστα μὲ τόσα φῶτα.

(ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΙΠΠΟΤΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΟΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

(συνέχεια ἴδε φυλ. ΙΕ'.)

ΙΓ'.

Δύω συνεντεύξεις.

Ὁ Ἀσκάνιος ἐφρόντισε νὰ ῥίψῃ μανδύλιον ὑπὸ τὸ γόνυ του, ἵνα μὴ πάθωσιν αἱ λευκαὶ περισκελίδες του, αἱ ἀκριβῶς διαγράφουσαι τῆς κνήμης του τὴν λεπτότητα. Ἐκτὸς ὅμως τῆς προνοίας ταύτης, δηλούσης ἀταραξίαν μέχρι τινὸς βαθμοῦ, ἡ λοιπὴ διαγωγή του ἦν ὅλη διαγωγὴ ἐραστοῦ πυριφλέκτου.

— Θεία Ἀραβέλλα! ἐψιθύρισε μετὰ χαριεστάτης φωνῆς, — εἰμὶ ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, εὐτελῆς κατοικίας τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων, ἢ ἀνέβην εἰς τὸν θόλον τοῦ στερεώματος; ... Ὅταν ἀφορῶ πρὸς ἐμαυτόν, νομίζω ὅτι εἶμαι ἐπὶ τῆς γῆς, διότι αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος. Ὅταν ὅμως σὲ βλέπω, νομίζω ὅτι εἶμαι εἰς τὸν οὐρανόν, διότι εἶσαι θεά!

Ἀποπερατώσας δὲ τὸ ἐλεγεῖον τοῦτο, ὁ Ἀσκάνιος ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὴν χεῖρα τῆς Ἀραβέλλας, καὶ νὰ ἐναποθέσῃ εἰς αὐτὴν διάπυρον φίλημα. Ἀλλ' ἡ ὡραία ἔφυγεν, ὡς δειλὴ ἔλαφος φοβηθεῖσα τολμηρὸν θηρευτήν, καὶ ἐστάθη ὀλίγα βήματα ἀποτέρω.

Ὁ δὲ καλὸς ἱππότης τοῦ Παταυίου ἔλαβε τὸ μανδύλιόν του, διέβη ἀκροποδητὶ ὅσον διάστημα τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τὴν Ἀραβέλλαν, καὶ ἐγονάτισε πάλιν.

— Σκληρὰ νέα, εἶπεν, οὕτως εὐσπλαγχνίζεσαι τὰς βασάνους μου;

— Ὁ στρατιώτης οὗτος εἶναι πολλὰ εὔμορφος, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Μῖσς Φανσαύη.

— Δὲν θὰ μ' ἀφήσῃς νὰ ἐγγίσω τὴν χεῖρα ταύτην, δι' ἣν δίδω ὅλους τοῦ κόσμου τοὺς θησαυρούς; ... καὶ εἰς ἧς τὰ δάκτυλα, προσέθηκε καθ' ἑαυτὸν, βλέπω νὰ στίλβωσιν ἀδάμαντες ἀξίζοντες βεβαίως χίλια δίστυλα.

— Κύριε, ἀπεκρίθη τέλος ἡ Ἀραβέλλα μετ' αἰδοῦς λίαν ἀξιεπαίνου, — δὲν ... ἴσως ... εἶναι τόσον ἐξώρας ...

— Ὦ ἄφραστος μαγία τῶν τόνων λατρευομένης φωνῆς! ἀνέκραξε στενάζων ὁ Παταυός.

— Πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ ... ἐπανέλαβεν ἡ Μῖσς Φανσαύη.

— Εἰπὲ, ὦ ἀστὴρ τῆς ζωῆς μου. Ὁμίλει, ὁμίλει πολύ, ... ὁμίλει πάλιν ... ὁμίλει πάντοτε!

— Πρέπει νὰ σᾶς ὁμολογήσω ...

— Θ' ἀκούσω λοιπὸν τέλος τὰς λέξεις ἐκείνας, ὧν ἡ ζωὴ ὁλόκληρος δὲν εἶναι ἀντίτιμον ἄξιον!

— Ὁμιλεῖ ὡς ποτὲ δὲν ἤκουσα τινὰ ὁμιλοῦντα, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἀραβέλλα, μὲ λύπην στενάζουσα. Ἀδιάφορον, ἔχω τὴν ἐντολήν μου ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πρέπει νὰ φροντίσω νὰ τὴν ἐκπληρώσω.

— Λοιπόν! ἄγγελε λατρευτέ! ... εἶπεν ὁ Ἀσκάνιος.

— Ἀπατᾶσθε πολύ, κύριε, ἀπήντησεν ἡ Ἀραβέλλα· δὲν σᾶς ἐμήνυσα νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ ὑμῶν τοῦ ἰδίου.

Ὁ Παταυὸς ἔκρυψεν ἀμέσως τὸ μανδύλιον εἰς τὸν κόλπον του, καὶ ἠγέρθη.

— Περὶ τίνος λοιπόν, idol mio, γλυκύ μου τέρας; ἠρώτησεν εἰρωνικῶς.

— Ἤκουσα ὅτι ... Ἠθέλετε ὀργισθῆ ἂν σᾶς ἐπρόφερον αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα, κύριε;

— Αἴ! ἀξιέραστε Μῖσς, ἀνέκραξεν ὁ Μακαρόνης, εἰς τοιαύτην ἐρώτησιν ἤθελον εὐκόλως ἀποκριθῆ καὶ αὐτὰ τὰ βρέφη τὰ θηλάζοντα ἀκόμη τὸ μητρικὸν γάλα ... Μὰ τὸ σῶμα τοῦ Βάκχου! ἐγὼ νὰ ὀργισθῶ! ... καὶ διατί ἄραγε! Θὰ φέρω τὸ δακτύλιον τοῦτο μέχρι τοῦ τάφου καὶ ἀκόμη ἐπέκεινα, ὦ θεία Ἀραβέλλα!

Καὶ σταθμίσας τὸ δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρά του, παρετήρησε τὴν στίλβην τοῦ ἀδάμαντος.

— Ἠμπορῶ νὰ ἔχω ἑκατὸν δίστηλα δι' αὐτὸ, εἶπε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του ... Ἀλλὰ ποῦ 's τ' ἀνάθεμα θέλει νὰ καταντήσῃ;

Ἀλλ' ἡ Ἀραβέλλα ἐδίσταζε προφανῶς. Τὴν προπετῆ τοῦ Παταυοῦ οἰκειότητα ἔκρινεν ὡς εὐχέρειαν τρόπων μεγιστᾶνος, καὶ εἰς τὸ ἀβέβαιον τῆς σελήνης φῶς αἱ ἐπήρειαι τῶν ἐτῶν δὲν διεκρίνοντο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἀλλ' ὁ Ἰταλὸς ἐφαίνετο εὔμορφος. Ἀντὶ νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς μεσίτην, ἐσκέπτετο ἡ Μῖσς Φανσαύη ἂν δὲν ἦν προτιμώτερον ν' ἀποβλέψῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα τί προετίθετο ἡ *μεσιτεία* του, ἀπέβαλε πάντα δισταγμόν. Ἦτον ἀνάγκη νὰ κατορθώσῃ ὑπὲρ τῆς Ἀγγλίας μεγάλην κατάκτησιν. Ἡ δόξα της εἰς τοῦτο συνίστατο.

— Εὐαρεστηθῆτε νὰ μ' ἀκούσητε, κύριε, εἶπεν. Μοὶ ἐφάνη ὅτι παρετήρησα ...

— Σὲ ἀκούω, ὦ σύ, ἥτις εἶσαι θρόνου ἀξία! ὑπέλαβεν ὁ Ἀσκάνιος.

— Μοὶ ἐφάνη ὅτι παρετήρησα ... ὅτι εἷς τῶν πρώτων μεγιστάνων τῆς αὐλῆς ...

— Εἷς τῶν φίλων μου, ἀναμφιβόλως ... Τὸ ὄνομά του;

— Λουδοβῖκος Σούζας.

— Αἴ! ὁ φίλτατος κόμης! τὸ ἀγαπητὸν κομψίδιον! ὡς λέγει ὁ Βασιλεὺς, ὅταν τὸν διαθέτω εὐθύμως ... Ἐξακολούθησε, θελκτικωτάτη βασιλισσά μου.

— Μοὶ ἐφάνη μίαν ἡμέραν ... μίαν μόνον ἡμέραν τὸν εἶδα ... ὅτι τὸ βλέμμα του προσηλώθη ἐπ' ἐμοῦ κατά τινα τρόπον ...

— Αἴ αἴ αἴ! ... Τὰ γνωρίζομεν αὐτὰ ἡμεῖς τῶν καρδιῶν οἱ δήμιοι ... κατά τινα τρόπον ... αἴ αἴ αἴ! ἐξακολούθησε, λευκὴ περιστερά μου.

— Ὁ Κόμης εἶναι νέος, καὶ βεβαίως δὲν εἶχε τόλμην ἱκανὴν νὰ μ' ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά του.

— Δὲν εἶναι ὅλως διόλου ἀδύνατον ... Povera! ἡ καϋμένη!

Ὁ Ἀσκάνιος κατέστειλε τὸν γέλωτά του, καὶ ἐπροσποιήθη κατάνυξιν σοβαράν.

— Θυμασία Ἀραβέλλα, εἶπεν, ἐννοῶ τὰ λοιπὰ

ὅλα. Ἀγαπᾷς . . . φεῦ! Ὅσον ἔρωτα καὶ ἂν μ' ἐμπνέωσιν οἱ θεῖοί σου ὀφθαλμοί, θὰ ὑπάγω πρὸς τὸν Καστελμελχώραν, ἂν τὸ ἀπαιτῇς, διότι εἶμαι αἰχμάλωτός σου . . . καὶ ὅμως . . . χαριεστάτη κυρία, ἡ ἐντολὴ αὕτη δὲν συνᾴδει πρὸς τὴν ἔνδοξόν μου καταγωγὴν, οὐδὲ πρὸς τὴν ὑψηλὴν θέσιν ἣν κατέχω ἐν τῇ αὐλῇ.

— Μήπως ἠπατήθην; εἶπεν ἡ Μὶς Φανσαύη καθ' ἑαυτήν. Μήπως εἶναι ἀληθὴς αὐλικός; . . . . Ὁμοιάζει πολύ . . . καὶ μοὶ ἀρέσκει περισσότερον ἀπὸ τὸν Καστελμελχώραν.

— Καὶ ἔπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἀσκάνιος ἐξαπτόμενος, τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ὑποκείμενον εἶναι ἄξιον τῆς ἀγάπης σας; . . . μικρᾶς εὐγενείας, ἀγγελέ μου!... μικρᾶς ἐπιῤῥοῆς, παμφιλτάτη μου, cara mia!

— Πῶς! ἀνέκραξεν ἡ Μὶς Φανσαύη.—Θεωρεῖται ὡς ὁ ἰσχυρότερος τῶν αὐλικῶν, καὶ ὡς ὁ εὐγενέστερος τῶν ἐν Πορτογαλλίᾳ.

Ὁ Παταυὸς ἀνεκάγχασε φυσικώτατα.

— Πῶς οἰκοδομοῦν τὰς ὑπολήψεις! ἀνέκραξε. Μὰ τὸ σῶμα τοῦ Βάκχου! Καὶ ἂν ᾖναι ἐκεῖνος ὁ εὐγενέστερος καὶ ὁ ἰσχυρότερος, ἐμὲ τί μὲ θεωροῦν, λατρευτή μου;

— Ὑμᾶς, κύριε! εἶπεν ἡ Ἀραβέλλα ἔκθαμβος.

— Ναὶ, Μὶς, ἐμὲ, τὸν πτωχὸν Ἀσκάνιον Μακαρόνην δὲλλ Ἀκουαμόνδαν, ὅστις ἐξουσιάζει τὰ βασιλικὰ στρατεύματα, ὅττις ἔχει τριάκοντα τόσους πύργους εἰς τὴν γῆν τοῦ ἀρχαίου Λατίου, ὅστις καταριθμεῖ ἕνα ὑπέρτατον ἱεράρχην μεταξὺ τῶν ἐνδόξων του ἀνιόντων;

Ὁ καλὸς ἱππότης τοῦ Παταυίου ἀπήγγειλε τὴν περικοπὴν ταύτην μετ' ἐμβριθείας ἀπαραδειγματίστου· ἡ δὲ Μὶς Φανσαύη τὸν ἠτένισε μὲ σέβας καὶ θαυμασμὸν ἐνταύτῳ.

— Ἀλλὰ μοὶ εἶχον εἴπει, ἐτόλμησε νὰ ἐπαναλάβῃ, ὅτι εἶσθε στρατιώτης διώκων τύχην.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἀσκάνιος ἐπίεσε τὰ πλευρά του μὲ τὰς δύω του χεῖρας, καὶ συνέστρεψε τὸ σῶμά του εἰς σπασμωδικὸν γέλωτα.

— Ὡραία ἱστορία! ἀνέκραξεν, ὡραιοτάτη ἱστορία! θαυμασία ἱστορία! Δὲν μοὶ λέγετε, οὐρανία θεά μου, ποῖος σὰς διηγήθη τὸ ἀπίθανον αὐτὸ ψεῦδος; . . . τυχοδιώκτης! ἐγώ! Μὰ τὰς τεσσαρακονταοκτὼ γενεὰς τοῦ οἰκοσήμου μου, εἶναι τερατώδης ἱστορία!

— Κύριε, εἶπε μετ' αὐξανούσης δειλίας ἡ Ἀραβέλλα, σᾶς παρακαλῶ νὰ συγχωρήσητε . . . δυστυχὴς ἐγὼ, ἐπρύσθεσε καθ' ἑαυτὴν, τὸν δυσηρέστησα! ἀπέκρουσα τὴν εὐτυχίαν, τὴν δόξαν μου! Δυστυχὴς ἐγώ!

— Αἴ! γλυκυτάτη! τί νὰ συγχωρήσω; ἀπήντησεν ὁ Ἀσκάνιος. Τὰ πάντα δὲν σᾶς εἶναι ἐπιτετραμμένα; . . . Ἤθελα μόνον νὰ ἠξεύρω τὶς εἶναι ὁ αὐθάδης, τὶς ὁ ἀχρεῖος . . .

— Ὁ Βαλθάσαρ, κύριε, ὑπηρέτης τοῦ πατρός μου.

— Ὁ Βαλθάσαρ; τὸ ὄνομα τοῦτο ἄγνωστον δὲν μοὶ εἶναι . . . Ἀλλ' ὑπάρχουν τόσοι φέροντές το! Ἀδιάφορον, ὁ μῦθος εἶναι καλὸς, καὶ δέκα δουβλώνια εἶμαι πρόθυμος νὰ δώσω εἰς τὸν ἀνόητον διὰ τὴν ἐφεύρεσιν. Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ εὐτυχὲς κομητίδιον. Ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμεῖς, λατρευτὸν ἄστρον, θὰ τὸν εἰπῶ λοιπόν . . .

— Ὄχι, τίποτε μὴ τῷ λέγετε, κύριε, ἀνέκραξε μετὰ σπουδῆς ἡ Ἀραβέλλα . . .

Ὁ Παταυὸς ἐστηρίχθη εἰς τὸν γόμφον του.

— Μετεβάλαμεν ἰδέαν λοιπὸν, ἐρώτησε μετ' ἀμιμήτου προπετείας.

— Ναὶ, κύριε.

— Αἴ! αἴ! αἴ! ἤμην βέβαιος . . . Πάντοτε αὐτὰ κατορθώνω ἐγώ . . . Ἔπειτα αἱ ὡραῖαι εἶναι ἰδιότροποι καὶ μεταβλῆται ὡς ὁ Ὠκεανός . . . Λοιπὸν, λατρευτὸν φῶς, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ ἐπαναλάβω τὴν συνδιάλεξίν μας ὅπου τὴν ἀφήσαμεν ὅταν τὸ Καστελμελχωρίδιον διέκοψε τὰς ἐξομολογήσεις μας;'

Ἡ Ἀραβέλλα δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ὅσῳ ἀσθενὲς καὶ ἂν ἦν τὸ σεληνιακὸν φῶς, ὁ Ἀσκάνιος εἶδεν ὅμως εὐαρεσκείας μειδίαμα διαστέλλον τὸν ὀγγώδη τοῦ ἀστέρος του σιαγόνα, ἥτις ἔδειξε γραμμὴν καταλεύκων ὀδόντων, ἱκανῶν νὰ τὸν καταφάγωσι ζῶντα εἰς ἓν μόνον γεῦμα.

Τοῦτο ἰδὼν, καὶ παράφορος ἀναμφιβόλως γενόμενος ἐξ ἔρωτος καὶ ἐξ ἀγαλλιάσεως, ἔσυρε τὸ περίφημον μανδύλιον ἀπὸ τὸν κόλπον του, τὸ ἔστρωσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγονάτισε πάλιν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ καλὸς Ἱππότης τοῦ Στερεώματος κατεγίνετο εἰς τὴν προετοιμασίαν ταύτην, ἥτις ἀπεδείκνυε πολλὴν τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν οἰκονομίαν ἐν τῷ χαρακτῆρι τοῦ ἐρασμίου τούτου ἀνδρὸς, ἡ κυγκλιδωτὴ θύρα τοῦ κήπου ἐκινήθη ἠρέμα περὶ τοὺς στρόφιγγάς της, καὶ μέλαινα σκιὰ ὠλίσθησεν ἀψόφως διὰ τῶν σκοτεινῶν δενδροστοιχιῶν.

—Ὦ! ὤ! εἶπεν ἡ σκιὰ ἀνακαλύπτουσα τὸν Ἀσκάνιον γονυπετῆ ἐμπρὸς τῆς Ἀραβέλλας. — Τί τρέχει ἐκεῖ;

Ἡ σκιὰ παρετήρησεν ὀλίγον, καὶ ἀνεγνώρισε τὴν Μὶς Φανσαύην. Ἦν δὲ ἡ σκιὰ ὁ Κύριος Κόντης Βιντιμίλλης.

— Τὸ κάθαρμα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, δὲν θὰ λάβῃ τὰ χρήματά μου. Ἂς ἐννοήσω τὸν σκοπόν του, καὶ κερδίζω ἑκατὸν Γαλλικὰ Λουδοβίκια.

Κρυβεὶς δὲ ὀπίσω πυκνῶν φύλλων, ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ παρετήρει τὰ πάντα χωρὶς νὰ φαίνηται.

— Λοιπὸν, ἀπάνθρωπε ἄγγελε, ἔλεγεν ὁ Ἀσκάνιος, ἀναλαμβάνω τοῦ λόγου μου τὴν σειράν. — Ἐπρόκειτο, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι, νὰ φιλήσω τὴν χεῖρά σας, καὶ μοὶ τὴν ἠρνήσθε ἐπὶ προφάσει ὅτι ὑπῆρχε δῆθεν ἀπάτη.

Ὁ Κόντης ἤκουσε τότε κρότον φιλήματος. Φαίνεται δὲ ὅτι συνεμερίζετο τὴν ἰδέαν τοῦ Βαλθάσαρ, διότι ἐψιθύρισε·

— Συμφωνότατον ζεῦγος, μὰ τὴν ζωήν μου!

— Ἀνεκτίμητος εὐδαιμονία δι' ἐμὲ, ἐπανέλαβεν ὁ Παταυὸς πομπωδῶς, νὰ ψαύσωσι τὰ χείλη μου τὴν χεῖρα ταύτην, τοῦ παχυτέρου κατυφὲ ἀπαλοτέραν, καὶ — φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, — τοῦτο μ' ἐπελπίζει, ὅτι δὲν θέλεις ἀποκρούσει πλέον εὐχὰς ἔρωτος εὐλαβοῦς ἅμα καὶ τρυφεροῦ, τρυφεροῦ ἅμα καὶ ἀφωστωμένου, ἀφωσιωμένου ἅμα καὶ εἰλικρινοῦς!

— Κύριε! .... εἶπεν ἡ Ἀραβέλλα τραυλίζουσα.

Ὁ Ἀσκάνιος ὅμως ἤντλησεν ἐκ τοῦ μυχίου βάθους τοῦ στήθους του στεναγμὸν τερατώδη.

— Πόσον μουσικὴ εἶναι ἡ φωνὴ αὕτη! ἐξεφώνησε μετὰ ῥόγχου, πόσον ἰσχυρὰ ἡ ἔκφρασις αὐτῆς! πόσον ὁ τόνος της ἐναρμόνιος..... Κατευνάσθητι, ὦ καρδία μου! θὰ θραύσῃς τὸ στῆθος μου! — Πρὸς τὴν καρδίαν μου ὁμιλῶ, Μὶς .... Εἰπέ μοι, idol mio, ὦ τέρας, ὅτι δὲν ἀναισθητεῖς πρὸς τὴν φλόγα ἥτις μὲ καταβιβρώσκει....

— Κύριε .... εἶπε πάλιν τραυλίζουσα ἡ εὔγλωττος Ἀραβέλλα.

Ἀλλ' ὁ Ἀσκάνιος εἶχεν ἀπαυδήσει μένων γονυπετὴς, δι' ὃ ἀνέστη καὶ εἶπε·

— Ἐρασμιώτατε ἀστὴρ τῆς καρδίας μου, ἐξαιτοῦμαι ἐπισήμως τὴν χεῖρά σας.

— Κύριε! . . .

— Τί λέγεις περὶ τούτου; ἐρώτησεν ὁ Ἀσκάνιος ἀποτόμως.

— Πλὴν . . .

— Ἄ! λαθραῖον γάμον, θαυμασιώτατον πρᾶγμα, καὶ τοῦ συρμοῦ ἐντελῶς.

— Ἀληθὲς εἶναι! εἶπεν ὁ Κόντης καθ' ἑαυτόν.

— Συνελάβετε τοιαύτην ἰδέαν, κύριε;

— Ἀναμφιβόλως, παμφιλτάτη μου· ἄλλως δὲν τὴν ἐπρότεινον. Λοιπόν! ἀπεφασίσθη. Αὔριον . . .

— Ἀλλὰ, κύριε . . .

— Χωρὶς ἀλλά. Ἄλλως θὰ ὑποπτεύσω ὅτι ἐνθυμεῖσθε τὸν Καστελμελχωρίσκον ἀκόμη.

—Ὦ! κύριε . . .

— Ἄ! Πολὺ καλά! Αὔριον λοιπὸν τὸ ἑσπέρας ... μὲ ὀλίγα φορέματα, . . . μὲ ὀλίγους ἀδάμαντας ... μικρὰ πράγματα! Καὶ θὰ ἔλθω νὰ σᾶς παραλάβω εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ κήπου, καὶ ἔπειτα . . . θὰ γίνῃς ἐδική μου, οὐρανία νεάνις! Θὰ ὀνομάζεσαι Σινιόρα Μακαρόνη δὲλλ Ἀκουαμόνδα, καὶ ἂν θέλῃς καὶ τίτλον, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὃν εὐεργέτησα ἄλλοτε, θὰ μοὶ δώσῃ τὸν τίτλον πρίγκιπος τοῦ ἁγίου Ῥωμαϊκοῦ κράτους . . . Καὶ ἂν μετὰ ταῦτα θελήσῃς καὶ θρόνον, θὰ ἰδῶμεν πῶς νὰ τὸ οἰκομήσωμεν καὶ τοῦτο, ὦ γλυκύ μου φῶς· οἱ ἔνδοξοι ἀνιόντες μου μοὶ ἄφησαν κληρονομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις ἤδη διακρατεῖται ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Μωάμεθ.

— Θρόνον... τὴν Κωνσταντινούπολιν! ἐψιθύρισεν ἡ Μὶς Φανσαύη, καὶ ὁ νοῦς της ἐπέτα παραφερόμενος.

— Ναὶ, θεῖέ μου ἄγγελε· εἴμεθα σύμφωνοι.. αὔριον . . . ἤδη δὲ εἴσελθε, μήπως δώσῃς ὑποψίας εἰς τὸν Λόρδον.

Καὶ ὁδηγήσας αὐτὴν ὀλίγον ἐλευθέρως ν' ἀναβῇ τὰς βαθμίδας τῆς ἀναβάρθας, τὴν ἔσπρωξεν ἀποτόμως ἐντὸς τῆς θύρας, καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν ἔξωθεν.

—Οὔφ! εἶπεν ἔπειτα σπογγίζων τὸ μέτωπόν του· ποτὲ δυσκολωτέραν ἀγγαρείαν δὲν εἶχον εἰς τὴν ζωήν μου. Ἀσχημίαν, ἀνοησίαν, ἔπαρσιν, ὅλα τὰ ἔχει . . . Ναὶ, ἀλλὰ καὶ ὁ Λόρδος ἔχει κτήματα ἡγεμονικὰ εἰς Νορθυμβερλάνδην, καὶ αὐτὴ εἶναι μόνη κληρονόμος του, ἐγὼ δὲ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ἀποκαταστάσεως.

Ἡ δὲ Μὶς Φανσαύη ἀνέβη τέσσαρας τέσσαρας τὰς βαθμίδας τῆς πρεσβείας, καὶ ἐλθοῦσα ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Πατιεντίας, τῆς ἐν σαρκὶ συζύγου τοῦ αἰδεσιμωτάτου Ἰεδεδία Δράκου.

— Θρόνον! ..... ἔλεγε· Κωνσταντινούπολιν! Αἱ εὐχαί μου ἐξεπληρώθησαν! αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ θέλουσι διατηρήσει τὸ ὄνομά μου.

— Ματαιότης ματαιοτήτων! ἀπεκρίθη ἡ αὐστηρὰ Πατιεντία.

Ἀλλ' ἐνῷ εὔθυμος καὶ τροπαιοῦχος ὁ Ἀσκάνιος κατήρχετο τὴν ἀναβάθραν τοῦ κήπου, εἶδεν ἐρχομένην πρὸς αὐτὸν, καὶ σταθεῖσαν ἐμπρὸς τῆς ἀναβάθρας τὴν μέλαιναν ἐκείνην σκιάν.

— Εὐγενέστατε Κύριε Δὲλλ Ἀκουαμόνδα, εἶπεν ὁ Κόντης, δὲν ἠθέλησα νὰ συνταράξω τὴν ἐρωτικήν σας συνέντευξιν ....

— Ἠκούετε; ὑπέλαβεν ὁ Ἀσκάνιος, προφανῶς χαίρων ὅτι εἶχε μάρτυρας ἡ ἐπιτυχία του.

— Σχεδὸν... Ἀλλ' ἂς μὴ βραδύνωμεν, παρακαλῶ.

— Εἰμὶ, φίλτατε, εἰς τὰς διαταγάς σας.... Καὶ ἐφέρατε τὰ γνωστὰ ἑκατὸν λουδοβίκια;

— Βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ Κόντης· ἀλλὰ δὲν τὰ δίδω.

— Τότε θὰ ὑπάγετε μόνος εἰς τοῦ Κόμητος.

— Τῷ ὄντι; Τότε αὔριον, ἀντὶ τῆς Μὶς Φανσαύης θὰ ἰδῆτε νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν συνέντευξιν τρεῖς ἢ τέσσαρες δοῦλοι τοῦ Λόρδου, οἵτινες θὰ συντρίψουν τὰ ὀστᾶ τῆς πανευγενείας σας.

Ὁ Ἀσκάνιος ἐσκέφθη μίαν στιγμήν.

— Κύριε Κόντη, εἶπεν αἴφνης, εἶσθε δυστυχὴς, καὶ ἄλλοτε εἴδατε καλητέρας ἡμέρας. Σκληρότης μου θὰ ἦτον νὰ δεχθῶ τὰς μικράς σας οἰκονομίας. Ἡ εὐτυχία, ἠξεύρετε, ἐμπνέει ἐλευθεριότητα. Ἔχω, συγκατανεύω νὰ σᾶς χορηγήσω ἀμισθὶ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, καὶ νὰ σᾶς συνδράμω διὰ τῆς ἐπιῤῥοῆς μου.

— Εὐγενεστάτη διαγωγὴ, ἀπήντησεν εἰρωνικῶς ὁ Κόντης.... Ὑπάγωμεν!

Πιθανὸν εἶναι ὅτι ἂν καὶ ὁ πρώην αὐλικὸς δὲν ἀπησχολεῖτο καὶ δὲν οἰστρηλατεῖτο καὶ αὐτὸς ἀπὸ σχέδιόν τι ἐφ' οὗ ἐπῳκοδόμει μελλούσης τύχης ἐλπίδας, δὲν ἤθελε φυλάξει ἐπὶ τιμῇ τόσον εὐτελῆ τὸ μυστικὸν τοῦ Παταυοῦ. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν συνέντευξίν του μετὰ τοῦ Καστελμελχώρου ἐπροσδόκει μεγάλα ἀποτελέσματα, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θέλομεν ἰδεῖ ἂν οἱ ὑπολογισμοί του ἦσαν ἀπατηλοί.

Ἐξελθόντες λοιπὸν ἀμφότεροι ἀπὸ τὰς κιγκλίδας τοῦ κήπου, διευθύνθησαν σιωπηλῶς καὶ μὲ σπεύδοντα βήματα πρὸς τοῦ κόμητος. Καθ' ὁδὸν δὲ ἐμελέτα ἕκαστος τὰ ἴδια αὐτοῦ σχέδια· καὶ ὁ μὲν Κόντης προπαρεσκευάζετο, προεστάθμιζε τὰς λέξεις του, καὶ προεμελέτα τὰς προτάσεις του· ὁ δὲ καλὸς ἱππότης τοῦ Παταυίου ὠνειρεύετο χρυσοῦν θέρος, καὶ ὑψηλὰ δάση, καὶ ἀγρευτικοὺς παραδείσους, καὶ τιμαριωτικοὺς πύργους, καὶ ὡραίας ὑπηκόους. Παρεφρόνει δ' ἀπὸ χαρὰν, καὶ ἂν συνέπιπτε νὰ ἦναι μόνος, ἤθελε χωρὶς ἀμφιβολίαν χορεύσει ἐν μέσῃ τῇ ὁδῷ πρὸς ἔνδειξιν τῆς ἀγαλλιάσεώς του.

Τέλος ἔφθασαν εἰς τὴν πύλην τῆς λαμπρᾶς οἰκίας, καὶ ὁ Ἀσκάνιος, καθ' ὃ φέρων στολὴν, εἰσῆλθε, καὶ εἰσήγαγε κατόπιν του καὶ τὸν Ἀντώνιον Κόντην.

Μετὰ ταῦτα κλητὴρ ἦλθε νὰ ἰδῇ τὶς εἶναι ὁ ζητῶν ἔντευξιν, καὶ ἀνοίξας τὸ σπουδαστήριον τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος, ἐπρόφερε τὸ ὄνομα τοῦ λοχαγοῦ τῶν Ἱππότων τοῦ Στερεώματος.

Ὁ Μακαρόνης εἰσῆλθε πρῶτος, καὶ διὰ προστατευτικοῦ νεύματος προσεκάλεσε τὸν Κόντην νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

ΙΔ'.

Τρία ζεύγη κυναρίων.

Εἰσελθὼν δ' εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ Καστελμελχώρου ὁ καλὸς Ἱππότης τοῦ Παταυΐου δὲν ἀπέθετο τὸ θριαμβευτικὸν ἐκεῖνο ἦθός του, τὸ ἀποτελοῦν ἓν τῶν πρωτίστων θελγήτρων του. Ἔχων δ' ἔτι τὴν φαντασίαν του πλήρη τῆς ἐσχάτης του νίκης, διέβη τὸ δωμάτιον μὲ βῆμα θορυβῶδες, ἔφερεν ἀμελῶς τὴν χεῖρα εἰς τὸν πίλον του, καὶ ἐχαιρέτησε χωρὶς πολλῆς εὐλαβείας τὸν Κόμητα, ὅστις δὲν εἶχεν ὑψώσει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτόν.

— Ἐξοχώτατε, εἶπεν, ἔρχομαι νὰ σᾶς παρουσιάσω ἕνα πτωχόν μου συναδελφόν, ὅστις εἶδε ἄλλοτε καλητέρας ἡμέρας, καὶ ὅστις....

— Ἂς ὑπάγῃ πρὸς τὸν ἐπιστάτην μου, εἶπεν ὁ Κόμης χωρὶς νὰ προσέξῃ.

— Ἐξοχώτατε, ... ἠθέλησε νὰ προσθέσῃ ὁ Ἀσκάνιος.

Ἀλλ' ὁ Κόμης ἀνακύψας ἐκ τῆς ἐργασίας του, ἐστήριξε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς αὐτόν. Τότε ὁ Παταυὸς ἀπεκάλυψεν ἀμέσως τὴν κεφαλήν του, ἔστρεψε πρὸς τὰ ἔξω τοὺς πόδας του, καὶ συστείλας τὰς χεῖρας μεταξὺ τῶν σκελῶν του, ἐχαιρέτησεν ὑποκλινέσατα.

— Ἀ! .... σὺ εἶσαι; εἶπεν ὁ Κόμης· — φεῦγ' ἀπ' ἐδώ.

Καὶ τῷ ἔστρεψεν ὁ Καστελμελχώρας τὰ νῶτα.

— Ὁ ἐξοχώτατος εὐαρεστεῖται νὰ προσφέρηται πρὸς ἐμὲ μὲ ὑπερβολικὴν οἰκειότητα, ἐψιθύρισεν ὁ Παταυὸς εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Κόντη.

— Κόμη Καστελμελχώρα! εἶπεν οὗτος μετά τινος ἀξιοπρεπείας, καὶ προελθὼν τινα βήματα· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος σᾶς ἀπατᾷ. Δὲν εἶμαι σύντροφός του, καὶ ὑπῆρχε καιρὸς ὅτε τιμὴν σας ἐθεωρεῖτε νὰ εἶσθ' ἐδικός μου σύντροφος. Δὲν θὰ ὑπάγω πρὸς τὸν ἐπιστάτην σας, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω. Ἰδέτε με, Κύριε, ὅτι εἶσθε, ἤμην ἐγὼ ἄλλοτε.— Ὁ Ἀντώνιος Κόντης εἶχε δικαίωμα εὐγενεστέρας ὑποδοχῆς παρὰ τοῦ συναδελφοῦ καὶ τοῦ διαδόχου του.

— Ἀντώνιος Κόντης, ἐπανέλαβεν ἀδιαφόρως ὁ Καστελμελχώρας. Τοῦτο εἶναι ἑνὸς ἐξωρίστου τ' ὄνομα. Τί θέλεις εἰς τὴν Λισαβῶνα;

— Ζητῶ, κύριε, τύχην.

— Ἡ τύχη, Κύριέ μου, ὃς δὲν εὑρίσκεται ....Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σ' ἀκούσω.

— Τόσον τὸ χειρότερον δι' ἐμέ, κύριε.... ἀλλὰ τόσον τὸ χειρότερον καὶ δι' ὑμᾶς! .... Διότι ἀπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα περιέμενον τὴν τύχην, — καὶ ὁ Μοναχὸς μ' ἔδωκε πῶς νὰ τὴν ἀγοράσω μὲ μεγάλην τιμήν.

— Ὁ Μοναχός! ἀνέκραξεν ὁ Καστελμελχώρας ἀνασκιρτῶν.

— Ὁ Μοναχός! ἐπανέλαβεν ὁ Μακαρόνης πρὸς ἑαυτὸν ὁμιλῶν.—Εἶχα ἀποφασίσει ν' ἀνακαλύψω τὸ μυστήριον τοῦ αἰδεσιμωτάτου. Ἀλλ' ὁ ἔρως!

— Σὲ εἶχα διατάξει νὰ ἐξέλθῃς! εἶπεν ὁ Κόμης δεικνύων αὐτῷ ἐπιτακτικῶς τὴν θύραν.... ἔξω!

Ὁ καλὸς Παταυὸς διέστειλε τὰ χείλη του διὰ τοῦ χαριεστάτου του μειδιάματος, ἀποχαιρετῶν τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα. Μετὰ ταῦτα δὲ ὑπήκουσε μετὰ σπουδῆς. Ὁ Κόντης ἐστράφη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

— Μείνατε, κύριε Βιντιμίλλη, εἶπεν ὁ Καστελμελχώρας.

Ὁ Κόντης ἐπανελθὼν ἐστάθη ὄρθιος ἐμπρὸς τοῦ Κόμητος.

— Τί ἠξεύρετε περὶ τοῦ Μοναχοῦ; ἐρώτησεν οὗτος μετὰ μικρὰν σιωπήν.

— Ἠξεύρω ὅτι εἶναι τὸ ὄργανον τοῦ Λόρδου Ρικχάρδου Φανσαύου.

— Ἀπατᾶσθε.—Τοῦτο μόνον;

— Δὲν εἶναι τίποτε τοῦτο .... Ἠξεύρω ὅτι ἡ Λισαβὼν εἶναι πλήρης τῶν ὀπαδῶν του, καὶ τὰ τρία τέταρτα τῆς πόλεως εἰσὶν εἰς αὐτὸν ἀφωσιωμένα.

— Ἀμφίβολον εἶναι, καὶ οἱ ὑπηρέται μου αὐτὸ λέγουσιν.... Αὐτὰ εἶναι τὰ μυστικά σας; ....

— Ὄχι .... ἠξεύρω ἄλλο τι, μέλλον νὰ καταρρέψῃ ὅλους τοὺς δισταγμούς σας, καὶ νὰ φέρῃ καὶ χωρὶς νὰ θέλητε τὴν χεῖρά σας πρὸς τὸ βασιλικὸν σέμμα, εἰς ὃ ἐποφθαλμιᾶτε πρὸ τοσούτου καιροῦ.

— Τί σημαίνουν αἱ λέξεις αὗται; ἀνέκραξεν ἐγειρόμενος ὁ Καστελμελχώρας. Μὲ διαβάλλουσιν ἴσως;..

— Ἡμην γραμματεὺς τοῦ Λόρδου Πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας, ὑπέλαβεν ὁ Κόντης. Καὶ ὁ Λόρδος εἶχε τὴν ἀξίωσιν ὅτι γνωρίζει τὰ κρυπτότερα σχέδια τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος διὰ τοῦ Μοναχοῦ ...

— Πάλιν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος! ἐψιθύρισεν ὁ Καστελμελχώρας.

— Νὰ σᾶς εἰπῶ λοιπὸν τὸ μυστικόν μου, ἐξοχώτατε; Ὁ Μοναχὸς μοὶ τὸ διακοίνωσεν ὅπως τὸ γνωστοποιήσω εἰς τὸν Λόρδον. Ἀλλ' εἰμὶ καλὸς Πορτογάλλος, καὶ ἐσκέφθην ὅτι προτιμώτερον εἶναι....

— Λέγετε! εἶπεν ὁ Καστελμελχώρας.

— Προσέτι δ' ἐσκέφθην ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης θέλει μοὶ δώσει καλλητέραν τιμήν.

— Τί ζητεῖς;

— Τίποτε,—ἐν ὅσῳ εἶσθε Κόμης Καστελμελχώρας.—ἀλλὰ τὰς θέσεις, τοὺς τίτλους, ἐν γένει τὴν κληρονομίαν σας, ὅταν γίνητε βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας.

Ὁ πρωτότοκος Σούζας ἐσκέφθη ἐπὶ μίαν στιγμήν.

— Θὰ τὰ ἔχετε ὅλα, εἶπε τέλος. Λέγετε.

— Χθὲς τὴν νύκτα, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μεγάλου Μοναστηρίου τῶν Βενεδικτίνων, ὁ Βασιλόπαις ἐνυμφεύθη τὴν κυρίαν τῆς Σαβαυδίας Νεμούρης, — τὴν Βασίλισσαν, ἂν προτιμᾶτε τὸν τίτλον τοῦτον... καὶ ὅσον δι' ἐκείνην σᾶς ἐγγυῶμαι ὅτι ἐλπίζει νὰ μὴ τὸν ἀπολέσῃ.

— Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι καθοσιώσεως ἔγκλημα! ἐψιθύρισεν ὁ Καστελμελχώρας. Τοὺς ἔχω λοιπὸν! Πᾶν ἐμπόδιον καταπίπτει! .... Καὶ εἶμαι πλέον....

—Ὁ Θεὸς διαφυλάττοι τὴν θεοσεβῆ Ὑμετέραν Μεγαλειότητα! ὑπέλαβεν ὁ Κόντης, κλίνων μέχρι γῆς.

Αἰφνηδία ἀστραπὴ ὑπερηφανείας ἀνέλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Καστελμελχώρα, ὅστις ὠθήσας τὸν σκίμποδά του βιαίως, ἐπεριπάτησε τινὰ βήματα εἰς τὸ δωμάτιόν του.

— Βασιλεύς! εἶπε καθ' ἑαυτόν· Βασιλεύς!.... Τί ἐστὶν ὅρκος, ὃν παρεβίασα ἤδη, ὅτε πρόκειται περὶ σκήπτρου!... Παρὰ πολὺ ἐδίστασα ... καιρὸς πλέον νὰ πράξω! Ὁ γάμος οὗτος, τελεσθεὶς εἰς τὸ Μέγα Μοναστήριον, ὅπου κατοικεῖ ὁ Μοναχὸς, δηλοῖ συνομωσίαν ἑτοιμοβράγῃ ... Ὁ καιρὸς κατεπείγει! ἀνάγκη νὰ τὴν προλάβωμεν!

Σταθεὶς δὲ ἠτένισε τὸν Κόντην.

— Δύναμαι νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὸν ἄνθρωπον

τοῦτον, εἶπε, διότι προσηλοῦται εἰς ἐμὲ ὡς εἰς τελευταίαν ἐλπίδα, καὶ περιμένει τὰ πάντα ἀπὸ ἐμέ.

— Τίνες εἰσὶν αἱ διαταγαί σας, Κύριε; εἶπε τότε ὁ Κόντης.

— Τὸν μοναχὸν πρῶτον! ἀνέκραξεν ὁ Καστελμελχώρας ἐν παραφορᾷ μίσους. — τὸν μοναχόν! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Ἐν ὅσῳ αὐτὸς εἶναι ἐλεύθερος, θέλω ἔχει εἰς τὰ νῶτά μου πάντοτε ἐχθρὸν τόσῳ μᾶλλον ἐπίφοβον, ὅσῳ μᾶλλον ἄγνωστος καὶ ἀκατανόητος εἶναι . . . Πρέπει νὰ τὸν συλλάβωμεν.

— Ὄχι τὴν ἡμέραν, Ἐξοχώτατε, διότι θὰ ἰδῆτε τὴν Λισαβῶνα ὅλην ἐξεγειρομένην ὡς ὄφιν ὅταν πατηθῇ ἡ οὐρά του.

— Ἔστω τὴν νύκτα, καὶ μυστικῶς.

— Ὅσον δὲ περὶ φυλακῆς, δὲν γνωρίζω οὐδεμίαν ἀσφαλῆ δι' αὐτόν. Εἰς Λιμοΐερον ἔχει πολλοὺς φίλους.

— Θὰ τὸν κλείσω εἰς τὸν πύργον τῶν καταδεδικασμένων δι' ἐγκλήματα καθοσιώσεως. Ἄνθρωπον πιστόν μου θὰ διορίσω ὡς δεσμοφύλακα. Ἂν ὅμως εὕρωμεν ὅτι εἶναι δυσφύλακτος....

Καὶ ἔκαμεν ἓν σχῆμα ἐμφαντικόν, εἰς ὃ ἀπήντησεν ὁ Κόντης διὰ μειδιάματος ἐγκριτικοῦ.

— Ὅσον δὲ περὶ τῶν νέων συζύγων, ἐπανέλαβεν ὁ Καστελμελχώρας, φροντίς μου εἶναι νὰ τοῖς προμηθεύσω κατάλληλον τὸν ἐπιθαλάμιον.

Καθήσας δὲ πάλιν, ἔλαβεν ὁρμητικῶς ἐπὶ τοῦ γραφείου του διάφορα φύλλα χάρτου ἀγράφου.

— Μοὶ εἶσαι ἀφωσιωμένος, Κόντη, εἶπε γράφων. Τὸ συμφέρον σου μοὶ τὸ ἐγγυᾶται. Θ' ἀρχίσῃς τὸ ἔργον σου. Λάβε!

Καὶ τῷ ἔδοσε διαταγὴν ἐνυπόγραφον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ φέρουσαν ὅτι πάντες ἐχρεώστουν νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸν Κύριον Κόντην Βιντιμίλλην, τὸν ἐπίτροπόν του, ὡς εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Ὁ Κόντης μόλις ἐδυνήθη νὰ περιστείλῃ τὴν χαράν του, δεχθεὶς τὴν διαταγὴν ταύτην, διότι ἐξεπληροῦτο τῆς ζωῆς του τὸ ὄναρ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅστις τὸν διώριζεν ἐπίτροπόν του, καὶ οὕτως εἰπεῖν πρωθυπουργόν του, ἔμελλε μετὰ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρας νὰ βασιλεύσῃ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Καστελμελχώρας ἔλαβε δύω φύλλα περγαμινοῦ, ἐξ ἐκείνων ἐφ' ὧν ἐγράφοντο τὰ βασιλικὰ διατάγματα, καὶ τὰ ἔγραψεν ἀμφότερα μὲ μεγάλην ταχύτητα.

— Εἰπὲ νὰ μ' ἑτοιμάσουν τὴν ἅμαξαν, εἶπεν εἰς τὴν Κόντην. Ὑπάγω εἰς τοῦ Βασιλέως.

Ὁ Κόντης ἐξῆλθε· μείνας δὲ μόνος ὁ Καστελμελχώρας, ἔσφιξε τὸ μέτωπόν του μὲ τὰς δύω του χεῖρας, ὡς ἂν ἤθελε νὰ συγκρατήσῃ τὰς ἰδέας του, καὶ νὰ τὰς διατάξῃ εἰς σχέδιον ἀσφαλὲς καὶ εὐσύνοπτον.

— Οὕτω θὰ γίνῃ, εἶπε τέλος. Τὰ πάντα προβλέπονται. Ὁ σκοπὸς εἰς ὃν πρὸ τοσούτου ἐποφθαλμιῶ, πρὸς ὃν τείνω διὰ τοσούτων ἀγώνων, δὲν δύναται πλέον νὰ μὲ διαφύγῃ. Ὀπίσω, συνειδότος τύψεις! Διὰ τῆς χλαμύδος μάτην θὰ ζητήσητε τὴν εἴσοδον τῆς καρδίας μου.

Καὶ ἐναπέθεσε τὰ δύω περγαμινὰ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰσῆλθε πάλιν ὁ Κόντης.

— Ἐξοχώτατε, εἶπε· τὸ ὄχημά σας σᾶς περιμένει.

— Ἂς ὑπάγωμεν.

— Ἕνα λόγον ἀκόμη .... Δὲν σᾶς εἶπα ὅσα ἠξεύρω. Ὁ ἀδελφός σας Σίμων ὁ Βασκογκέλλος εἶναι εἰς τὴν Λισαβῶνα.

Ὁ Καστελμελχώρας ἐστάθη, καὶ συνεστάλησαν αἱ ὀφρῦς του·

— Τὸ ἔμαθα, ἐψιθύρισε. Τὸν εἶδες;

— Τὸν εἶδα....εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Χαβρέγας.... μὲ τὸν βασιλόπαιδα καὶ τὴν Βασίλισσαν.

— Ἐκεῖ εἶναι ἡ θέσις του! ἀπεκρίθη ὁ Καστελμελχώρας μετὰ πικρίας. Εἴθε νὰ μὴ τὸν εὕρω ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου προσπαθοῦντα νὰ παρεμβῇ ὡς πρόσκομμα.

Ἡ δὲ φωνή του, ἐν ᾧ ἔλεγε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ἔλαβεν ἀπειλῆς τόνον. Φθὰς δὲ εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα τῆς ἀναβάθρας, ἐπρόσθεσε·

— Μεῖνε ἐνταῦθα. Ἔσο ἕτοιμος νὰ ἔλθῃς ἅμα σὲ κράξω . . . Ἀνάθες δὲ εἰς ἕνα τῶν ὑποδεεστέρων ... εἰς τὸν μικρὸν Παταυὸν ἴσως . . . νὰ συλλάβῃ τὸν μοναχόν. Τὸ καθ' ὑμᾶς, σᾶς ἐπιφυλάττω σπουδαιότερον ἔργον.

Καὶ ἐπήδησεν εἰς τὴν ἅμαξάν του· οἱ δὲ ἵπποι ἀπὸ ρυτῆρος τρέχοντες, τὸν ἔφερον εἰς τ' ἀνάκτορα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Ἀλφόνσος ἠσχολεῖτο σπουδαιότατα, διότι ὁ γαμβρός του Κάρολος ὁ Β'. τῷ εἶχε πέμψει ἐσχάτως τρία ζεύγη τοῦ γένους ἐκείνου τῶν ναννοφυῶν κυναρίων, οἷς ὁ τιτλομανὴς Λουδοβίκος ὁ ΙΔ'. ἔδιδε τὸν τίλον *Κυναρίων τοῦ Βασιλικοῦ κοιτῶνος*, καὶ ὧν ἡ ἀπογονὴ τιμᾶται ἀποκαλουμένη *Κίγγ-Τσάρλς* (τοῦ Βασιλέως Καρόλου). Ὁ Βασιλεὺς εἶχε φυσικῷ τῷ λόγῳ κυριευθῇ ἀπὸ ἔρωτα αἰφνίδιον καὶ ἀποκλειστικὸν πρὸς τὰ ὡραῖα ταῦτα ζωάρια, καὶ ἐγκατακλειόμενος εἰς τὸν θάλαμόν του, ὅπως διατρίβῃ μετ' αὐτῶν ἀπερισπάστως, διετέλει τὰς ἡμέρας του ὅλας διασκεδάζων πρὸς τοὺς παιγνιώδεις πολέμους τῆς ἐπιτόμου ταύτης ἀγέλης, καὶ ἐστίλβου τὰς μελανὰς καὶ μεταξοειδεῖς τρίχας τῶν μικρῶν των ὠτίων, καλλύνων αὐτὰς διὰ μικροῦ καὶ χρυσοῦ κτενίου.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Βασιλεὺς οὕτως ἀσχολούμενος δὲν ἐδέχετο οὐδένα ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει. Ἀλλὰ τὸν Καστελμελχώραν δὲν ἀπέβλεπον αἱ τοιαῦται ἀπαγορεύσεις· ὑπηρέται δὲ καὶ φύλακες τὸν ἄφησαν νὰ παρέλθῃ χωρὶς παρατηρήσεως, καὶ ὁ θυρωρὸς οὐδὲ κἂν τὸν ἀνήγγειλεν.

Εἰσῆλθε λοιπὸν, καὶ εὗρε τὸν Βασιλέα ἐκτάδην κείμενον εἰς τὸν τάπητα τοῦ ἐδάφους, καὶ παρέχοντα τὸ πρόσωπόν του παίγνιον εἰς τὰ κυνάρια. Αὐτὰ δὲ ἐφαίνοντο εὐαρεστούμενα εἰς τὴν διασκέδασιν ταύτην, καὶ ἐκυλίοντο, παίζοντα, εἰς τὴν βασιλικὴν κόμην.

Ἦν δὲ τοσοῦτον βεβυθισμένος ὁ Ἀλφόνσος εἰς τὴν παράδοξον ἡδονὴν ταύτην, ὥστε δὲν παρετήρησε τὸν Καστελμελχώραν εἰσελθόντα, ἀλλ' ἐγέλα, ἐκυτρίζεν, ἔδακνεν τὰς τρίχας τῶν ὠτίων των, καὶ ἐξέπεμπεν εὐχαριστήσεως ὑποκώφους γρυσμοὺς, ὁμοιοτάτους πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν συμπαικτόρων του.

Ὁ Καστελμελχώρας ἐθεώρησεν ἐπί τινας στιγμὰς σιωπῶν· μειδίαμα δὲ ἐσχάτης περιφρονήσεως ἐπεφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Εἶναι ἔγκλημα, ἐψιθύρισε, νὰ λακτίσω μὲ τὸν

πόδα ἐν τῶν κυναρίων τούτων ;... ἀλλὰ, τίς ἡ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ βασιλέως ἐκείνου;

Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἔλθει διὰ ν' ἀσχοληθῇ εἰς φυσιολογικὰς μελέτας· δι' ὃ σχηματίσας ταχέως τὸ πρόσωπόν του οὕτως, ὥστε νὰ ἐκφράζῃ ἀφέλειαν καὶ φαιδρότητα, ἐξετάθη καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ τάπητος, καὶ ἔθεσε τὴν κεφαλήν του μεταξὺ τῶν κυναρίων. Ἀλλ' αὐτὰ τρομάζοντα ὠπισθοδρόμησαν.

Ὁ Βασιλεὺς συνέστειλε τότε τὴν ὀφρὺν, καὶ ἐθεώρησε τεθλιμμένος τὰ πεφοβισμένα κυνάρια κύκλῳ περιϊστάμενα περὶ τὴν ἄγνωστον κεφαλὴν τοῦ Καστελμελχώρου.

— Δὲν ἠμπορῶ λοιπὸν οὐδὲ μιᾶς στιγμῆς ἡσυχίαν νὰ ἔχω! ἀνέκραξε, κτυπῶν μετ' ὀργῆς τὸν πόδα του εἰς τὸ ἔδαφος.

Εἰς τὸ κίνημα τοῦτο νέον φόβον ᾐσθάνθησαν οἱ κύνες, καὶ κατέφυγον ὀπίσω τῆς βαθείας κόμης τοῦ Καστελμελχώρου. Βλέποντα δὲ ὅτι ὁ νεοελθὼν οὗτος ἦν ἄκακος, ἐρρίφθησαν ὁμοθυμαδὸν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἤρχισαν μετὰ νέας ζέσεως τὰς διακοπείσας ἀσκήσεις των. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὁ βασιλεὺς ἐζήλευσε, διότι ἐφαίνοντο τὰ κυνάρια πολὺ εὐχαριστούμενα μὲ τὸν κόμητα.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ παράδοξος ὄψις τοῦ Καστελμελχώρου, μὲ τὴν κόμην ὅλην ἀκτένιστον καὶ συγκεχυμένην, καὶ πίπτουσαν εἰς τὸ πρόσωπόν του, τὸν ἐφαίδρυνεν ἀμέσως· καὶ ἐγερθεὶς εἰς τὰ γόνατα, ἤρχισε ν' ἀνασκιρτᾷ ἀπὸ εὐχαρίστησιν, καὶ νὰ παροξύνῃ τὰ πυγμαῖα κυνάρια, ἂν καὶ αὐτὰ παρακινήσεως δὲν εἶχον ἀνάγκην. Ὁσάκις ἓν αὐτῶν συνελάμβανεν ἕνα τῶν βοστρύχων, καὶ ἔτεινε τοὺς ἐμπροσθίους του πόδας ὅπως ἕλκῃ μὲ περισσοτέραν δύναμιν, ὁ Βασιλεὺς ἦν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἀπὸ ἀγαλλίασιν, ἐμέθυεν εἰς χαράν.

Ἀλλὰ πᾶσα ἡδονὴ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ πέρας· διὸ ἀφοῦ ἐξηντλήθησαν αἱ δυνάμεις του, ὁ Ἀλφόνσος ἠγέρθη κλονούμενος, καὶ παρατεινόμενος ἀπὸ γέλωτα ἐπῆγε κ' ἔπεσεν εἰς ἀνακλιντήριον.

— Ἄ!... Ἄ!... Ἄ!... ἀνεκάγχασεν. Ἀνάστα! Ἀπέθαν' ἀπὸ τὸν γέλωτα! Ἄ!... Καλὸς νέος εἶσαι, Λουδοβῖκε... Νοστιμώτατον πρᾶγμα εἶναι... Ποτὲ δὲν διεσκέδασα τόσον.

Ὁ Καστελμελχώρας ὑπήκουσε, καὶ ῥίψας ὀπίσω τοὺς μακροὺς βοστρύχους τῆς κόμης του, ἔδειξε τὸ πρόσωπόν του μειδιῶν.

— Μὰ τὸ αἷμα τῶν Βραγαντιδῶν! Διατὶ, κομητίδιον, δὲν εἶσαι πάντοτε χαρίεις καθὼς σήμερον; Σήμερον ἀξίζεις ὅσα φλωρία βαρύνεις, καὶ δὲν σὲ δίδω διὰ δύω ζεύγη τῶν κυναρίων τούτων.

— Διότι σήμερον, ἀπεκρίθη ὁ Καστελμελχώρας, φιλῶν τὴν χεῖρα τοῦ Βασιλέως, εἶμαι πλήρης χαρᾶς. Εἰπέτε πάλιν ὅτι ταράττω τὰς διασκεδάσεις τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος!... Εὗρον τρόπον νὰ σᾶς ἀπαλλάξω διὰ παντὸς τῶν ὀχληρῶν μεριμνῶν αἵτινες παρακολουθοῦσι τὴν βασιλικὴν ἀξίαν.

Προφέρων δὲ τὰς λέξεις ταύτας, εἰς ἃς τὰ σχέδιά του ἔδιδον ἐπίβουλον σημασίαν, ὁ Καστελμελχώρας ᾐσθάνθη ἐρυθριώσας τὰς παρειάς του. Ἀλλ' ὁ Ἀλφόνσος, πλήρης χαρᾶς ὅτι ἔμελλε πλέον νὰ μὴν ἀσχοληθῇ εἰς οὐδὲν σπουδαῖον, δὲν παρετήρησε τοῦτο.

— Ποῖον τρόπον; ἀνέκραξεν. — Εἰπέ μας ταχέως τὸν τρόπον σου, Κομητίσκε, καὶ ἂν ὑπάρχῃ τι νὰ ἐπιθυμήσῃς ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, σοὶ τὸ δίδομεν μὲ τὸν βασιλικὸν λόγον μας.

— Δὲν θέλω, Μεγαλειότατε τίποτε. Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μ' ἐνέπλησε χαρίτων... Ὁ τρόπος μου... Πρέπει πολλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ διὰ νὰ σᾶς τὸν ἐξηγήσω.... Ἀλλὰ νὰ σᾶς δώσω ἓν παράδειγμα. Δὲν εὐαρεστεῖσθε πολὺ νὰ ὑπογράφητε διατάγματα....

— Ω! ὄχι, ὄχι, ὄχι! εἶπε τρὶς ὁ Βασιλεύς.

— Λοιπὸν διέταξα νὰ χαραχθῇ σχραγὶς μιμουμένη ἀπαραλλάκτως τὴν ὑπογραφὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος.

Θαυμάσιον, Κομητίσκε.

— Καὶ ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα, Μεγαλειότατε.

— Ὥστε ποτὲ πλέον δὲν θὰ μὲ παρουσιάζῃς τὰ ἀειδῆ ἐκεῖνα χαρτία....

— Ποτὲ, Μεγαλειότατε.... καὶ ἰδοὺ τὰ τελευταῖα. Μετ' αὐτὰ ποτὲ ἄλλα δὲν θὰ ὑπογράψῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης.

Καὶ ταῦτα λέγων μετὰ φωνῆς τεταραγμένης, τόσον ἄμεσος καὶ ἀπάνθρωπος ἦν τῶν λέξεων τούτων ἡ ἐφαρμογὴ, ὁ Καστελμελχώρας ἔλαβεν ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τὰ προπαρασκευασθέντα ὑπ' αὐτοῦ δύω διατάγματα.

Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἰδὼν αὐτὰ ὠχρίασε, καὶ ὠπισθοδρόμησεν ὡς παιδίον βιαζόμενον νὰ δεχθῇ ναυτιῶδες ἰατρικὸν καὶ πικρόν.

—Προδοσία εἶναι τοῦτο, κύριε Κόμη! εἶπε. Μὲ ὑπόσχεσθε ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θὰ ὑπογράψω, καὶ ἐν τῷ ἅμα μοὶ παρουσιάζετε....

— Αὐτὰ εἶναι τὰ τελευταῖα, Μεγαλειότατε.

— Πήγαινε εἰς τὸν διάβολον.

Ὁ Καστελμελχώρας ἔκλεισε τὰ διατάγματα εἰς τὸν φαρτοφύλακα.

— Ὅπως διατάττει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, εἶπεν. Εἶχα νομίσει ὅτι Βασιλικὸν κηνύγιον ἤθελεν ἴσως τὴν εὐαρεστήσει· ἀλλά....

— Βασιλικὸν κυνήγιον! Ἀνέκραξεν ὁ Βασιλεὺς, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλουν ὑπὸ χαρᾶς.

— Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησεν ὁ Καστελμελχώρας, οἱ Ἱππόται τοῦ Στερεώματος εἰς μόνας τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος θέλουν νὰ ὑπακούωσι καί....

— Λέγεις τὴν ἀλήθειαν; ὑπέλαβεν ὁ Βασιλεύς. — τῷ ὄντι ἐσυλλογίσθης Βασιλικὸν κυνήγιον, καὶ περὶ αὐτοῦ πραγματεύονται αἱ διαταγαὶ αὗται;

— Ἂν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θέλῃ νὰ τὰς ἀναγνώσῃ....

Ὁ Βασιλεὺς ἀνέφριξεν.

— Ὄχι, εἶπε, θέλω ὅμως νὰ τὰς ὑπογράψω ..... Δός, δὸς ὀγλήγορα!..... Ὦ! Κομητίδιον, πόσον σὲ ἀγαπῶ!.... Βασιλικὸν κυνήγιον! .... Δός, δός!

Ἡ χεὶρ τοῦ Καστελμελχώρου ἔτρεμε τόσον, ὥστε δὲν ἐδύνατο ν' ἀνοίξῃ τὸ χαρτοφυλάκιον. Ἀλλ' ὁ Ἀλφόνσος μετὰ παιδαριώδους ἀνυπομονησίας τῷ τὸ ἥρπασεν, ἔλαβε τὰ δύω διατάγματα, καὶ ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῶν τοὺς ἀμόρφους χαρακτῆρας, οἵτινες ἐπεῖχον τόπον ὑπογραφῆς του.

Ἔπειτα δὲ τὰ ἔρριψε μακράν του, ὡς ἂν πᾶσα θέα ἐγγράφου τῷ ἐπροξένει ἀκαταμάχητον ἀπέχθειαν.

Μακρὸς τότε στεναγμὸς ἀνακουφίσεως διέστειλε τὸ στῆθος τοῦ Καστελμελχώρου.

(Ἀκολουθεῖ.)